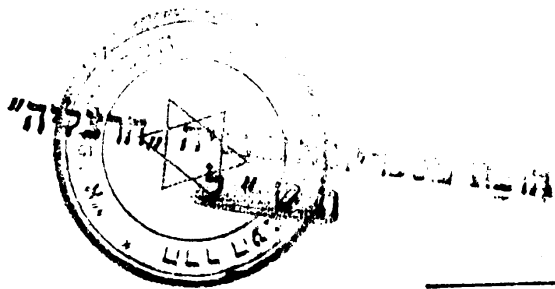

Lazebnik, M. B.

מ. ב. לזבניק.

שירים.

(תרס"ב-תרס"ט).

הוצאת שירה.

ורשה. תרס"ט.

с. 2. 70

✓ 62308944

XLB
7140

Ш И Р И М Ъ

т. е.

Стихотворенія М. Б. Лазебника.

ВАРШАВА, 1909.

Типографія ЛЕВИНЪ-ВІШТЕЙНА
Варшава Павлинная 33.

PJ5053

L345S51

הוצא מספריה ה... "הדפלה"

ל"ש"ל

ת.כ.ז.

כ"ז	שנה	
6-7	תרס"ב	לאכר ביהודה
10-9		שירת גולה
12-11		לפני בוא יום הגדול
13		יום הגדול
14		הגידה לי אחי
15	תרס"ג	לעלמה ציונית
16		אן אפנה לעזרתה?
17		אל תראוני, שבני נפלי
19-18		שפתי לך זרה, יפתי
20		נפרדנו
21		טל
22		לא באה דמעתי
27-23		בבצה
25		לשלוחי בית ישראל
29		בדמי ליל מטרות עז
30		בימי עצבת מושלה בי
31		מה עוד לי מנה שם בעתירי?
33-32		קול השופר
34	תרס"ד	דמעתי
35		סכתי
37-36		לולב ארץ אבותי
40-38		הלך ליל סתו
41		ביום סתו
43-42		כתבי נער
45-44		למשורר
46		יום אחר יום
48-47		לפני מיירת השמן
50-49		דרך הלאה
52-51		גאלה
54-53		בערב שבועות
56-55		ליל קץ

צד		עמ'ת
58-57	על קבר הרצל	לב)
60-59	לשנותי בעלומים אל אחתי השאלו	לג)
61	ברגעי עצב	לד)
63-62	כבר נושרים העלים	לה) תרס"ה.
65 64	יבואו ימים, כם תנשה	לו)
65	שירת בני עני	לז)
67	בוא האביב	לח)
68	ליל אביב	לט)
70-69	ליל קיץ	מ)
72-71	לשלוחי בית ישראל	מא)
73	לפני הסערה הרחוקה	מב)
77-74	געגועים	מג)
81-78	על קברות המגינים	מד) תרס"ו.
84-82	הגורל הוטל !	מה)
85	מתחת גג ישן	מו)
47-86	על קצה פנת גג	מז)
83-88	הקללה	מח)
84	חן חן לך, אחותי	מט)
98 95	הפרידה	נ) תרס"ז.
113-99	היהודי הנצחי	נא)
116-114	שירת החוזה	נב) תרס"ח.
117	פרח נבל על חלונך	נג)
118	כך היה, כך יש	נד)
119	כבר באת, צער	נה)
121-120	המשורר	נו)
122	פנקס החיים	נז)
123	בטלה	נח)
125-124	הנלחם בגלים	נט)
127-126	משירי לוחם (I II)	ס)
142-128	נעני ספרד (I II)	סא)
144-143	ככלות קיץ	סב)
146-145	משירי הנדד	סג) תרס"ט.
159-147	ודוי	סד)
160	תכלים זכים שמי המרחק	סה)

שִׁירִים.

(תרס"ב-תרס"ט).

לְאָכֵר בִּיהוּדָה.

קִנְיַתִּי בָךְ, אָכֵר עָלַי שְׂדֵמוֹת בִּיהוּדָה,
 קִנְיַתִּי בָךְ, אָחִי, רַב פְּעָמִים בַּיּוֹם:
 בְּמֵלֵא נַפְשִׁי שֹׁפֵק, בְּהוֹתֵרָה גְלִמְוִדָה,
 בְּהִתְאַמְצָה לְשׂוֹא לְמִצָּא אֲמֵן וְהֵם ...

מִסְבִּיב בְּכָר אֲשַׁמַּע שִׁיר חֶפֶשׁ וְתִחְיָה —
 מַה יִּפֶּה צְלָצוּלוֹ, מַה יִּרְהִיב לֵב זָר! —
 בְּכָר חֲדָלוּ הַקִּינּוֹת, אֵין עֵין בּוֹכְיָה,
 אֵין הוֹבֵר תַּנְחוּמִים, אֵין נֶאֱנַח בְּצָר;

אֵךְ יִשׁוּעוֹת בַּל נַעֲשׂוּ, אֵין חֶפֶשׁ, אֵין חַיִּים,
 זְכָקָרִים בְּדַמָּה יֶאֱנַח הָעַם —
 בְּדַמָּה הוּא בּוֹכָה בְּבִכֵי שְׁנוֹת אֲלֻפִים,
 וְשִׁיר נִמְהָר אֵךְ יִרְגִזוּ לְבָהּוּ, זָב דָּם ...

הָעַם יֶאֱנַח ... וְאֵין קֶצֶה לְמַלִּים,
 שְׂיוּצָאוֹת לֹא תִמִּיד מְלֵב מְלֵא תֵם,
 אֵין מִסְפָּר לְדַבָּרִים, שְׂאוֹן חָנָם מִשִּׁילִים,
 וְלִתְקוֹת לֹא רְחוּקוֹת, שְׁהִיוּ לְחֵלוֹם ...

קניאתי בך, אבך עלי שדמות ביהודה,
ולעתות בשפך הגיתי רק בך,
הגיתי בעמלך על גיר חלקה שדודה,
על אדמת עם גולה, עם אמלך ורך.

רק אתה, אמרתי, בדממה תעמלה
ותחונן הארץ, מאד נתאו לשמה,
בדממה תעבדה עבודתך הגדולה
ותעורר התקוה, המפיצה אור יה;

כל שפך תשקיע בין רגבי שךך
ויאמונה כדשאיך שם תצמח בלב —
שמי עמך ממעל ואוירו סביבך
יניסו כל יאוש ויברואו כל כאב.

אך כבר גם אנחתך ממרחק נקשבת,
ועלך גם ראש כבר יניעו יום יום —
מה תמר בי נפשי, מה מאד תהי כואבת
אם אתה, גם אתה, לי תהיה כחלום!...

אודיסה, איר.

שִׁירַת נוֹקָה.

אָנוּסָה מְזוּהָ, פָּנּוּ דָדָי לִי מִהֲרָה!
 פֶּן תֵּצֵחַ נִקְמָתִי כְּנִפְרִית בּוֹעֵרָה!
 פֶּן עֲלֹבוֹן, שֶׁקָּבַר יְוָה בְּפִהוּ בְּלֵב,
 יִשְׁפֹּף הַחוּצָה וַיְהִי לְמִקְוֵה רַעַל,
 שִׁירְעִיל וַיִּכְלֶה מִנְפֶּשׁ עַד גַּי
 כָּל חוֹסְמֵי לִי דָדָי, מִשְׁבִּי בַּה אֲעֵל!

אָנוּסָה מְזוּהָ, לָמָּה אֵשֶׁב וְאֶחְכֶּה?!
 הֵן סָבַל עוֹד לֹא אוֹכֵל יַד נוֹגֵשׁ וּמִכָּהוּ.
 הֵן חֲרַפְתָּ הַצָּר בֵּי יוֹקֶרֶת כְּאִשׁ,
 וְנִקְמָה בֵּי רְצוּצָה תִּפְעַפֵּעַ כְּאָרֶם!
 תִּקְוֹתַי תִּבְלָנָה מִזְדוּדִים וְרִישׁ,
 תִּמְקַנָּה מִזַּעַף, מִעֲגָמָה מִמְאָרֶת!..

אָנוּסָה מְזוּהָ, כָּל עוֹד לָנוּס אֲשָׁאֶפֶה,
 כָּל עוֹד קָרַח שֶׁפֶק בְּלֵב לֹא חָלְפֶה,
 כָּל עוֹד מִבֵּין שִׁפְתַי בְּחֶרוֹן שִׁנְאֵת עַד
 לֹא פָרְצָה הַקְּלָלָה, הַעֲצוּרָה בְּעֲצָמוֹתַי.

וּבְקוֹל זַעַם נֹרָא וּמִלֵּא כְּאֵב חֵד
לֹא נִשְׁמַע יְאוֹשִׁי, לֹא נִתְקַן תְּקוּתִי...

אֲנוּסָה מְזֵה לְאֲשֶׁר נַפְשִׁי נִכְסַפְתָּ,
לְמָקוֹם נִשְׁמַת חוּזִי עוֹד עָלָיו חוֹפְפָת,
לְמָקוֹם בּוֹ כָּל נַחַל, כָּל אֶבֶן וְגַל
מְעַלְפִים זְכוֹרוֹת יָמַי אֲשֶׁר־י וְעֲלוּמִי,
לְמָקוֹם הָיָה זְכוֹרוֹ לְעֲצָמוֹתַי כְּפָל
בְּכֹל אֱלֹהֵי שָׁנוֹת צָדָה בֵּין מַעֲנֵי וְזַעֲמֵי...

אֲבוֹאָה נָא שָׁפָה, שָׁם אֲרָצִי נִחַלְתִּי!
שָׁם קִבְרוֹת גְּבוּרֵי וּנְבִיאֵי תְּחִיתִי!
שָׁם אֲשַׁכַּח כָּל עֲנִיִּי, כָּל נַחְלֵי הַדָּם,
אֵלַי פֹּה מִשְׁבִּי לְנִקְמָה יִצְעָקוּ —
כִּלְהִתִּי לְמַעֲנֵי אֲשַׁמֶּיעַ רַק שָׁם,
עַת שְׁמִי אֶרְעַן אֲבוֹתַי עַל רֹאשֵׁי יִשְׁחָקוּ:

מְזוֹרִיסָה, א.ב.

יְהוָה יִשְׁחָקוּ

לפני בוא יום הנדוד.

למה, אחי הנאמן,
דומם ראשך תורידה,
חרש חרש תאנח
ונגה תט אף הצדקה?

אולי לבך מלא אמן,
לא עוד נבלה גם חשב
עתה יכאב ראשונה,
בחלל נבלים קדשיו?

אולי עינך הנכה,
לא עוד און הביטה,
עתה תכה מבטם
למראה רשעה והוד אתה?

למראה צדקת בני עולה,
רוממי משפט לעפר,
למראה יד נוחל תהלה,
וצדיק יבוש וחרף?

מ. ב. לזבניק.

אֵד תְּהִי נוֹאֵשׁ כֹּה מְהֵרָה,
אֵל תְּהִי נוֹאֵשׁ, הוּי תָמִים,
כִּי עוֹד יָמִים מְאֹד רַבִּים
עַד בּוֹא צֶדֶק עוֹלָמִים.

וְעוֹד כְּאֵלֶּה וְכְאֵלֶּה
זוֹ הַרְשָׁעָה תִּגְבְּרָה,
לְפָנַי בּוֹא יוֹם הַגְּדוֹל,
לְפָנַי בּוֹא יוֹם הַנוֹרָא.

מְדִינָה, אֵלֶּל.

יום הגדול.

עוד יקום הור כביר מלא כח ועוז,
ובא יום הגדול, יום משפט ודין:
כל שפל יחתם לדראון ובוז,
וליפי בן רגע לא יהי עוד כל חין,
ורא תהי אז כל חמלה ולא ירד הלב
מתחנת הנקלה, המגרש מן גו.

ואז יקום הור גערץ מלא רעת ותם,
ובאה התשועה, המקנה זה כבוד:
שלום כל תהת שמש לא יהי עוד בחלום,
ונביא אהבת אדם לא יתע כבוד,
ומלאה הארץ רק צדק ודרור,
והאדם בה ישאף לנצח, לאור...
אודיסה, אלול.

• •
*
הגידה לי, אחי, הגידה:
ששמה כה נלחץ בי לבבי?
ששמה אם נוגה הצדה
ושיר תקנה כל גיל בי לא יביא?

הגידה לי, אחי, תדעה?
אנכי מצא פתרון נואשתי —
רב לילות כפר שנתני נגרעה,
ואבקשו עוד כמו שבקשתי...

מדיסה, אלול.

לְעֵלְמָה צִיּוֹנִית.

קוּמִי רִנֵּי בְּעֵילָה,
 בַּת עֲצוּבָה וַחֲמוּדָה!
 כְּנֹזֵר נִשְׁכַּח הָעִירִי
 לְשָׂאֵר גּוֹלֵי עַם יְהוּדָה...

קוּמִי רִנֵּי בְּעֵילָה,
 בְּשִׁקְמָתָהּ תְּרוֹעַת שִׁיר צָרִים,
 בְּמֵלֵא נֶפֶשׁ הַגּוֹלִים
 שְׂבִיבֵי תִקְוָה נִסְתָּרִים...

קוּמִי רִנֵּי בְּעֵילָה,
 קוּמִי חֲדָשִׁי שִׁיר קְדוּמִים —
 יִכָּה גְלִים בְּלִבָּבוֹת
 כִּימֵי נֶעַר וְעֵלּוּמִים;

יִכָּה גְלִים בְּלִבָּבוֹת,
 יִפַּח תִּקְוָה וַגְּבוּרָה,
 יִרְעִישׁ אֲזוּנֵי הַגּוֹלִים:
 עוֹרָה עֲמִי, הוֹי עוֹרָה!

אודיסה, חשון.

*
אן אפנה לעזרתה ולמי אושיט יד,
בהמלא בי לבי שממון וקר?
מי יאמץ בי רוחי המט אזנרד?
מי ישע בי אמן, מי דרד לי יור?

קול חצוק ומצלצל, לב אלים ודל,
רק אלה פגש אוכל ביום צרה הלז —
ולשווא גם אביטה למרומי שמי על:
תפלתי, שכחתי, לא תזכר לי אז...

ומדכא ומשומם אנוע בין כל,
בלי רגז על הנעשה, אם כמל ואם שר;
כהמון בני העפר או אשא בעל,
על גזרה עזרת ואכזריה למאד...

או אשמח אל צער, כשמח אל גיל,
או אקרא לתונה, כקרא ישע רב,
ובעצמי את לבי, שנהפך לבדיל,
אריש בלי רחם, עד יהי דמו זב —

ואז לבי יתבוק, או ארניש כאב עז,
והתפלץ בי רוחי והתעורר וחי —
ואם יהי עוד בחיים דבר סתר או רז,
או לי הוא יגלה, יראה אלי!

אודיסה, כסליו.

אל תראוני, שפני נפלו
וברק עיני בי דועד לרגעים;
עוד לא כָּלָן תקותי בי כלו,
עוד אַמְיִנָה בימים הבאים.

אל תראוני, שפני נפלו -
אכלוני עברתי וועמי;
אכלוני גענועי, אכלו -
ליום תבא בו תקות בת עמי...

אריסה טבג.

שָׁפַתִּי לְךָ נָדָה, יַפְתִּי,
שָׁפַתִּי, שָׁפַת עֲמֹק לְךָ רָז;
רָז לְךָ גַם תִּהְיֶה אֶהְבֶּתִּי,
קִבְרָה בְּלִבִּי בְדַמִּי עֲצָב עֹז.

פֹּה אֲנַחַת נַפְשִׁי, אֹהֶבֶת,
תִּשְׁפֹּף בְּחַרוּזֵי בִלְט,
בְּלִי שְׁתֵּהִי אֲנֹנָךְ קוֹשֶׁבֶת,
יְהִמָּה גַם יִמַר פֹּה רוּחֵי הַמָּט.

אֵת לֹא תִאֶשְׁמִי, יַפְתִּי,
אִם בִּי גַם בִּי אֵין כָּל חֶטְא:
סָבַל לֹא יִכְלֹת עוֹד שְׁתִּיקֹתִי,
וְאוֹלֵי לְךָ נִדְמָה מִבְּטִי כִּגְמֹז

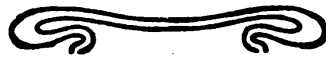
אוֹלֵי הִרְגַּשְׁתָּ, בִּי עוֹלָמָךְ
לִי עוֹלָם רִיקוֹן וּזֹר;
וְלוֹ גַם אֶהְבֶּךָ-אֶרְחַמְךָ,
מִנְחִיל אֶהְבֶּתִּי רַק מִכְאוֹב לִי מָר.

ת' ס"ג.

לְאַחַר נְתַתְּ עֵתָהּ יְהוָה,
יְדֵי תִבְקַשְׁנָה לְשׂוֹא,
לְבִי כְּבָר הוֹלֵם בְּלִעְהָךְ
עוֹד פַּעַם בְּלִמּוֹד וּמִלֵּא יִגּוֹן רָב ...

וְעוֹד פַּעַם נִעְוָב וַיְחִידֵי
אֲחֹז אֶת הַרְכִּי בְהָר —
הוּא עוֹלָם אֲשֶׁרֵי וּפִידֵי,
מְלִיו הָיִיתִי לְךָ רַחוּק וְחָר ...

צוּרִיטָה, שְׁבַט.

נְפַרְדְּנוּ, וּבְלִבִּי הֶחָלַל
עוֹד תִּנְוָה תְּמוֹנָתְךָ בְּלִפְנֵימִים –
עוֹד רַב וּמְאֹד יִקָּר הַשָּׁלָל,
שֵׁם תִּקְחִי עַד עֶדֶן וְעֶדְנִים...

וְאִם בְּעֵדֵי הַדִּין כְּכֹר סוּגִים
בְּחֻזְחִים, לְעַד לֹא יִבְלִיּוּ,
רַב פַּעַם, אֲהוּבָה, עוֹד נוּגִים
נְעֻמָּעֵי עֲלֶיךָ יִהְיֶינּוּ ...

זידיסה, ארר.

ט.ר.

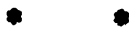
אַשָׁא עֵינֵי הַדּוֹמְעוֹת
אֶל זֶו שְׁחָקִים מֵעַל
וּבִלְב נִכְסַף אֶת־פֶּלֶל
תַּפְּלַת אָבִיב וְטַל.

אַשְׁבַּח רָגַע כָּל עֲנִיי,
דַּע חֶלְקֵי הַדָּל,
וּבִלְב קוּה אֶת־מִכְר
לְשִׁירַת נֶעַר וְטַל.

רוּחַ רָעָה, הוּי נּוֹסִי ?
בוֹאִי, תִּקְוָה, כִּנְגָל ?
וּשְׁמֹפֶתֶנִי בְּשִׂיא וְרִמְדָּ
לְנוּה אֹרֹת וְטַל ...

אודימה, י' גיסן.

*

לא באה דמַעְתִּי לְשִׁמוּעַת הַהֶרֶם,
וְלִיוֹם הַרְג אַחִי בַת עֵינֵי דָלְלָה –
וּתְפָרֵץ אִין נֶאָקָה מִלְּבִי מִלֵּא אָרֶם,
וְאַמְלָא רַק זַעַם. פֶּאֶב צוֹרֵב וְקִקְלָה...

בְּכֵינוּ כְּכָר דִּי בְּחֵי שְׂבִינֵנו הַמָּרִים,
קוֹנְנוּ שְׁנוֹת אָלֶף וַיַּחַר לִבְנוּ,
וַיִּכַּל כַּחֲנוּ, וַנְּשַׁמַּח רַק צָרִים,
וַנְּהִי לָמוֹ שְׁחוּק, וַיְהִי קָלָם בְּכֵינוּ.

לא באה דמַעְתִּי, וַיְהִי בְּכֵי לִי זָרָא,
וַיִּרְתְּחוּ כַתְּפֹתַי דִּמֵּי לֵב הָאֲחֵרוֹנִים,
וּתְזוֹרֶם עֲבָרְתֵי כּוֹרֶם גַּל הַסְּעָרָה,
וְאַצְרַח עַד מַחְנַק מִקְצָף אִין אוֹנִים – – –

אַל בְּכֵי לָנוּ עֵתָה, בְּנֵי גוֹלָה אֲמֻלָּרִים!
כְּכָר דִּי לָנוּ לְבָבוֹת, דִּי לְסָפֵל יַד מְכִים!
דִּי לָנוּד פֶּבְּכָב, שְׂאֵת חֶרְפָּה: מְקֻלָּרִים,
דִּיהַחְנֵק מִבְּעַם, מִכְּבֵּאב לְהִיּוֹת נִמְקִים!

אַל בְּכֵי לָנוּ עֵתָה – וְאַם נוֹרָא כְּאַבְנוּ,
בְּמִקּוּם דְּשֵׁאג מָר אוֹתוֹ נְטָרַף בִּיגִיעָה!
שְׂכָם אָחַד לְעֵבוּדָה! רַק בְּנוּ עוֹרְנוּ!
בְּרַכְשׁ פִּנְתַּת מְקֻלָּט לְ"שָׁה פּוֹזְרָה" וַעֲנִיָּה!

ב ב צ ה.

(מתמונות הניסוח)

בואה עמי, קורא יקר,
 לפנות ערב, בבוא הבקר
 עם העצים עם הגזים
 מן העדר, לעיר רקבים.
 הנה יצאו מחדריהם
 כל המלמדים ותלמידיהם:
 שור, שם ילדי, אלה-בית
 דולקים, רזפים אחרי עו;
 פניהם חודים ומגאלים,
 ידיהם - סחי, בגדיהם בלים,
 וכל מראיהם - מראה צללים
 צללי דעות, לבצרות סמלים - - -
 אך מדוע את פניך
 אראה, קוראי, והנם רעים;
 אולי ידאב בך לבך
 למראה חנוף דור של פראים?
 אל תהי נמהר כה, יקירי,
 פן לא תוכל קרא את שירי!

שור, שם הלָאָה בְּצָה סְרוּחָה —
בָּהּ הַחֲוִירִים מוֹצְאִים מְנוּחָה —
מְשַׁתְּרַעַת גַּם תּוֹסֶסֶת
מוֹל חֲלוֹנוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת,
וַיִּלְדֵי „תַּמָּשׁ“, חֲשׁוּפֵי בְּרֶךְ,
בָּהּ בְּהַמּוֹן יִפְלְסוּ דְרָךְ,
לְשִׁים, שׁוֹקְעִים עַד בְּרַכְיָהֶם
נְגִדָה־נָא לְעֵינֵי מְלַמְדֵיהֶם,
נְגִדָה־נָא לְעֵינֵי הוֹרֵיהֶם,
עוֹמְרֵי קְבוּצוֹת בְּאוֹתָהּ שְׁעָה,
עַד עַת מַעְרִיב עוֹד לֹא בָּאָה,
לְיַד חֲלוֹנוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת
מוֹל הַבְּצָה הַתּוֹסֶסֶת — — —
חֹק נָא, קוֹרְאֵי! הוּי, הַאֲמִינָה,
לְבִי יִדְאָב כְּמוֹ לְבָךְ;
חֹק, וּכְאֲבָךְ נָא הַצְּפִינָה
וְאֵל הַתְּעַלֵּם מֵאַחֶיךָ.
שור, שם הלָאָה יִלְדֵי „נְמָרָא“
שׁוֹרְטִים, מוֹרְטִים זֶה אֶת זֶה,
הוֹמִים, שׁוֹרְקִים, צוֹרְחִים מְרָה
יִוֹרְקִים בְּפָנִים מְלֹא חֶפֶה,
עַל בְּפִתוּרֵי אֲנָשֵׁי חֵיל,
בְּמוֹ שִׁחְקוֹ לְפָנוֹת לֵיל

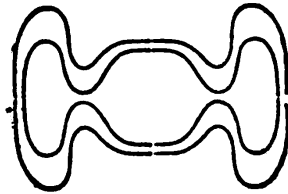
אצל כְּתָלֵי בֵּית הַכְּנֻסֶת
מוֹלֵד הַבְּצָה הַתּוֹסֶסֶת — — —
הוּי, אֵל תַּעֲזֹב אֶת הַבְּצָה,
עוֹד לֹא דִי-הַזְּמַן שָׁהִיתִי;
שֶׁהָיָה נָא, קוֹרְאִי, פֶּן תַּחֲמִיצָה
עוֹד רַב מִרְאוֹת לֹא רָאִיתִי!
הַסִּפֵּת, הִנֵּה קוֹל כְּלֵי וְזָמְרִים
שָׁם יִשְׁמַע מִן הַרְחוֹב,
הִנֵּה תַּחְצֹרָה קוֹלָהּ הָרִים,
הִנֵּה מִרְעִישׁ שָׁם הַתֶּרֶף — — —
וְכַמְדָּמְנִי, כִּי אֲלִינִי
הוֹלְכִים, קְרָבִים כְּלֵי הַזְּמָרִים — — —
כֵּן, מְצֹאֲתִי! בְּקִרְבָּתְנוּ,
שׁוֹר, אִיךָ אֲצִים כָּל הַנְּעָרִים!
כְּבָר הֵם עוֹזְבִים אֶת הַבְּצָה,
עוֹזְבִים גַּם אֶת הַכְּפֹתוֹרִים
וּבְקוֹל שִׁשׁוֹן וּבְקוֹל הַיָּצָה
"חֲפָה", "חֲפָה"! כְּלָם קוֹרְאִים, —
אֵךְ הַבִּיטָה חִישׁ הַשּׁוֹקָה,
שָׁם כְּבָר אֲרָאָה אֹרֶךְ אֲבוֹקָה,
אֹרֶךְ הַבְּדִלּוֹת שֶׁל שׁוֹשְׁבֵינִים — — —
הִנֵּה הֵנָּה כְּלֵי הַזְּמָרִים,
הִנֵּה מַחְנֶה נְשִׁים-גְּבָרִים,

וְאַתֶּם שָׂרָה מִכָּל הַמִּינִים ;
כְּלָם קִרְבִּים, אֲצִים הִנֵּה
אֶל הַבָּצָה, אֶל הַשְּׂמֵנָה ;
הִנֵּה גַם מִעֲמִידִים רוֹמָה
אֶת הַחֶפֶה" הָאֲדָמָה
נִכַח פֶּתַח בֵּית הַכְּנֶסֶת
מוֹל הַבָּצָה הַתּוֹסֶסֶת — — —
הוּי נְנוּסָה, קוֹרְאִי, חוֹשָׁה,
פֶּן עוֹד נָבִיא לְיָדֵי בּוֹשָׁה
אֶת הַחֶתָן לְבֵן הַפָּנִים,
זֶה שָׁם בָּא בֵּין הַמְּחַתָּנִים
לְאוֹר הַבְּדֻלוֹת שֶׁל שׁוֹשְׁבֵינִים ;
הֵן הַבְּלָה עוֹד אֵינָנָה,
עוֹד אֵךְ יִלְכוּ לְהַבְיָאָנָה,
וְהוּא יִשְׁאָר כְּמוֹ בֵּין צְנֻנִים — — —
חֵישׁ נְנוּסָה, כִּי בְלֻכְתֶּנּוּ,
יְהִי לוֹ דִּי גַם בְּלַעֲדֵנּוּ ;
הַכֹּל אֵלָיו יִתְבוֹנְנֵנוּ,
עָלָיו הַכֹּל יִתְלַחֲשׁוּ,
יָמֵי שְׁנֵי חַיֵּינוּ פֹה יִמְנוּ,
חֶסְרוֹנוֹתָיו לֹא יִנְשׂוּ ;
סְבִיבֵינוּ יְהִי אֵךְ צָחוּק וְתִרְוָעָה,
וְעָלָיו לְעַמּוֹד בְּלִי כָר תְּנוּעָה,

תרס"ג.

בְּלִי גַם הָרִים מְצַט עֵינֵיהוּ ,
פֶּן עוֹד תִּחַל בּוֹ מִפְּרֻכָּת
תְּאֹת אֲחֹק לְמִרוֹת חֲפָצָהוּ ,
וְהִיא קָלָם לְכָל הַבְּנֵת ,
כְּנֵסֶת עִירוֹ וְזוֹ הַיָּפָה ,
כְּלֵה עֵתָה פֹה נֶאֱסָפָה
לִיד הַבְּצָה הַתּוֹסֶסֶת — — —

פטריוקוב, פלך מינסק, תמוז.

לשלוחי בית ישראל על הקנגרים הששי.

מִתְהוֹמוֹת הַגּוֹלָה, שָׁם נִחַנוּ כֹּה נִמְקִים,
לָכֶם, רַק לָכֶם אָנוּ מִיַּחְלִים וּמִחֲכִים.
כְּבָר קִצְרָה רוּחֵנוּ, כְּבָר לְסֹבֵל אֵין בַּח –
תָּנוּ מִקְלָט לַגּוֹלִים, תָּנוּ לָנוּ מְנוּחַ!
לֹא עָשׂוּ עוֹד כָּלָה אֶתְנוּ שְׁנוֹת צָרָה,
וּמַעַט עֲצַמַת קְדוּמִים עוֹד בָּנוּ נוֹתְרָה,
וּבָנוּ מִלְחָק וּמִכְאוֹב מְאֹד נוֹרָא
הִיא עֵתָה עַד תִּמָּה נַעֲרָה, נַעֲרָה –
וּכְזֹרִם רֹאשׁ צְקִים הִיא תִפְרֹץ עֲלֵינוּ,
אֲדָּ בָּהּ רַק נִחַנְק, רַק יִרְעַל לִבֵּנוּ...
מִתְהוֹמוֹת הַגּוֹלָה, שָׁם נִחַנוּ כֹּה נִמְקִים,
לָכֶם, רַק לָכֶם אָנוּ וּמִיַּחְלִים וּמִחֲכִים.
קִחוּנוּ לְמִרְחָב וְעִבּוּדָה תָּנוּ לָנוּ –
לְשֶׁבֶת בְּאֵין מַעֲשֵׂה כְּבָר כֹּחַ אֵין בָּנוּ.
קִחוּנוּ לְמִרְחָב, וְלִקְוֹל שִׁירַת אָבוֹת
נַעֲבֹדָה וְנִקְוִימָם עָרִינוּ הַחֲרָבוֹת.

מטריקוב, כח אב.

בְּדַמִּי לַיַּל מְסוּחָת עוֹ,
בְּהִתְבָּא קוֹל כָּל חַי,
וַיְחַדֵּי בְּחֻדְדֵי דָל
לְאוֹר עָנָם עַד בְּלֵי דַי,
בְּאַיִן רוֹאֵה, בְּאַיִן יוֹדֵעַ,
אַשְׁכְּהָ מִתְנַעֲנַע –

הַתְּדַעֵי, מַה הַדְּמוּת,
אַלְיָה נַפְשֵׁי אֲנִי.
תְּבַלְיָה, תְּהַמָּה בִּי
בְּכֵאֵב כֹּה עָנָם עוֹ,
בְּהִגֵּי לֵב מְלֵא עוֹבָה:
הֵה, אֵי אַתָּה, אֵי, אֶהְנֶכָה ?

הַתְּדַעֵי, כִּי רַק אַתָּה,
רַק אַתָּה הַדְּמוּת הַזֹּאת ?
וְאִם כְּבָר בִּינֵינוּ תְּהוֹם,
וְאִם מִפְּרִיד הוּא עַד מוֹת –
מִמְבַּחַר רְגִשׁוֹת לְבָבִי
עוֹד רַב, מְאֹד רַב לָךְ אָבִיא ...
פִּטְרִיקוֹב, אֵלּוּל.

אברהם

* *

בִּימֵי עֲצָבָת מוֹשְׁלָה בִּי,
בְּבִשְׁל בְּלִבִּי שָׁפַק מָר,
מִמְּנֵי, אָחִי, סוּרָה אֲו,
וּדְרָכֵי, אֲנֵא, אֵל תְּהִי תָרו!
אֲו מְלֵא הָעוֹלָם מוֹר לִי,
לֹא אֲבִיר אֲו כָּל אַח וַיְדִיד,
לֹא אוֹכֵל אֲו כָּל מִבְּט סָבֵל
וְאַרְגֹּוה תַחֲתֵי לְקוֹל כָּל גִּיד.

אֲו מְלֵא הָעוֹלָם מוֹר לִי,
לֹא אֲמַצָּא חֶפֶץ בְּכָל הַיְקוּם:
רַק הֶבֶל גִּו מֵרֵאשׁ וְעַד סוּף,
בְּלִי לְשָׁבִיב כָּל אֲשֶׁר, בְּלִי כָּל מְאוּם.

וְהַיּוֹת רַק בְּרֵד אֲשֶׁאף אֲו,
לְבִלִי הַפְּגֵשׁ בְּעֵין בְּנֵי אִישׁ,
וּבְשִׁבְתִּי דוּמָם — עֵכֶת אֲט
תוֹרְתָם שׂוֹא וְתַקְוֹתָם רִישׁ.

בִּימֵי עֲצָבָת מוֹשְׁלָה בִּי,
בְּדַפֵּק בִּי לְבָבִי אֵלִים, קָר,
עֹבְבֵנִי, אָחִי, עוֹב נָא —
עוֹלְמְכֶם יְהִי לִי חֲשׂוֹךְ, זָר.
פִּטְרוֹיִקֵב, אֵלֵל.

מה עוד לי מנה שם בעתיד
 גורלי, חרפתי כל היום?
 עוד פעם למה, בלשכתי יחידתי,
 בני לבבי יעגם, יאנק: "הם"?

האמנם לבי גם הפעם
 כבד ירגיש צרה ביום הבא?
 גם צריך בדידותי יפוצץ רעם,
 ולכל קצות ארץ אהיה נע?

מה עוד לי, גורל רע, מניית —
 המעט עד כה עניתי כבר?
 כל קודשי נפשי היו משסה,
 ובשירי יהמה יאוש מר...

בערפל ימי אביבי כלו,
 בלי סערות עז, בלי גיל וצחוק;
 תקותי אחת אחת בלו
 בתהומות עני לבלי חק.

אף לא אכנע מפניך,
 ועד אחרון יומי עוד לא בא,
 אלקים, אמרד, ארגיוך,
 ופגשך לעני, גורל רע!
 פטריקוב, אלול.

קול השופר .

מה קול השופר לך, עם נע ?
מה היא התרועה במשכנותיך ?
התפחיד אויב חורש רע ?
או אולי תועיק מחנותיך ?

בְּכָר אֹלֵי דֵי, אֲמַרְתָּ, סָבֵל,
דֵי סָבֵל רַק חֲרָפָה, שׁוּד וּתְלָאָה,
וּבְכָר תַּחֲפָצָה לְפָרֵק עַל,
זוּ עַל גְּלוּתְךָ הַנּוֹרְאָה ?

אם זה רק נכון, וזה הקול –
הזי יה גדל עו! – אם זאת התרועה
לְאֲסִירִים קוֹרֵאת צֵאת מִן שְׂאוֹל
וּלְגִדְחֵי גוֹלִים תְּבַשֵּׁר יְשׁוּעָה ?

אם זה רק נכון, – מהרה חיש
בְּלָנוּ בְּאִים לְךָ, עֲמִנּוּ!
בְּכָר בָּאֵנוּ, רֵאָה, לֹא נִפְקַד אִישׁ,
בְּלָנוּ אֲתָךְ פֹּה הִנְנוּ!

אך הנך בוכה, הנך נע.
וזה קול התרועה יתידך -
מה קול השופר לך, עם נע?
מה היא התרועה במשכנתך?
פריקב, ה' דליתת.

דְּמַעְתִּי .

נִחָמָה רַק אַחַת זְמַן רַב לִי נִוְתָרָה
מִכָּל תְּקוּת זֹהַר , עֵדֶנָּה לֹא בָאוּ ,
זו הִיְתָה דְמַעְתִּי הַצּוֹדֵקָה וּמָרָה —
בְּלִבִּי אַחֲרֶיהָ מִכְּאוֹבֵי נִחְבָּאוּ .

אֵךְ תִּכְפּוּ צְרוּתִי , גְּלוּתִי אֶרְכָּה ,
וּמַעֲיֵן דְמַעְתִּי כְּבָר חָרַב , כְּבָר יָבֵשׁ ,
וַיִּמָּלֵא בִי לִבִּי רַק מִכְּאוֹב וְאִנְחָה ,
וַעֲנַן טַפֵּק מָר לְכָל הַיּוֹם רוּחִי לְבֵשׁ .

וְרַק עֵתָה , עֵת בּוֹא אֱלֹה , יָמִים נוֹרְאִים ,
וְנִגְיָנָה עֲצוּבָה תִּשְׁתַּפֵּן סְבִיבוֹתִי :
כִּי הִד נַעֲנִי סִפְרָד , בְּמַעְרוֹת נִחְבָּאִים ,
כִּי הִד כָּל שְׁנוֹת רָעָה וְנַעֲנוּעֵי תְקוּתִי —

עֵת אֲשַׁמֵּעַ זוֹ נִגְיָנָה , כִּי נִכּוּנָה מִבַּעַת
כָּל יְגוֹן דּוּרֵי גְלוּת , הַלּוֹחֵץ כִּי לִבִּי ,
עוֹד פֶּעַם מֵעֵינֵי הַדְמָעָה שׁוֹפַעַת ,
וְתִנְחוּמִים מְאֹד נוֹגִים עוֹד פֶּעַם לִי תִבִּיא .

פּרִיקוֹב , בֵּין כֶּסֶה לַעֲשׂוֹר .

עֲשֵׂה

סְכָתִי.

כִּכְתִּי בְּנִדְוֵי כְּבֹד פְּרוּצָה וְדַחוּיָה
 וּכְאִגְמוֹן תִּתְגַּוֵּד בְּנֹשֵׁב רוּחַ מְצוּיָה.
 כְּבֹד אֵין לִי בָּהּ מִמְתּוֹר מְזֻרָם וּסְעָרָה
 וּבְעֵלָה כָּל לַיִל בָּהּ אֶרְעַד מִקָּרָה.
 וּמְשֻׁנְאֵי עָלֶיךָ עוֹד חוֹנִים כְּלִפְנֵים
 וּבְקוֹל תְּרוּעַת פְּרָא בָּהּ יְהוּ אֲבָנִים.
 עַד אָנָּה, הוּי אֵלַי, עַד אָנָּה אֲשֶׁבָּה
 בְּוֹ סִכַּת הַנְּדוּדִים הַיְשָׁנָה וְחַרְבָּה?
 וּמַתִּי סוּף סוּף כְּבֹד הַשָּׁעָה תִּגִּיעַ,
 בָּהּ אָקִים עוֹד אֶהְיֶה, בָּהּ אֶשְׁקַמ, אֶרְגִּיעַ?
 אֵיךְ, מְקוֹם אֶהְיֶה, חוּזֹן לְבִי, אֵיךְ?
 הַבְּקָרוֹב, בְּמַהֲרָה עוֹד אָשׁוּב אֶרְאֶךָ?
 אִו אֲוִלִי זְמַן רַב עוֹד עָלֶיךָ גַּעְנוּעֵי,
 יֶרֶק הַמָּה יִנְחַמוּנִי, הֵם יִהְיוּ שְׁעֵשׂוּעֵי?
 שְׁמַרְיוֹב, מוֹצֵאי יוֹכ.

לולב ארץ אבותי.

הגידה לי, ירוק, הגידה, לולבי:
מה שלום זה התמר, ממנו כרת?
העוד שמש שחקי הי מגד לו תביא,
ודי לשדה לו ארצי עוד תתן מלמטה?

מה שלום זה התמר, היעמד עוד נשא
בימי רום כפותיו, המלאות הוד קדומים,
בימי זו העת, עוד על ראשי אל פסה
במל אשר וחלומות, מל תקות עלומים?

בימי זו העת, עוד בצל השאנן
על ארצי החמודה לי מנוחה מצאתי,
ובעצמי, לולבי, כרתיה אז רענן
לפאר בק חגי, חג אסף תבואתי?

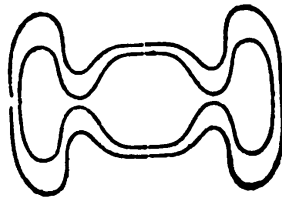
הגידה עוד, ירוק, הגידה, לולבי:
מה שלום ארץ קדשי, הובאת ממנה?
האם בימי מלבי, בימי גרוי נביא,
עוד צבי היא לארצות, משוש תבל עודנה?

תמיד.

או אולי מיום מעליה גליתי
נדמה ותבל ותשומם כמוני,
וימלא אנורה רק הד המית בכיתי
בהתפילי עליה בכל אלפי שנות עני?

וגם תמר בה אולי לא עוד כה מתנשא,
לא עוד כה פורח ומרהיב הלכות —
רק עומד הוא נוטה, בכפותיו מתפסה,
ומחכה ליום שובי אל חוף ארץ אבות?

שטריקוב, הושענה רבה.

הַלֵּךְ לַיַּל סָתוּ.

תוֹעֵף, תִּילִיל רוּחַ סָתוּ,
הַלִּילָה קָר וּמְלֵא עֲלֻטָּה,
עָבִים פּוֹלְטִים רְסִימֵי מְחָב,
וּשְׁקוּעֵת בְּעַ הָאָרֶץ מְטָה.

נוֹאֵשׁ, קָפוּא וּבְלֵב מָר
בְּעֵבִי הָאֵפְלָה הַלֵּךְ תוֹעֵה —
שְׁבִילוֹ אֲבָר כְּבָר, זֶה כְּבָר
וּמְאוּמָה סְבִיב אֵינֹ רֹאֵה.

רְגַע, רְגַע אוֹתוֹ יָד
זִיו גָּדֵר בּוֹלֵט אֶל חֲזוּהוּ,
אוֹ קִצָּה עֲנָף קוֹדֵר, לַח
אֶל פָּנָיו יִירַק וַיִּשְׁרִמְהוּ.

הוּא כְּבָר נִפְל גַּם אֶל בּוֹר,
כְּבָר חִצָּה, עָבַר פִּלְג עֶכּוֹר —
פְּתָאם שְׁטַף זָרֵם אוֹר
מֵאֲחֻרֵי גוֹשׁ עֲלֻטָּה נִשְׁחֹר;

חֲדָר מוֹאֵר, צַח וְחַם
 מִרְחוֹק נִרְאָה מִסְבִּיר פְּנִים;
 בְּעֵד חִלּוּנוֹ נִשְׁקָף גַּם
 עַל כַּסֵּא רַף אִישׁ בָּא בַּשָּׁנִים.

אֲשֶׁתוֹ, בְּנִיּוֹ, יְלָד קָטָן
 וּבֵת עֲנוּגָה סְבִיבֵי סְמוּכִים —
 מִסְפָּרִים, צוֹחֲקִים הֵם בְּלֹט,
 מְקוֹר וּמְעָרָה הַמָּה בְּטוֹחִים...

וְעוֹמֵד דוֹמֵם זֶה הַנֶּעַ
 בְּשִׁבִיל הַבֶּקֶץ הַלֵּא-בְטוֹחַ;
 רִגְלָיו שׁוֹקְעוֹת, נוֹפוֹ זֶע
 וּמִי יוֹדֵעַ, אִי יֵנוּחַ?

מְגִשֵּׁשׁ הוּא בְּמִתְקָב וּשְׁחוֹר
 מֵאֵז הַדְּפִילָה לְבֵדוֹ, לְבֵדוֹ —
 עֲתָה נִגְלָה פְּתָאֵם אֹר, ,
 אֵךְ הוּא לֹא בְּעֵדוֹ, הוּא לֹא בְּעֵדוֹ.

וּבְהִסְתַּכְּלוֹ רִגְעֵי מְעַט
 אֵל זֶה קֵן שְׁלוֹם וְשִׁלּוּהַ נּוֹחָה,
 מִתְאַנֵּחַ הוּא בְּלֹט
 וְאֵת הַרְטוֹ יֵאָחֵז בְּרוּחַ נְמוּכָה.

ט. ב. לזבניק.

וְשֵׁנִית יָנוּד בְּלֵיל הַסֵּתוֹ,
בְּרַעְדָּה יִקְשִׁיב יַלֵּל הַסּוּפָה,
רַגְלָיו לְשׁוֹת בֶּץ מְאֹד עֵב,
בְּרִטְיָסִי מְחַב גְּלִימָתוֹ שְׁמוּפָה.

וּמֵאֲחֶרָיו בְּאִיזָה קוֹל,
עַל אֹזְנוֹ יִלְחֹשׁ לוֹ בְּלִי פוּגָה
נְגִינָה מְרִירָה כְּאֲנַחַת שְׁאוֹר,
בְּבִכִּי לֹא נַחֵם, בְּמֵאֹד נוֹגָה:

הַלְּאָה, הַלְּאָה, הַלְּאָה, הַלְּאָה,
עוֹד רַב לָךְ עֲמָל, רַב דְּרִכְךָ!
זֶה קֵן שְׁלוֹם הוּא לֹא לָךְ,
כְּזֶה לֹא הֵעֵלָה גּוֹרְלָךְ...

מַטְרִיָּקוֹב, סוּף תְּשׁוּרִי.

בְּיוֹם סִתּוֹ .

פְּתוּתִי שְׁלַג לַח וְעֵב
אַרְצָה נוֹפְלִים בְּעֲצָלָתָיִם ;
עָבִי אֶפֶר זֹחֲלִים אֲמַ
עַד קִצָּה אֶפֶק הַשָּׁמַיִם .

רִמְבֵּים עֹמְדִים עֵץ וּסְבָךְ ,
קוֹדֵר , עָגוּם דְּמִי עֲרִיטָם ;
בְּכָל עֲנִיָּהֶם , בּוֹלְטֵי לְבָב ,
יֵאוֹשׁ קֵר חוֹתְמוֹ חֲתָם .

אֵלִים , שׁוֹמֵם כָּל הֶרְחֹב ,
הַכֵּל נִמְלֵט תּוֹר מְנוּחָ ;
יְחִיד בּוֹ רַק סֶבֶל דָּל
תַּחַת נִמְלֵוֹ נָדָ שְׁחוּחָ .

אֵלִים , שׁוֹמֵם בֵּי הַלֵּב
בְּאֵין שְׁבִיב תִּקְוָה לְיָמִים בְּאֵים ,
יְחִיד בּוֹ רַק שְׁפָק מֵר
יִקְרַע נִימְיוֹ קְרָעִים , קְרָעִים ...

זוֹרֵשָׁה , כִּסְלוֹ .

בְּתַבִּי נֶעַר .

בְּתַבִּי נֶעַר קְמוּטִים , בְּלִים
עַל שְׁלַחְנִי שׁוֹכְבִים פְּזוּרִים –
בְּצִיצִים נוֹבְלִים בְּכִלּוֹת קוֹץ
יוֹגוּ אֵלֶּה שְׂרִידֵי נְעוּרִים .

דוּמָם אֲבִישׁ אֶל הַנְּיָרוֹת ,
שְׁפָתָם מִנִּי כְּבָר נִשְׁכָּחָה ;
לְבִי נוֹגָה בִּי יִתְכַנֵּץ ,
נוֹגָה תִרְעַד בִּי אֲנַחָה .

תִּקְוֹת תְּמִימוֹת מְלֵאוֹת בְּטָחָת
מִפָּחוּ נְעוּרֵי בְּאֵל הַכְּתָבִים ;
בָּם הִשְׁקַעְתִּי אוֹנֵי רַעְנָן ,
כָּל רִגְשׁוֹתֵי הַנְּלֶהָבִים .

כַּמָּה לַיְלֹת , שְׁכּוֹר גַּעְגּוּעִים ,
אֲשֶׁרֵי בָּם , אֵךְ בָּם חָוִיתִי !
כְּנֹזֵר בּוֹדֵד בְּדַמִּי תָאוּ
לְכָל הָעוֹלָם זֶר הָיִיתִי .

הרס"ד.

כַּמָּה דְּמַעוֹת תָּם וְאַמוּנָה
בְּמִן חָרַשׁ אִזּוּ נִבְלָעוּ!
כַּמָּה לְשׁוּבוֹעוֹת מְלֵאוֹת הַתְּפִלָּה
נִירוֹת אֵלֶיךָ אִזּוּ לְטַעַמוּ!

עֲתָה בְּכָר בְּצָרוֹר מְלֵא אֶבְקָה
קְמוּטִים, בְּלִים יִתְנַלְנְלוּ;
עַמִּים בְּלוּ תִקְוֹת נְעוּרֵי
וּכְמוֹ עֶשֶׂן מִהֶרָה כָּלוּ.

בְּתַבִּי נֶעַר קְמוּטִים, בְּלִים
עַל שְׁלִחְנֵי שׁוֹכְבִים פְּזוּרִים –
בְּמַצְבַּת רֵעַ מֵת בְּלֵא עֵתוֹ
יִזְגוּ אֵלֶיךָ שְׂרִידֵי נְעוּרִים...

ורשה, כסלו.

לְמִשׁוֹרֵר* .

יְכִי תִשְׁמַע חֲצֹפֶת מְשַׁפֵּט כְּסִיל
עַל כָּל שְׁטָבוֹל בְּדָם וְלִבְבָהּ ,
שֶׁהֶלֶד בָּהּ בְּכֵאב וְחֵיל
וּבְאַחֲרֵית אֲנֻכַת נִשְׁמָתָהּ —

אַל יִפֹּל לִבָּהּ בְּאוֹתוֹ יוֹם ,
וְעֲצָבַת דְּמֵי מְמָהּ הַסִּירָה ;
בְּלִפְנֵימֵי הַקָּר שִׁירַת תָּם ,
וּמְשַׁפֵּט כְּסִילִים אֵל נָא תִירָא .

הָאֲמִינָה : יְבוֹא יוֹם הַגְּמוּל ,
וְעַמְלָהּ יִבְרַךְ בְּפִי רַב אִישִׁים ,
דְּבִרְיָהּ יַחֲיוּ בְּשִׁפְתֵי עוֹל ,
וּבְזִכְרָם יִנַּחַם לֵב הַיְשִׁישִׁים .

וְלֹא יִזְכֹּר אִישׁ בַּיּוֹם הַלְלוֹ
אֶת שְׁפֹט הַכְּסִיל וְדִבֵּר חֲצֹפְתוֹ ;
אִן יִהְיֶה שְׁמוֹ כְּחֵלוֹם הַגּוֹ ,
אִן כְּבָר תִּשְׁכַּח גַּם חֲרָפְתוֹ .

* בהמסר השיר הזה לדפוס, בשני חדשים אחריו
הכתבו, הקדש להר"ר הרצל.

וְאִם גַּם עָלֶיךָ תִּכְסֶּה כְּבֹד
אִז אִם כָּל בְּשָׂר בְּחֹל וּרְגָבִים ;
שְׂאֲרִיתֶךָ תְּהִי רַק שְׂלֵד קָר,
וּבְלִחְיֶיךָ יַעֲלוּ עֲשָׂבִים — .

הַנְּחָם, כִּי זָרַעְתָּ אֹר,
לֹא יִדְעֶךָ נִגְהוּ לְעוֹלָמֵי שָׁנִים ;
זְכַרְוֹנֶךָ יִקוּם לְדוֹר וָדוֹר,
וַיִּסַּר עָלָיו אֵב לְבָנִים .

ורשה, כפלז .

יִוִּם אַחַר יוֹם
גְּזוּיִם בְּחֵלוֹם
לְתַהוֹמוֹת הַנְּשִׁיָּה;
רְגָבִים וְחוֹל
יִכְסּוּ עַל כָּל,
שֶׁנֶּפְשׁוֹ לֹא חָיָה.

נִצַּח בַּק תּוֹר
מְלֻכַת הָאוֹר,
אֵיךְ חִישׁ גְּזוּיִם יָמִים —
אָדָּם, גַּם בְּךָ
צִפּוֹן אוֹר וְךָ —
לְבַהוּ לְעוֹלָמִים!

זרעה, כסלו.

לפני מנורת השמן.

ומנורת השמן עוד פעם זרעת
 אור רך ומלא שלווה בעבי שתור חלוני,
 וכמו לחישת הורות דמי חררי מועצת,
 ויהודה מבבי לי נראה בחויוני :

ופניו נועמים ובעיניו מרור תלנה
 ובקול פעם עצור הוא נוהם בפביא:
 אימו בגי דורי, דור גבורה ואמונה,
 דור העיד, פי בעורקיו דמי מלך, דמי נביא?

או הנתק החתן מורעות בחירתו,
 ויעוב אב רחמן את אשתו וילדיו,
 וביום תתי קול: "לאדני וישועתו",
 סביבותי נועקו כל משלו לו ידיו.

ונלחם ונרזה או גבעות ארצנו
 בדם לב, ובר חפשו וגאוונו בקדומים
 ננוריש עוד פעם לבנינו אחרינו
 דרור ארץ ורוח ותהלה בלאמים.

ידור זה אֶרָא עֲתָה – מַה מָּוֹךְ הוּא, מַה שְׂפִיל!
אֵין חֵשׁ בְּלִמַּת עֲמוֹ, עַל אֶרְצוֹ אֵין חוֹלָה!
הַתְקוּהָ בְּשִׁפְתָיו בַּקֹּץ צִלְצוּל קוֹל תְּפִיל,
וְלֹא לָהּ יִקְדִישׁ חַיּוֹ, חַי עֶבֶד, חַי גּוֹלָה...

– „הוֹי חוֹסֵה נָא, יְהוּדָה, גְּבוּרֵי, הוֹי חוֹסֵה
וַחֲדָל הַכָּאוֹת רוּחֵי הַנּוֹגָה וּמָרָה –
תַּנְחוּמִים לִי תִנֶּה, אוֹ עַל אֶרְצֵי הַהֲרוּסָה
כִּי תֵן מְעָרָה בְּמוֹחָהּ, בַּקֹּץ נִקְרָה / נִסְתָּרָה.

וְאִז אֵצֶא לְאוֹר סֶהַר אוֹ לְפָנַי צֵאת שֶׁמֶשׁ
וְעֲלִיתִי בְּהָרִים וְחִרְבוֹתֵי אֶתְרוּרָה,
וּבְשׁוּבֵי אֲבָךְ מָרָה בְּרַמִּי נִקְרַת אֲמֶשׁ –
וְשִׁאֲבֹתֵי מִבְּכֵי אֲמוֹנָה וּגְבוּרָה.

אֵךְ פֹּה, בְּאֶרְצוֹת גּוֹלָה, בִּי רוּחֵי נַעֲבָרָת,
פֹּה תִבְלֵ תִקְוֹתֵי מִמְּכָאוֹב וְעֵנִי;
כִּי אֲבָךְ לֹא אֲנַחֵם: דְּמַעוֹתַי עֲפָרָת –
פֹּה אֶתָּה, גַּם אֶתָּה, הִיִּיתָ כְּמוֹנִי”...

ורשה ד' דחנוכה.

דִּרְךְ הַלְאָה!

כִּי תִזְכֹּר הַתְּקוּת מַעֲתוֹת בְּנְעוּרִים,
שֶׁאֲבָדוּ בַּסְּעָרָה, שֶׁנִּזְעַעוּ בַּקּוֹר,
כִּי תִבְיַטְזוּ אֶל שְׂבִילָהּ, שֶׁיִּנְפֹּץ אֶל צוּרִים,
וְלִרְגָלָם לָךְ אֹרֵב תְּהוּם פְּחָדִים וְשָׁחֹר —

אֵל נֹאשׁ, הוּא אָחִי, אֵל נֹאשׁ תַּחְצֹכָהּ
לָךְ קָבֵר שָׁם נִשְׁכַּח מֵאָדָם וְאֵל;
צֵר לְחַיּוֹת וְהִסְתַּנֵּף, בְּלִי לְרֵאוֹת בְּשׂוֹבָה,
אֵךְ צֵר שֶׁבְעֵתִים לְהִבְחֹד כְּצֵל.

וְאֵךְ יִפְרֹץ לָךְ שַׁחַר, יְהִי מְעֵזָן וּמְשׂוּמָם,
מֵאֲחֻזֵּי הַצּוּר, הוּא עַל שְׂבִילָהּ לָךְ קָם, —
עוֹד פֶּעַם כִּבְנֵעַר דִּרְךְ הַלְאָה וְהַתְּקוּמָה,
דִּרְךְ הַלְאָה וְקוֹנָה, וְדִרְךְ הַלְאָה וְלִחְסָה!

וּבְהִצְהִיל פְּנֵיהֶם יְקוּם שְׁמֵשׁ בְּקֶר הַזֹּכָה,
וְהִתְעַמֵּק וְיִתְבַּלֵּת בְּמַרְחָקֵי שָׁמַי עַל,
בְּרֵב עַל כָּל נִימְיוֹ כִּמּוֹ תִפְרֹט יָד רַבָּה,
וְעִבְרָה חֵיל קָסָם וְשִׁטְפוּהוּ כְּגֵל —

ט. ב. רובניק.

אַל תִּשְׁכַּח מִמֶּנּוּ זְעַף, כִּי עָרַף וְסָחַף,
בְּהַשְׁיִיגָה הַסְּעָרָה בְּלִי מִסְתּוֹר וְסִבָּה,
בְּבָרֵךְ שְׁתַּנִּי אֵשׁ וְנִפְצוּ רַעְמִים לְרֵדְפָה,
וְתִרְעַד בְּעֵלָה, בַּצֵּפּוֹר בְּפֶח;

אַל תִּשְׁכַּח וְאַל תִּעְמֹד שְׂכוֹר כֶּסֶף וְגַעְגּוּעִים
עַל אֲשֶׁר, לֹא בָא עוֹד, וְחִלּוֹם, נְמוֹג כְּבָר —
דְּרֹךְ הַלְּאָה, כָּל יַעַת עָבִי זְעַף לֹא תִלְוִיִּים
עַל רֹאשְׁךָ עוֹד פַּעַם בְּגוֹרֶת יוֹם מָר!

דְּרֹךְ הַלְּאָה, כָּל יַעַת עוֹד בְּמִרְחָק תִּאֲמִינָה
מִצֵּא חֶפֶץ וּפְתָרוֹן לְעוֹלָמְךָ וְכֹל בּוֹ,
כָּל יַעַת מִמְּקַדְשְׁךָ לֹא גִלְתָּה הַשְׂכִּינָה,
וְתִשְׁכַּח תְּפִלָּתְךָ, נְחַמְתְּךָ עַד כֹּה...

ורשה, ניסן.

„גאָלד“

בעקבות ה„פיטנים“.

בְּרַח, הַזְדִּי, כְּצִבִי
מַגְלִיחַ וְשָׁבִי —
זְכֹר כְּבוֹדֶךָ וְגֵאוֹנְךָ מִלְּסָנַי!
בְּרַח, הַזְדִּי, הוּי בְּרַח
וּבְתִקְנֶה נָא פֶּצַח
שִׁיר גְּאֻלָּה לְאַבוֹת וּבָנִים!

בְּרַח, הַזְדִּי, לְגִבּוֹל,
שֵׁם הָיָה לְךָ זְבוּל,
בְּהִבְקַע פֶּשַׁח אֹרֶךְ,
יַעַל כָּל הַר וְגִי
בְּדַבַּר אֲדֹנָי
חַיִּיזוֹנוֹת לְךָ חָזוּ נְבִיאֶיךָ.

בְּרַח, הַזְדִּי, לְמִקּוֹם
שְׁמֵי שָׁמַיִם וְתָם
בּוֹ יִסְכּוּ עֲלֶיךָ תַנְחוּמִים,
וּבְכָל גְּרִיזֵי חוֹל
תִּתְלַחֵשׁ בֵּית קוֹל
מִדּוֹרוֹת תְּהַלְלֶתְךָ בְּקְרוּמִים.

ב. ב. לובניק.

בְּרַח, הוֹדִי, בְּצַבִּי
מְגִלוֹת וּשְׁבִי —
זְכֹר כְּבוֹדֶךָ וְגֵאוּנוֹךָ מִלְּפָנִים!
בְּרַח, הוֹדִי, הוֹי בְּרַח
וּבְתִקְוָה נָא פְצַח
שִׁיר גְּאוּלָּה לְאַבוֹת וּבָנִים!
דְּרֵשָׁה, חוּה"ם טפח.

בְּעָרֵב שָׁבוּעוֹת.

... ל

מִצָּאֵת לְךָ מְנוּחָה,
לֹא תִדַע כָּל עַל,
זֶאֱל שְׂדֵי בִרְכָה,
הַעֲנִיקָה מִכֹּל:

זִיְהִי לְךָ שְׂדֵי תְבוּאָה,
מִמְגֹרֹת כָּר מֵזֶב,
זִיְהִי לְךָ גַם צִנִּים
וּפְרָחִים לְרֹב —

זִכְרֶתָּ נָא זָכֵר
גַם אוֹתִי, גֵּר נָע,
לְשִׁבּוֹר מִמֶּךָ יִלְךְ,
כָּל עֲמַת שְׂבָא.

זִכְרֶתָּ נָא זָכֵר
חַי מְרוּדֵי כָּל יוֹם
בְּלִי אֵוִיר, בְּלִי אֹרְחָה,
בְּלִב רְגֹו וּבְצוּם.

מ. ב. לובניק.

וְנָתַתְּ לִי לְחַיִּי
בַד יִרְק וְלַח ,
וְהִצַּגְתִּיו בְּפָנָי
הַקְוֹדָרָה כָּל כָּפֹד .

וּמַעַט עֲשֵׂב רֵעֵנִי ,
רַק מְלֵא כַף הַיָּד ,
עוֹד תִּתֵּן לִי לְרִפּוֹד
סְבִיב רֵאשֵׁי הַנֶּד .

וּפְרַח עוֹד אֶחָד ,
רַק אֶחָד , רַק קֵט ,
לִי תִקְטֹף , וְגַם אֲנִי .
אִי אֲשַׁמַּח כְּמַעַט .

ורשה .

ליר קנין.

מְתַעֲלֵם לֵיל קִיץ בְּרִקְיָעִים הַצְּלוּלִים,
וְנִפְוֹצִים לְרוּחָה רַבּוֹאוֹת כּוֹכָבִים –
בְּאִיִן מִחֲרִיד יִתְעוּ, יִצִּיצוּ בְּלִי דְאָגָה;
מֵאִיִן הֵם הוֹלְכִים וּלְאֵן הֵמָּה שְׁבִים ?

הַפֶּהר הַחוֹלֵם אִט שׁוֹחָה בְּמֵרוֹמָיו
מְלֵא שְׁלוֹה, לֹא יִדְעָה בֶּן תְּמוֹתָה מֵעוֹדוֹ;
חֲלוּמוֹ מִתְרַחֵשׁ בְּכָל רַחְבֵי עֲרֵבוֹת,
וְעַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ זְרוּעַ זֵיו הוֹדוֹ.

שֶׁם טְבוּלַת אוֹרָהוּ נִרְדְּמַת עֵירָה,
בְּרַחוּבוֹת הַבוֹטְחִים דְּמֵי הַצְּנֵעַ כְּבָרְמָה;
אֵת כָּל הַכְּסִיף נִגְהַ, עַל כָּל נִסְוֹךְ טֵהַר,
תַּחַ כַּחוֹת רַעֲנָנִים, שְׁנִמּוּ בְּדִמְמָה.

מְנַגֵּד בְּרִצְפוּעָה יִתְמַתַח הַנַּחַל,
וּפְנֵיו הַשׁוֹקֵטִים בְּאוֹר חוֹר יִבְהִיקוּ;
עַל חִפּוֹ הַסְּבָכִים יִנְפְּשׁוּ כְּנוֹדֵדִים,
בְּעוֹד יוֹם הַמַּעֲבָרָה עֵבוֹר לֹא הִסְפִּיקוּ.

מ. ב. לזבניק.

הַצְדָּה יִשְׁתַּרַע , יִתְעַלֵּם שְׂדֵה תְבוּאָה ,
שֶׁבְּלִי מְצַפּוֹת בְּנִגְוֵהוֹת חֲרֻרוֹת ;
אֵין נִיד בּוֹ וְאֵין רֶטֶט , בְּקֶסוֹם רְוֵ הַבְּרִיאָה ,
כְּמוֹ יִקְשִׁיב בְּדַמָּה לְלַחֲיֵשֶׁת מְזֻרוֹת .

בַּמְרָחֵק יִתְנַלֵּם קֶצֶה חֲרָשָׁה מְסֻבָּה
וּבְצוּפְנָה הִיא קֶרְבָּה תְּעֻלּוּמוֹת עוֹלָמִים –
סְלִסּוּלֵי שִׁיר וְזִיר מְמַנָּה יִנְטָאוּ
וּבְחִיק שִׁלּוֹת לַיִל יִשְׁתַּפְּכוּ – וְנַעֲלָמִים .

וּמְטָעִים שִׁיר זֶה אֶת הַשְּׁלֹה וּמִזְכִּיר
חַי אֲשֶׁר בְּעֶרְן מַעַת קְדַמוּנִיָּה ,
בְּעוֹד הִיָּה הָאָדָם מְלֵא תַמַּת הַיְצִירָה ,
וְלֹא נִבְתָּם בְּחַטָּאוֹ וּבְרַעַת רְמִיָּה .

ורשה , תחלת תמוז .

על קבר הרצל.

כָּבֵד נִלְקַח מִמֶּנּוּ, כָּבֵד אֵין, כָּבֵד מֵת
זֶה יָצָא כְּגִבּוֹר וַיָּרֶם הַנֶּסֶם,
וַיִּזְעַק אֲדָיו כָּל הַתְּפִלָּה לְהַרְוֹר,
כָּל צִמְן עוֹד קָרְבוֹ קוֹ תִּקְוָה וְאוֹר!

כָּבֵד נִלְקַח מִמֶּנּוּ, כָּבֵד שְׂדֵדָה הַשְּׂאוֹל
זֶה הִרְעִישׁ לֵב עַמִּים וַיִּשְׁפֹּף לְעֵין כָּל
כָּל מְרִירוֹת עֲנִינֵנוּ וּכְאֵב תִּקְוֹת עַד,
הַנִּמְקָה בְּבוֹר שְׂבִיָּה וּלְחֻצָּה בְּסֵד!

כָּבֵד נִלְקַח מִמֶּנּוּ, כָּבֵד אֵין זֶה קָם
וַיִּקְבֹּץ נְדָחִים מִכָּל עֲבְרֵי יָם,
וַיִּפַּח בָּם תִּקְוָה וַיִּנְחַמֵם כְּאֵב,
וַיִּאָּר שְׂבִיל חֲשָׁכָם בְּאוֹר נִמְשׁוֹ הָרֵב!

כָּבֵד נִלְקַח מִמֶּנּוּ, כָּבֵד נֶצֶפֶן בְּעֵי
זֶה נֶאֱוֵן תְּהַלְתֵּנוּ, זֶה קָם כְּאֵרִי,
וַיִּלְחַם בְּלִי חֵת גַּם בְּגִבּוֹר בּוֹ הַכְּאֵב,
עַד נִמְלֹו כְּגִבּוֹר פְּצוּצַת בְּלֵב!

כָּבֵד נִלְקַח מִמֶּנּוּ! — הוּא נֶעְלָם וְגו',
כְּחִיּוֹן מִלֵּא יִפְעֶה, מִלֵּא נְגוּהוֹת וְרוֹ —
וְבִיתוּמִים עַל קִבְרוֹ נַעֲמֹדָה בְּלֵב טָר
וְנִמְוֶגַג בְּדַמְעוֹת עֵפְרוֹ הַקָּד... .

נְשָׁבַע נָא, אֲחִים, נְשָׁבַע כִּיּוֹם,
וְתִהְיֶי בָנוּ עֵדָה זוֹ נְשָׁמַת הַתָּם,
הַיְקַרְרָה כֹּה לָנוּ וְהַתְּכַיְכָה כָּל כֶּף,
שְׁעוֹד כְּמוֹ נְרַגְשָׁה רְחוּפָשׁ הַזֶּךְ, —

נְשָׁבַע, כִּי נָרִים כְּלָנוּ הַנֶּם,
זֶה נָפַל מִיָּדֵי גְבוּרָנוּ הַיָּמָת,
כִּי יִחְדּוּ כְּמוֹהוּ נִלְחָם עַד תָּם
אֲחִירוֹנָה הַנְּשִׁימָה בְּאֲחִירוֹן הַיּוֹם!

ורשה, כ"ג תמוז בלילה.

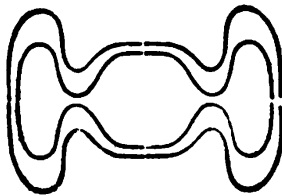

לְשׁוֹנֹתַי בְּעִלּוּמִים אֵל אֹתִי תִשָּׂאֵלוּ —
 לֹא אֶזְכֹּר, אִם הָיוּ בְּשׁוֹנֹתַי עִלּוּמִים;
 לְמַעַתַּי אֲנָשִׁים בָּהֶם יִתְהַלְּלוּ
 וּבְזִכְרָם הֵם תָּמִיד מְבַקְּשִׁים תְּנַחֲמוּמִים —
 אֲנֹכִי הִתְהַלְּלִי בְמָה לֹא אֵדָעָה
 וּבְכָל זְכָרוֹנֹתַי אֵךְ כָּאֵב לִי אֶמְצָאָה.
 בְּכָל פֶּעַם שְׁמַעְתִּי מִסְּפָרִים סְפוּרִים
 מְשֻׁנָּים מְאֻשְׁרוֹת בִּי לְדוֹת, בְּנִעוּרִים —
 הִרְגִּשְׁתִּי, כִּי לְבָבִי בִי עוֹגֵם וְהוֹמָה,
 כִּי דְמָעָה עֲצוּרָה מְחַלְחֶלֶת בְּגִרוֹנִי,
 וּבְכָל רַחְבֵי עוֹלָם אִו הָיָה לִי דוּמָה,
 אֵין מְכֹאֹב כְּמְכֹאֲבֵי וְאֵין יְגוֹן כְּיְגוֹנֵי.
 יוֹם מְאִיר אֵךְ אֶחָד לִי הָיָה בְחַיִּי,
 זֶה הָיָה יוֹם עֲזוּבֵי בֵית הוֹרֵי הַמְּרוּדִים;
 כָּל עָנְיִי הִצְפּוּי לֹא הָעִיב מְאוּיִי,
 וּכְשֵׁשׁ לְקִרְאֵת אֲשֶׁר, אִו שִׁשְׁתִּי לְנִדְוּדִים.
 הָאֶמְנֹתִי אִו, עוֹלָם, כָּל סִבְלוֹ וּפְגָעוֹ
 לְהִכְנִיעַ בְּזוּהַ, הָמָה, סָעַר בְּלִבִּי;

ט. ב. לובניק.

מָה הָיָה לִי מִחֶסֶד, מָה הָיָה לִי רָעַב,
אִם הָיְתָה לִי גֵאוּה וּשְׂאִיפוֹת הֵי שְׂבָעִי!
אֲךָ אָכְלוּ הַפְּגָעִים הַקְּטָנִים. הַזְעוּמִים
עֲצַמְתִּי, וּזוֹ הָיְתָה כְּכֹחַ בִּי אֲדִירָה,
וּדְאָגָה קוֹדֶרֶת כָּל תְּקוֹת עֲלוּמִים
הַתִּיקָה, הַתִּיקָה וְאֲךָ כָּאֵב לִי הַשְׂאִירָה.

גרשה, אב.

בְּרִנְעֵי עֶצֶב.

בְּעֶצְבוֹן נְשָׂרָה חַיֵּינוּ הַתְּפִלִּים,
 בְּלֵב הַיָּאֵב וּמִצַּר נִתְקַרֵּב לְמֹת,
 אֵךְ נִצָּפֵן כָּל אֶחָד דְּאֵבֹנוּ בְּחֵב'
 וּנְמַרְךָ דַּעֲתֵנוּ בְּתֵאוּהָ כּוֹזֵבֵת.

וּמְמַרְקִים חַיֵּינוּ עֲנוּיִים וְעִבּוּדָה,
 בְּלֵי הֶרֶף נִתְיַנַּע עַד נִשְׁלַךְ הַבּוֹרָה –
 וּמִלֵּאָה נִפְשֵׁנוּ גִעְגּוּעִים וְחִפְלָה
 וּמְחַפְשָׁה, עַד כְּלוֹתָהּ, כּוֹ תִקְנָה וְאוֹרָה:

אֵךְ אוֹבְדִים לְרִיק עֲנוּיֵינוּ הַקְּשִׁים,
 וּמִצָּא לֹא תִמְצָא נִפְשֵׁנוּ מְאוּמָה,
 הַתְּפִלָּה הַקּוֹדֶחַהּ, כִּי־לֵל כְּלָב מְדַח,
 תִּתְאַלֵּם בְּרַמֵּי רִיקוֹת קָרָה וְזַעֲוִמָּה.

וּכְגַל מְכֻסָּה קִצָּף בְּיָם זֹעֵף מְסַעַר,
 עַל הָרִים, בֵּין תְּהוֹמוֹת נִתְרוֹמֵם, נִרְדָּה –
 וּמִלֵּאֵי בְּהִלָּה נִרְדָּף, גִּאֲבֵק,
 עַד מְנַפְצֵי אֶל סֵלַע בְּלֵי וְכֵר נִאֲבָדָה...

ורשה, אלול.

אלול תרס"ד

* *

*

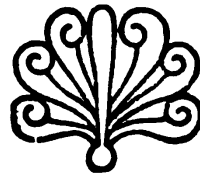
כְּבָר נוֹשְׂרִים הָעָלִים, הַפְּרָחִים גְּנֻעוּ,
וּמַחְנוֹת הָעוֹף לַמְּרַחֲקִים כְּבָר נֶעוּ,
כְּבָר נִשְׁבָּה הַצֵּנָה בְּמֵלֵא כָּל הַיְקוּם,
וּבָעֵב קוֹדֵר אַחַד הַתְּכַסּוֹ שְׁמִי רוּם –
מִדּוּעַ זֶה אֲחִי הַנִּנְעָנָה, הַמְּדַכָּא
נִזְבְּרָת אִךְ עֵתָה צֵאת שְׁבֵת בְּסִפְּהָ?

אוֹ אוֹלֵי שְׁבַחְתָּ, כִּי הִנֵּה בֶן גּוֹלָה,
כִּי לֹא כְּאֲבוֹתֶיךָ בַּשָּׂדֶה תַעֲמִלָּה,
וּבְאַרְצֵי שָׁנוֹת נוֹדֶה לֹא תִדַע זֶה כְּבָר,
אִיךָ לָנִים בְּסִפְּהָ בִימֵי אִסְרָךְ בָּר?
שְׁבַחְתָּ, כִּי רְחוּקָה אֲדַמְתָּךְ וּשְׁדוּדָה,
וּרְחוּבָךְ הָאֵפֶל מְלֵא בְצֵה וַחֲלוּדָה?

אוֹ אוֹלֵי סִכְתָּךְ רַק צִיּוֹן לְהוֹפִירָה,
כִּי הִיְתָה לְךָ לְפָנִים עֵת חֹפֶשׁ מְזוּהִירָה,
כִּי הִיְתָה לְךָ אֶרֶץ, שְׁמִיָּה בְּזֶה תוֹר,
עוֹד נִסְכּוּ חָם נָעִים וְזֶה ב גַּלְי אֹר,
כִּי הָיָה לְךָ אִסְרָךְ, וּבְסִפְּהָ בַשְּׂדֵמָה
אִז לָנֶת לְבִטַח בְּמִרוֹמֵי עֶרְמָה?

מִדַּוֵּעַ זֶה, אָחִי, מִדַּוֵּעַ זְכַרְוֹנֶךָ
לֹא יִפָּח בְּךָ גְבוּרָה, לֹא יַעֲזֹר בְּךָ גְּאוּנֶךָ,
לֹא תִמְאַם בְּגִלוּתֶךָ, לֹא תִשְׂאַף לְדַרוֹר
וּלְחֶנֶם, הוּי לְחֶנֶם רַק תִּקְפֵּא מִקֶּר ?
אָח גּוֹלָה וּמַפְחֵד, אָח נִעְנָה וּמְדַבָּא,
מֵה בְּצַע כִּי תֵשֵׁב, כִּי תִקְפֵּא בְּסִפָּה ?

ורעה, וזה"ם טובות.

יבואו ימים, בכם הנשמה,
עם שריד התקונה שלא באה,
גם עקת מרור העל הקשה,
שעתה תחמיו בה אכרעה.

כל אנחות נפשי העיפה,
העונמות יום וליל נביתומות,
וכצפור חולה על השדפה,
לריק הן תועות ולשוא הן הומות, —

ביזם אחד מר, בגוע מנגינה,
בהנתק פתאם מיתרי נבל,
באיזו ארץ, באיזו פנה
תגוענה אלה אנחות אבל...

אך לא תגוענה אנקות שירי
וצריחות מחאה, הרון דמי;
עוד לא, לא אמות עוד ערירי —
דבר מה עוד אנחיל מעולמי!

תרס"ה.

וְגַם תְּפִלוֹת נַפְשִׁי שְׁזוֹנָחוּ
וְכָל קֶשֶׁי עַמְלִי וְאַמוֹנָתִי,
שְׁזַנְבְּלִי אָדָם אוֹתָם דָּחוּ,
כְּאֵלֶּיךָ בְּמוֹ הַאֲמִין בְּאַתִּי, —

עוֹד יָבֹוא יוֹם, וּכְהֵד שִׁיר חֲבִיב,
אֲז מִיֵּתֵר רַךְ בְּלֵב עַר יִרְעִידוּ —
וְשְׂאִיפוֹת טְמִירוֹת, כְּבִתּוֹר אָבִיב,
בְּדַמִּי גַעְגּוּעִים בּוֹ יוֹלִידוּ.

ורשה, טבת.

שִׁירַת בְּנֵי עֲנִי.

עַל חוּג שָׁמַיְנוּ שְׁהוּמָכוּ,
שְׁהוּעַם וַיּוֹם וְאוֹרָם שְׁקַע,
בוֹכָבִים לַיְלָה לֹא יִאֲרָחוּ,
וְאוֹר שְׁחַר בְּהִיר לֹא יִבְקַע.

כְּשִׁרְדֵי חֶרֶב לְוָטִים לְשִׁמְמָה
בְּלֹ קָצוֹת אֶפְקֵנוּ הַחֲנֻרָרִים;
עֲגוּמִים אֶדְמִים לֵב וּנְשָׁמָה,
כָּל מְקוֹרֵי גִילָם חָמְסוּ זָרִים.

הַלֵּב כְּבָר הִרְבָּה, הִרְבָּה קָבַר,
לֹא יִשְׁאַף יוֹתֵר גִּיל וּנְהָרָה,
רַק אֶחָד חִפֵּץ עוֹד לֹא עָבַר:
לְפָנָשׁ בְּאֶפֶק עֲבִי סְעָרָה —

וּבִיחַד אֶתֶם עַל הַשְּׁבִיעִים
לְהַתְנַפֵּץ מְלֵאֵי רַעֲמֵי נָקָם,
לְשִׁלֵּט לּוֹ רַגַע מְוֹרָאִים, גֵּאִים,
וּבִיחַד כְּבוֹת עִם אַחֲרוֹן בְּרָקָם!

ורשה, סוף אדר ב'.

בוא האביב .

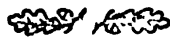
נמסו אחרוני השלגים ,
 הפרים הרטובים משחירים ;
 בעמק משיקים הפלגים ,
 ורסיסי וך קצפים מצחירים .

ברמה מתעמקים שמי זהר ,
 ופניהם התכלים רעננים ;
 פני חמה מפיקים זו נער ,
 אור צוהל משתפך בגנים .

משתפך חן ילדות עננה
 בשדרות העצים השקופים ;
 באויר הצח בלי הפוגה
 ברננה ינשאו צפצופים .

כל קהל הצפרים השבות
 הביאו שיר גילה ובשורה ;
 בא תור , מיקר תקנה בלבבות ,
 בא אביב מלא עדנה ואורה !

ירשה , תזלת ניסן .

ליל אביב.

צָצִים בּוֹכָבִים מִמַּעַל,
רְקִיעֵי כְּחֹל לַיֵּל שְׂאֲנָנִים,
סֶהַר לְבָן פָּנִים אִם יַעַל,
חֹלְמוֹת שׁוֹשְׁנִים בְּנָנִים.

שׁוֹכְבָה הַיָּפָה לֹא נָמָה,
לָבָה מְלֵא תְּבִיעוֹת תַּעֲלוּמָה —
צָרָה לָהּ עָרֵשׁ הַדְּמָמָה,
צָר לָהּ חֶדֶר שְׁלוֹת תַּמָּה...

יִשְׁתַּק הַלַּיִל מְלֵא צְפִיָּה,
יִקְשִׁיב, בְּמַחְכָּה לְאֵהוּבָה —
פְּתֹאם מֵתוֹךְ הַדּוּמְיָה
זְמִיר יִשְׁתַּפֵּךְ בְּמִשׁוּבָה.

נְשִׁיבָה מְרַחֶפֶת קְלִילָה
וְנוֹשָׂאָה הַשִּׁיר לְמַרְחָקִים —
קוֹלֶטָה גַם הַרְשָׁה תוֹךְ צִלָּה
צְלִילֵי הַזְמִיר הָרַבִּים.

עוֹמְדִים אֶתְנֹת וְתַמָּהִים,
מִמּוֹם אִם עָנְף לְאֶדְמָה,
מְנִיעִים רְאֲשֵׁיהֶם הַבְּהִים
וְשִׁנִּית מִקְשִׁיבִים בְּדַמָּה.

בסביבות ורשה, איר.

ליר קיץ.

עמוקים, שְׁלֵוִים שְׁמֵי הַלַּיִל,
 כּוֹכְבֵיהֶם נָמִים גְּלוּי עֵין;
 בַּק עֵב קַל אַחַד תּוֹעָה בּוֹרֵד,
 בְּלִי רַעַת אָנָה וּמְאִין.

מְאַחֲרֵי רֶכְסֵי הַצְּמָרוֹת,
 הַבּוֹלְטִים רוֹמָה מִן הַיַּעַר,
 בְּבִעֲרַת קָסֶם מִפִּיץ אוֹרָה
 מְקוֹם יָרֵד, שְׁקַע בּוֹ הַסְּהַר.

בִּינוֹת לְעֵצִים הַעֲבָתִים
 תְּרַדְמַת דְּמִי וְעֵלְטָה בְּהִירָה,
 בַּק זְמִיר אַחַד לְפָנַי שְׁנָתוֹ
 עוֹד מְרֵם הַמְּפִיק זְמֹר הַשִּׁירָה.

וּכְהֵד לְעֵמֶתוֹ קַרְקוֹר שׁוֹקֵמ
 יִנְשָׂא אִמּוּ מִבְּצַת סְתָרִים —
 יֵשׁ יִשְׁפֹּל, יִמְדָּ עַד בְּלִי שְׁמֵעַ,
 זַפְתָּאם יַעוֹר, קוֹלוֹ יָרִים.

מלא רך ועדנה רעננה
אט ינשב רוח מן האחו,
בדממה יחליק בין גבעולים,
שגם בשנת בקאט יצמחו;

ומלא ריחות בר חריפים
ינשא הלאה אל הקרת —
ובין הרחובות הנרדמים
יטיל בודד עד צאת חרם.

בסביבות ורשה, סוף סיון.

בְּשֵׁרֵי בֵּית־יִשְׂרָאֵל עַל הַקְּנָגָרִים הַשְּׂבִיעִי.

מִצָּפוֹן, מִדְּרוֹם, מִקֶּדֶם וְיָם
עוֹד פַּעַם חֲרָדְתֶּם לְקִרְיַת הָעָם –
שָׂאוּ שָׁלוֹם, שְׁלוֹחֵינוּ, שָׂאוּ שָׁלוֹם וּבְרָכָה
מִלְּבוֹת, כִּכְרֵי נְלָאוּ נִשְׂאָ עֲלֵבוֹן בְּאַנְחָה,
מִלְּבוֹת, מִרְתָּחִים כְּעַל מוֹקְרֵי הַשָּׂאוֹל
מִתְאַוֹת הַחֹפֶשׁ וּמְחַנֵּק הָעֵל! ...

וּשְׂאוּ עוֹד גַּם הַמְּעָה לְזוֹכֵר הַלָּז,
שֶׁהֲרָעִים רֵאשׁוֹנָה בְּקוֹל גְּאָה וָעוֹ,
שֶׁבָצַר תֵּל זֶה, אֵךְ אֵלָיו אָנוּ פּוֹנִים
בְּלֵב חֲרָד וּמִיחַל זֶה שֶׁבְּעָה כִּכְרֵי מוֹנִים,
שֶׁהֲרִים כְּלָפְנִים לְחַפְשֵׁנוּ הַנֵּם
וְנִלְחַם וְנִנְאֵבֶךְ עַד גְּוֹעוֹ בְּרֵי עֵת.

שָׂאוּ שָׁלוֹם, אֵךְ וּכְרוּ, כִּי כְבוֹד כָּל הָעָם
מִיְדֵיכֶם יִבְקֶשׁ, וְלִבְנוֹ זֶבֶד דָּם
יִקְלַל וַיֵּאָר לְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים
כִּי מֵרִים נִסְנוּ לֹא בְּאֵמֶן וּבְתַמִּים –

מ. ב. לובניק.

נְהַרְוֵנוּ קְדִימָה, הֲרֵאוּנוּ נָא שְׂבִיל,
בוּ נִחַרְךָ נַפְשֵׁנוּ בְרַעְדָה וְגִיל!

דוֹר נַעֲנֶה אֲנַחְנוּ, אֵךְ צָעִיר וְנֵא
וְנֵאמָר: נִפְתָּח! אֵךְ מְקוֹם אֵי, אֵי?
אֵי מְקוֹם, בוּ נַעֲדָה נַפְשֵׁנוּ הַמְּרָה?
אֵי, אֵי אֶרֶץ-אֲבוֹת הַחֲבִיבָה וַיִּקְרָה?
נִלְאִינוּ לְחַכּוֹת וְאֵין יִכְלֹת כְּבָר סָבֵל
כִּי מְרִירוֹת וְעִמְנוּ, הַמְּחַנֵּק בְּעַל!

ורשא, ב"ד תמוז.

לפני הסעודה הרחוקה.

במחמי המרחב הריק
יאספי עננים ברעדה,
הרוח יהדפם כצאן,
שודרכם בלי רועה אברה.

באבלים עטופי בטחור
כל אחד ינשא בלבדו,
בלי רעם ובלי סרקי אש,
כעבר, שמחאה לא בעוד.

ואם יש שאיש ישיג את מי,
בלי שנאה יתחבטו כצורים -
מתענגחים ומרמשים זה זה,
נהלאה, רק הלאה נמהרים.

נמהרים לענן העב,
הרובק על אפק הקדים,
המבנים כל אחיו מנודד
ומאזרים בברק רעם פחדים.

ורשה, סוף אב.

נְעֻנוּעִים (*).

הַר צִיּוֹן נִכְסָף, יָקָר לָנוּ, שָׁנוֹת אֲלָפִים,
מִגְזֵי אֶרֶץ גּוֹי מְגֻרָשִׁים, מֵיָם אֶל יָם נִרְדָּפִים,
בְּבִכֵי תַחֲנוּנִים וּבְאַנְחוֹת הַזְּכָרֹנוֹ!
עַל אֲדַמַּת אוֹיֵב, מְדַמְנֵנו כֹּה רֹתָה,
כָּל שְׂרִיד כְּבוֹדֵנוּ גֹז, מִפֶּה שְׂפַת אִם נִכְרְתָה,
יִרְק שְׂמֵךְ נִזְכָּר בְּהִמַּיִת לִבָּב וּבְדַמְעָה שְׂפוּכָה...

אֵיךְ לֵב, שֶׁשָּׁנוֹת אֲלָפִים נִעְנָה, דָּאֵב בְּכָה,
לֹא יִזְכָּר עוֹד, אֵיךְ אֲהַבִּים בְּלִי אֲנַחָה;
אֵיךְ אֲהַבִּים בְּחֵרוֹף נֶפֶשׁ, בְּגִאוֹת גֵּאוֹן בְּגֵי חוֹרִים
אֵת טַהַר שָׁמַי הַנְּבִיאִים וְהַרְרֵי הַגְּבוּרִים!
לֹא יִרְגִישׁ עוֹד לֵב זֶה, לֹא יַחֲוֶשׁ, כִּי כְשֶׁמְמַיִת
מוֹצֵצֶת שְׂאֵרֵית אוֹנוֹ הִרְפָּה זֶה עוֹלָמִית,
אֵיךְ עִם בֶּן אֶלֶף רַבּוֹא תִּעָה בְּאַרְצוֹת זָרִים,
וּכְעֶבֶד יִשָּׂא עַל, כְּתוּלַעַת רֹאשׁ לֹא יָרִים;
שְׂדוֹת זָר הוּא מְרֻוּה לְשִׁדּוֹ, מִשְׁקָה שְׂאֵרֵית דָּמוֹ,
וְאַנְחָה, רַק אֲנַחָה מְקַדֵּישׁ הוּא לְעוֹלָמוֹ.

(* בהמסר השיר הוה לדפוס כשנה וחצי אחרי הכתבו,
הקדש לתלמידיו הגימנסיה העברית ביפו.

לְשִׁירֵי תְקוּתוֹ זוֹ, מִנְחַמְתוֹ הָאֲחֵרוֹנָה,
עֲלֶיהָ סִבֵּל פָּכָה, בָּכָה כֹּה לְזַכְרוֹנָה...

הֵר צִיּוֹן נִכְסָף, יָקָר לִי, אֶל הַחֲרָבוֹת,
עֲלֶיךָ שָׁרְדוּ עוֹד מִקְדוּמֵי גֵאוֹן הָאָבוֹת,
נִשְׁמַתִּי בִּי מַה תַּעֲרַג, רוּחִי מַה תִּהְמָיָה!
מִכָּל תְּקוּתִי, מְהֵרָה מֵהֵר כֹּה נִכְזָבוּ,
וְכָל רִשְׁפֵי אֱמוּנָתִי, כְּבָר בְּאִפֶּר כָּבוּ,
כִּיּוֹם רַק שְׂאִיפָה זוֹ רַעֲנָנָה בִּי וְרוּיָה.

בְּיַלְדוּתִי הִמְעָנְנָה, רַבּוּ בָּהּ מִכְּאוֹבִים,
אֵךְ מַעַט בָּהּ שְׁחוֹק עֲלִיו, מַעַטוֹ יָמִים טוֹבִים,
בְּיַלְדוּתִי זוֹ רַק אַחַת, אַחַת הֵיטָה שִׁיחָה,
אֵת עֲצָבִי, כָּל כֶּף הַקְּדוּיִם, בְּרַחֲמֵי אִם הַשְׂכִּיחָה—
זוֹ הֵיטָה שִׁיחַת רַבִּי בְּשֵׁעַת בֵּין הַשְׂמָשׁוֹת,
עַת פְּתוּחִים כֹּה הַלְבָבוֹת וְרַבּוֹת כֹּה הַנְּפָשׁוֹת,
עַל אֶרֶץ אָבוֹת קְדוּשָׁה, נִפְלָה בְיַדֵּי זָרִים,
עַל סְרִידֵי חֲרָבוֹתֶיהָ וּבַת־קוֹל הַהָרִים,
שְׂכִינָה תִהְמָה, תִּבְכֶּה עַד רַחֲמִים יִתְגַּלְּלוּ:
אוֹי, אוֹי לָאֵב שֶׁהִגְלָה! אוֹי לַבָּנִים גָּלוּ!
זוֹ הֵיטָה שִׁיחַת רַבִּי, גְּמָרָה בְּקֶץ הַיָּמִים,
עַת שְׁנִית תְּרַחֵם צִיּוֹן, תְּרַחֵם כְּבָר לְעוֹלָמִים...
אֵךְ עָבְרוּ יָמֵי הַיְלָדוּת, בָּאוּ יָמֵי הַנְּעוּרִים,
כַּתְּקוּפַת מְרוֹק עוֹן מְלֵאֵי נְרוֹד וַיְסוּרִים...

בְּטַחִיף אָנִיָּה שְׁבוּרָה, מְשֻׁלָּךְ בֵּין מְשֻׁבְּרִים,
כִּי אֵין וְעַד עֵתָה גְּלֻמּוֹד אִתֶּךָ לְכָל עֶבְרִים...
וְאֵין דּוֹאֵג לִי וּמְנַחֵם, אֵין מְשֻׁבֵּיחַ רִישִׁי
בְּיַד רַבָּה וּמְחַבֵּבָת, בְּשִׁיחַ תָּם חֲרִישִׁי.
וְאֵין מְקוֹם לְהִנַּח רֵאשִׁי, אֵין לִי חֵף בְּמוֹחַ,
אֲתָבֵא בּוֹ מִסַּעַר, אֲשַׁקֵּט מְעַט אָנוּחַ.
וְאִמַּר כְּבָר: אֲלֵחֵם! אֲשַׁקֵּעַ בְּמִלְחָמָה
כָּל כְּעָסִי וּמְרִירוֹתַי וְאֲנַקֵּת כְּאֵב הַנְּשֻׁמָּה,
שְׁהֲלֹךְ רַק לְאֵבֵד כָּל אֵלֶּה הוֹלְכִים עִתָּה,
בְּלִי לְחֵרוֹת שְׁמִי לְהוֹרוֹת לְטִים וּשְׂאֵרִית מְעַפָּה...
אֵךְ שׁוּדָה מְלַחֲמָה בְּעַדִּי אַחַד רַק, וְאֵין שְׁנִי,
וְיִם רָחֵב וְאוֹרֵב צָר מְמַנּוּ יִפְרִידֵנִי...
בְּכָל רַחֲבֵי עוֹלָם אַחַת, אַחַת יֵשׁ רַק פְּנֵה,
שֵׁם אוֹכֵל לְשִׁפְךָ נִפְשִׁי כְּאֵל חֵק אִם עֲדִינָה,
אֵךְ פְּנֵה זֶה גַּם פַּעַם עֵינַי לֹא הִרְהִיבָה,
לְהַפִּיחַ בִּי עֵז קְדוּמִים וְתִקְוָה בִּי לְהַשִּׁיבָה...
לֹא אֲדַע, מַה לִּי אֶהוֹב, לְמַה כֹּה אֲתַגְּעֵנִי,
עַל מַה כֹּה מֵר אֲתַאֲנַח, בְּאֵין רֵאָה וְאֵין שׁוֹמֵעַ...
לֹא אֲדַע, אֵךְ זֹאת אֲרַגִּישׁ, בְּרוּר זֹאת אֲחוּשָׁה,
כִּי מְקוֹר תְּנַחוּמִים רַב לִי צָפוֹן שָׁם בִּירוּשָׁה –
וּמִי יוֹדֵעַ? אוֹלֵי גַם לְכָל בְּנֵי הַגּוֹלָה
הַיִּתִּי דוֹלָה שָׁם עוֹד מְלָה אַחַת גְּדוּלָה,
שְׁנַפְחָה בְּמוֹ עֲצָמָה וְעוֹרָרָה בָּם גְּאֻתָּם,

תרס"ה.

לְפָרֵק עַל שְׁבִי וּבִזוּ, לְמַעַן עַמִּים שָׁתָם,
וְלָרֶשֶׁת אֶרֶץ שְׁנִית —

אוּלַי? מִי יוֹדֵעַ?

מָה אֶכְסֶנָּה לָךְ, אֶת אֶרְצִי, מַה לָּךְ אֶתְחַנְּנֶנּוּ?

זרעה, אלול.

ער קברות המגינים.

גבורינו המענים!
גבורים אמללים של אמה אמללה!
לקראת מות ודאי הלכתם,
לקראת מות אכזרי
מדיים מתעבות וטמאות...
כל כאב יסוריכם ויסורי הנצח של עמכם
עם פאאבכם האחרון,
הצורב ומרשש עד כדי להשתגע –
בלבבכם המהור ומענה התלכדו
להתפרצות סואנת אימה זו אחת:
– נקם!
כל חייכם,
כל פרפורי נשמתכם
או שפכתם באנקה המרה האחת:
– נקם!
אך נחמה אחרונה גם זאת
מעייניכם נסתרה...
יצאתם לנקם דמי עמכם,
ודמיכם גם אתם לא נקמו...

עם מוקדי אש עולם בלבבכם
 ולצחוק המון מורף פרוע באזניכם
 בארזים עקורים הטלתם...
 בפסווי הקצף, זה קצף אין אונים,
 קצף גזים ומרשש וגו'ע
 את נשמתכם המענה הפחתם...
 מלאי קצף וקללה עזבתם עולמכם
 ושבתתם גם השאיר אחריכם צנאה,
 צנאת גבורים לדורות יבואו...
 לא זכינו לשמעה מפיהם, גבורים,
 ושמענוה בעת מקבריכם הקדושים –
 קול דימיהם אלינו משוע, צורח:
 . אחים!
 . יצאנו מול הורגים,
 . חסצנו בנפשונו להגן על כבודכם וחייכם,
 . ולא עלה בידינו...
 . חפצנו,
 . כי בשעה שנמות ונמרף בחוצות,
 . אז ננקם למצער נקמתכם,
 . נקמתנו,
 . נקמת דימי עוללינו ומזח זקנינו,
 . נקמת כבוד אחיותינו הנטמא ומקלל –
 . אך מנע ממנו גם זאת גורלנו המר...

• ובְּכָל זֹאת יֵצְאוּנוּ!
• יֵצְאוּנוּ לְמַחֹת, לְצָרֵחַ וְהִסְתַּהֲרֵן!...
• כִּי הַאֲמֵנוּ –
• נִחְמַתְנוּ וְזֹאת הִיְתָה הָאֶחָת וְאַחֲרוֹנָה –
• כִּי מִחָאָה זֶה קְדוּשָׁה,
• הַחֲתוּמָה בְּדַמֵּי עֲלוּמֵינוּ,
• לֹא תַעֲיוּ לְשִׁכְחַת,
• לֹא תַעֲיוּ לְהוֹרִיד הַגְּלוּנוֹ
• וְלִהְיֶנָּע בְּחֶרֶף בְּעֵבְרִים לְעוֹלָם...
אֲחִים גְּדוֹלִים, גְּבוּרִים!
אֲנוּ שׁוֹמְעִים קוֹל דְּמֵיכֶם!
וּבְעֵמְדֵנוּ בַּחוּץ בְּלֵילוֹת שְׁלֵג וְאַפְלָה,
נְכוּנִים צֵאת מוֹל כָּל אוֹיֵב וּמוֹל כָּל מְתַנַּפֵּל,
עַל גְּדוּדֵנוּ הַנוֹאֵשׁ רַק הוּא אֵז הַמְצַבִּיא!
וּבְעֵצְרֵנוּ כִּסְלָעִים אֶת נְשִׁימַת אֲפֵנוּ
וְהַעֲמַקְנוּ חֲדוּר תוֹךְ עֲלֻטָה חֲשׂוּדָה –
רַק הוּא הַמְפִיחַ בְּקַרְבָּנוּ עֵז גְּבוּרָה!
אֲנוּ שׁוֹמְעִים קוֹל דְּמֵיכֶם וְאֲנוּ אוֹתוֹ גַּם נִשְׁמַע
בְּכָל פְּנוֹת הָעָם מִן הַקְּצָה לְקְצָה:
בוֹ נְעוּרָר אֶת לֵב בֶּן הַגְּלוּת הַמְפַחֵד,
בוֹ נִרְשַׁשׁ כְּבִצְבָתִים אֶת לֵב הַשְּׂאֲנָנִים,
הַבוֹגְדִים בְּעַמָּם וּבוֹרְחִים כְּשִׁפְנִים
וְאֵינָם נְעֻנִים בְּיַחַד עִם שְׂדוּדֵי אֲחֵיהֶם.

אחים גדולים, גבורים!
לא נכלימכם ביום, אנו יודעים חובנו;
וגם, נוחו בשלום לא נעיו להגיד,
בעמדתנו אבלים על תלי קברייכם,
כי בים גדול, עמוק עוד שבר העברים,
ועצמותיכם הקדושות עוד רועדות בקבר...
ודעה, כ"ב חשון כלילה, על המשמר.

הגורל הוטל!

הגורל הוטל!

וְהִבָּא הַקָּז" הַגָּדוֹל בְּמוֹרָאיו וּבְלִהוּתָיו!
וְהִבָּא הַקָּז" יִשְׂרָאֵל, הַקָּז" הַקָּז" — הַבּוֹנֵה!
רַק אַחַד יַחֲלֶף הוֹר, הוֹר נֹקֵם וּמֵר נֶפֶשׁ,
וּשְׁמִי-בְלִי-חֶרֶף, חוֹר דוֹמֵם דְּמָה שְׁפוּף,
לֹא עוֹד יִתְעַנְּגוּ לְקָשִׁיב אֲנָקוֹת עֲנוּיָהּ —
אוּ שְׁנֵית תָּרִים נֶסֶד חֶפְשִׁי וּמִנְצַח,
אוּ נוֹאֵשׁ עַל שְׂדֵה קָרֵב לָךְ תָּקִים מִצַּבַּת קָבֵר,
לֹא הֵיחָה עוֹד כְּמוֹהָ גְדוּלָה וְאֵימָה...
עַל חֶרְבוֹת שְׂמָמוֹת עוֹלָם תָּקִים לָךְ מִצַּבָּה,
עַל חֶרְבוֹת עוֹלָם-צָר, הֶרְסֶת בְּיוֹם אֶפְדָּה,
בְּנִקְמָה נָקָם אֲחֵרוֹן עַל מִבְּחַת שְׁנוֹת אֶלְפִים...
הַגּוֹרֵל הוֹטַל בְּכָר! — הַשְׁמִיעַ זֹאת, יִשְׂרָאֵל,
בְּתֵרוּעוֹת שׁוֹפָר קָרֵב אֶל גְּדִחֵי אֵיִם רְחוּקִים!
הוּא הוֹטַל בְּכָר לְנִצָּח לְעֵינֵי כָּל הָעַמִּים,
שְׂבוּגָרִים וְחֲנֻפִים עָמְדוּ עַל דְּמָה...
הַגּוֹרֵל הוֹטַל!

ושכולי גבוריך, נמלטו מן ההרגה,
 לך באו עתה לקרא: בוא אתנו! עזרה!
 הוי, צא, ישראל, בלך, צא נא אתם יחד!
 הביטה: שם אב שבור, רמשו במן אשתו,
 על אבן נפץ בנו, והוא נכון למרח נפשו...
 שם עומד צעיר דומם, עיניו - תהמות פחדים -
 הוא נלחם על פני חוצות, ערב שב הביטה:
 גלגלת אמא בקועה מוצא על המפתן,
 תלתלי שיבת אביו צפו בדמו הלאה,
 בחיים ניצא רק אחותו המוקללה -
 בפנה על הארץ, פרומה ומטרפת...
 הביטה: הנה עוד לך אלפי אבות שכולים
 ובנים, שנשימתם - אסון, אסון, אסון!
 הוי, צא נא אתם בלך, ישפכו במלחמה
 כל רעלם ומוקריהם, ועמם ואסונם,
 המוסכים בם שגעון, מתנקים נשמת אפם -
 כבד הרעים בא הקץ! - - -

הוי, למה עוד תעמוד?
 עב גדול, בחיר הגוים, אכרע פה לפניה:
 אל תכלים לעת הקץ אמללי גבוריך!
 אל תרעיל בם גבורתם! - - -
 למה עוד תעמוד?
 הוי, צא נא אתם, צא! - - -

הוי, צא, הוי, צא, עם נבר! —
עד מתי תחנך רוצחים בדרמה, דם לא נקם!
עד אנה תחטיא עמים, תמלא ארץ רשע —
לכל מכה תושיט לחי, צואר לכל רוצח,
ולא תקם על הדם ולא תטור בעד החרפה! — — —
עם אמלך, עמי, עמי, סלח לי חטאת סופתי!
ידעתי מכאוביך, לבבי ידע כלם...
אך עת לכל וגבול, וגם עתך אתה באה!
הגורל הוטל!
זהבא המקץ הגדול במוראיו ובלהותיו,
ושכולי גבוריך נושמים כבד אירי —
התנער אפוא כלך — אל החוב האחרון!
וביד גבורים הרם גם היום הנורא,
גם "יום הגדול", יהי-או אחרון לך על עפר —
או ראשון יום הדרור בתייך החדשים!
הקץ, הקץ, הקץ, לגלות המקללה!
הגורל הוטל!

ורשה, ה' כסלו, "יום השלשים".

מִתַּחַת נֶגַד יָשׁוּן, שָׁם צִפּוֹר אֶת קִנְיָהּ
 מִתְּבֵן וְנִצּוֹת לָהּ בְּנִתָּה בַּפִּנָּה,
 יִנְשֵׂא קוֹל צִפְצוֹף, מִלֵּא יְגוֹן וּבְכִיָּה —
 אֶפְרוּחַ עוֹד עִירוֹם, עוֹד עֵינָיו לֹא תָחוּ,
 שָׁם קוֹרֵא לְאִמּוֹ מְרַחֲמָתוֹ הָאֲחֵת,
 לְסוֹכְבוֹ בְּכִנְפָּהּ, לְהִבִּיא לּוֹ מַחֲיָה.

בַּבֶּקֶר עוֹד הָיָה בְּקִנְיָם חָם נְעִים,
 בְּחֻבָּה לּוֹ צִפְצוֹפָה אִמּוֹ לְרִנְעִים,
 עַד יֵצֵא לְבַקֵּשׁ גְּרָעִינִים וּפְתוּתִים;
 יִמָּאוּ עֲבָרוֹ שָׁעוֹת, וְאִמּוֹ לֹא שָׁבָה,
 כִּבְּאוֹ אֶפְרוּחָהּ כִּבְּרֵ שְׂכָחָה, עֲזוּבָה,
 וְהוּא רוֹעֵד: אֵי אֵכָל, מִקְרָה אֵי חוֹסִים?

חָם שָׁמֵשׁ כִּבְּרֵ אֵין, בַּנֶּגֶד עַל הָרָעָפִים
 כִּבְּרֵ נוֹפְלִים וּמְחוֹפְפִים נְטֹפִים, נְטֹפִים
 מִמַּטֵּר עֲנַן קוֹדֵר מִלֵּא עֲגֻמָּה וְקָרָה;
 כִּבְּרֵ הָרִחֵק בְּכִלּוּב הָאֵם קִפְחָה חֲפִשְׁתָּהּ
 וּמִשְׁמָחָה אֲנָשִׁים בְּצִפְצוֹפֵי קִינְתָּהּ,
 וְלִשְׂוֹא, אֵךְ לִשְׂוֹא פֹה אֶפְרוּחָהּ יִבְּרֵ מְרָה.

זרעה, ניסן.

עַל קִצָּה פִּנְתַּי נִגַּח צִפּוֹר עֲמֻדָה רוֹעֵדָת —
זֶה לֹא כְּבֹד הוֹצִיאֹהָ לְחַפְּשֵׁי מְכַלּוּבָה,
זֶה לֹא כְּבֹד הַשְׂאִירוֹהָ גְלִמוֹדָה, עֲוֹבָה,
בְּלִי כַח, בְּלִי חֵבֶר, בְּלִי קֶן וּמוֹלָדָת.

שׁוֹבִיָּה הִתְעַנְנּוּ עָלַיָּה יַעַת קִצָּרָה, —
כָּל עוֹד חַי בָּהּ צִמְאֹנָה לְאוֹר שִׁחַק הֶרְחַב,
לְדַמֵּי יַעַר וּלְקִנְיָה, אֶפְרוֹחָה בּוֹ שָׁכַב,
וּבְצִפְצוֹף יוֹם יוֹם שָׁפְכָה נַפְשָׁה הַמָּרָה.

וַעַת אָכְלוּ גְעֻגֻעִים וּבְדִידוֹת עֲגוּמָה
כָּל שִׁירֵיהָ הַקּוֹסְמִים, שְׁדָמוּ מִתּוֹנָה,
שָׁהֲשִׁתְּפֹכוּ עִם נַפְשָׁה גְּלִי יָקָק, בְּלִי הַפּוֹנָה,
עַד נֶאֱלָם בָּהּ לְבָבָהּ, וְלֹא נוֹתַר לָהּ מְאוּמָה, —

מוֹל חֲלוֹן פְּתוּחַ אִזּוֹ פְּתוּחַ כְּלוּב כְּלָאָה,
כִּי שָׁנְאָתָהּ מִתְחַלָּה בְּעוֹד כַּח וְשִׁיר אֶתָּה,
כִּי בּוֹ נִכְנָעָה וּמְחַלָּה כְּבֹד הַכֹּל בְּעַד פְּתוּחָה,
עַת יִשְׁבָּה כְּבֹד הַיּוֹמָם נוֹאֲשֶׁת וְנִלְאָה, —

לָהּ פִּתְחוּ כְּלוּב פְּלֶאֶה, וְהִיא כְּלוּם עוֹד לֹא יִדְעָה,
 וּבְאַכְזָרִיּוֹת לְפִתֵּעַ הַחוּצָה נִדְחָפָה —
 וּבְשִׂיאֵרִית כָּל בְּחֵה הַגָּה רַק עָפָה,
 אֵךְ עֵיפָה וּכְחוּלָה כְּבָר נִשְׁמָה בְּרַעְדָה ...

וְשָׁם, נִגְדָה בְּקֶן לְאַפְרוּחִים אִם שָׂרָה —
 וּתְתַנַּעֲנַע אַחֲרוֹנָה הַשְּׂבוּיָה, הַגְּרוּשָׁה
 וּתְתַנַּוֶּרֶד וּתִשְׁמַע קוֹל קִינָה חֲלוּשָׁה
 עַל אֲשָׁרָה, עַל קִנָּה וְאַחֲרִיתָהּ הַמָּרָה!

וּפִתְאֹם — נִמוּטָה ... וְהִרְחוּבָה נִפְלָה ...
 אִם בְּצַדִּיקָה, אִזּוּ כְּבָר אָפְסוּ, תִּמְנו חִיָּה,
 זֶה לֹא שָׂאֵל הַדְּמוּן הַדוֹרֵךְ עָלֶיהָ;
 הוּא רְמָסָה בְּקֶר רֹחַ וַיַּעֲבֵר לוֹ הַלְּאָה

ורשח, איר.

הַקְּלָהּ.

לזכרון גבורינו, המגינים.

על יד אח גוּסם, תחת גדר דְחוּיָה,
עמדתי שותק ונֹשֵׁף בְּשֵׁנֵי בְּשָׂרֵי —
ולקול כל חֲדָחוֹר גְּסִיסָה בגרון אחי
נשְׁבַעְתִּי: נָקָם! נָקָם! חד אֲכַוְרֵי! ...
מעל בִּישִׁימוֹן דְּמָמוֹ רְקִיעֵי לַיִל,
ובחל שְׂמֻמוֹתָם אָבֵד בְּתֵהוּ חֲשׂוֹף,
כְּכָבִים נִצְצוּ כְּרִבְבוֹת עֵינֵי טוֹרְפִים:
אי יש עוד דָּם רוֹתֵחַ וְלֵב לֹא נִשְׁוֹף? ...
וּלְמִשָּׁה רוֹתָהּ, שְׂכָרָה הֶאֱדָמָה
מִדָּם גְּבוּרִים, שְׁתַּת בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת;
גופותם הִשְׁלְכוּ הֶפְקֵר כְּגִלְי דָּמָן
בֵּין תֵּלֵי שְׂבָרִים וְעֵרְמוֹת נוּצוֹת.
מִסְבִּיב אָרֶב צָר, וּמְפֹלֵט — אֵין!
אֵין מְפֹלֵט לְבָן הַגּוֹלָה בְּאֲדַמַּת נֶכֶר! —
מִבְּשָׂרוֹ הַכֹּל שְׂמָה לֹא יִשְׁבְּעוּ
וּשְׂאֲרֵית דָּמוֹ יִסְבְּאוּ שָׁם כְּשִׁכָּר ...
מִסְבִּיב אָרֶב צָר, וּכְכֹלֵב מִדָּח
הַתְּגוּלִיל אֲחֵי גוּסֵם תַּחַת גָּרֵר —

וַיִּשָׁק בְּדַמּוֹ לְצַרְיוֹ חֶלְקָה צְחִיחָה,
 וְעוֹד מִחַר אוֹלֵי לְגִנָּה כְּבָר תִּתְעַדֵּר.
 צַר אֶכְזָר, אֶכְזָר! אֵי הוּא, אֵי הַכֹּפֵר,
 בּוֹ תוּכַל שְׁלֹם בְּעַד דָּם זֶה הַחֲכִיב?
 כְּמֵאֲרֵת עַד הֵן יַחֲוֹל עַל רֵאשִׁי?
 וְאֲנִי —

אֵךְ מְגוֹר, מְגוֹר אֶהְיֶה לְךָ מִסְכִּיב!

.....

בְּנֶפֶל מִחַנְנּוֹ אֶרְצָה כְּעֵצִים גְּדוּעִים,
 וְגִדּוֹד צַר שְׂרָאֵי הַקְּרִיב בָּם לְהִתְעוֹלֵל,
 חֲטָפְתִּי אָחִי, וְתַחַת מְטַר בְּדוּרִים,
 בְּרַחֲתִי מִקַּפֵּץ, נוֹפֵל וּמִתְגּוֹלֵל ...
 אֵךְ נִמְצָא כְּבָר גַּם מִחֲבֵא, מִחֲבֵא כָּלֵב
 מִחוּץ לְעִיר, מִתַּחַת גֶּרֶר הַחוּיָה —
 וּבְרַחֲמִים שְׂכוּלִים וְנִחְנַק מִדְּמָעוֹתַי
 הַשְּׂכֵבֶתִי גִוִּית אָחִי בְּדָמָה שְׂרוּיָה ...
 וְתִשְׁכַּב שְׂמוּחָה, זֶבֶת דָּם בְּעֵלְמָה,
 בְּלִי הַנִּיד יָד, בְּלִי הוֹצִיא כָּל אֲנָקָה —
 וְאֵת אַחֲרוֹן זִיק הַחַיִּים לִי הוֹדִיעָה
 דַּק נְשִׁימָה דוּוּיָה, מְרוּפָה וּמְחֻנְקָה.
 וְלֹא חֲכָתָה לֹא כָּל עוֹרָה אֵךְ הַמּוֹת!
 וְלֹא נוֹתֵר לוֹ כָּל הוֹיָאג — אֵךְ אָח שְׂכוּל,
 שְׁעִין הַצָּר לֹא אוֹרְבָה וּמְבַקְשָׁתוּ,

שְׁנַחֵר רַק הַנָּקֵם וְדָם לֹא מְחוּל!
וְלֹא הָיָה לְמִי הַתְּחַנֵּן וְלֹא מִי קָלָל,
וְלֹא הָיָה לָנוּ סְבִיב – מְאוּמָה, מְאוּמָה! –
עֲלָמָה אֹרְבָה נִשְׁקָפָה מִן הַמְּרִחֵק,
וְלִנְגַד שְׁתַּקָּה גִּדְרָה אוֹיֵב וְעוֹמָה...
כָּרַעְתִּי לְפָנַי אָחִי לְמַרְאֲשׁוֹתָיו
וּבְרָגְשׁ מֵר חֲבִיקְתִּי בְיָדֵי יָדוֹ;
אָח צָעִיר יַחִיד נוֹתֵר לִי מֵהוֹרֵי,
אָח אֲהוּב, אֲהוּב – וְאֵין לִי כָל בְּלָעָדוֹ!
חֲבִיקְתִּי יָדוֹ –
בְּגַעְגּוּעֵי כְּאֵב הַפְּרִדָּה הָאֲחֵרוֹנָה,
בְּכָל חֵם הַבְּכִי, שְׁלֵבֵי קֶרְבִי בָכָה!
אֵךְ נִשְׁאַר יְתוֹם אַחֲרוֹן זֶה חֲבוּקִי –
הַיָּד הַקְּרָה אֲתוּהָ כְּבָר שְׂכָחָה...
אִז פָּרַץ קוֹלִי רוֹעֵד: אָחִי, אָחִי!
אֲנִי, אָחִיקָה, אֲצַלְּךָ פֹּה אֲכַרְעָה!
הֵה, הַגִּד, הַגִּד לִי דִבֵּר מָה לְזַכְּרוֹן!
הַשְּׂבִיעָה אוֹתִי, הַשְּׂאֵר לִי צְנוּאָה!
אֵךְ זְמַן עוֹד אֲרֹךְ שָׁכַב אָחִי הַדּוּמָם,
וְרַק חֲלָחוּל גְּרוֹנוֹ גָּבַר פְּתָאֵם, גָּבַר;
גַּם עֵינָיו נִפְקָחוּ, מְלֵאוֹת עֲנוּי אֲלֵם,
וּמִרְאָה פָּנָיו יוֹתֵר וַיּוֹתֵר תּוֹר.
וְאֲנִי נִשְׁאַרְתִּי גְחוּן עַל רֹאשׁ אָחִי,

מסתכל בתוך החשכה לחורת פניו,
לברק המות מתוך עיניו הציץ
ויקפד שם בלאט עלומי שניו...
ולא היו אז בקל רחבי עולם בעדי
רק חורה זו וברק זה האלם —
עד אחרית חיי דבקו או בנשמתו,
ובדם הלב — כל טפה ומטה תכילים!
אך הנה רעדו, רמוזו אשמורתיו,
ועיית יסורי נפש פיו פלחה,
בגרון חרדו, נטרפו החלחולים,
ואנקה צרודה פרצה בתוך החשכה:
מי יושב? אחי? — —
ובאהבת אח, בענווי פרדת נפשו,
ביקר קרבנו, קרבן חי עלומים,
השביע אותי ספר לו את הכל,
בלי העלם ובלי בקש לו תנחומים...
ואשפך לפניו פעם עוד אחרונה
כל רוחי השכולה והדואבת —
ואספר — ולכי בוכה במסתרים,
וכל נפשי נמוגה, נמקה בי בעצבת...
אך הנה אחי נאנק מלא יסורים:
הקק!
המות קרב, רגעי ספורים...

אָח נַאָמֶן!
בְּחַיֵּי נְעוּרַי, קִפְדוּ בְּלִי הַנָּקֵם,
בְּאַחֲרוֹנֵי חַבְלֵי מוֹתִי
אֲנֹכִי מִקְלָל קֹהֵל הָעֲבָדִים,
„אִם יִשְׁכַּחוּ דְּמִינוּ ...
שְׁפִכְנוּ ...
וְעַל מָה שְׁפִכְנוּ ...
אָח נַאָמֶן ...
שָׂא לָהֶם קִלְלָתִי ...
וְאָמְרָת ...
אִישׁ הַקְּרִיב בְּעַדְכֶם חַיֵּי נְעוּרָיו ...
וַיִּמַּת בְּעַדְכֶם ...
וְלִפְנֵי מוֹתוֹ קִלְלֵ אֶתְכֶם ...
בְּכָל עֲגָמַת נַפְשׁוֹ ...
הַגּוֹסֶסֶת ...
אִם תִּבְגְּדוּ ...
אִם תִּשְׁכַּחוּ ...
אֶת זֶה ...
שְׁבַעְדוּ נֶלְחָם ...
וּבַעְדוּ ... מַת ...
חֲמוֹת בָּא וּבִלְבָל אַחֲרִית דְּבָרָיו
וַיַּעֲוֶה פָּנָיו עוּוֵי נַעֲנָה, נַעֲנָה ...
נִשְׁבַּעְתִּי בּוֹכָה לְשֹׁמֵר מוֹצֵא שְׁפָתָיו,

אך הוא לא שָׁמַע בְּכָר כָּל נִיב וּמַעֲנָה .

.....

וְנִשְׁאַרְתִּי נְעוּב עִם הַגִּת הַיָּקָר
בְּפִילָה תַּחַת גָּרֵר מְגֹרֵשׁ שׁוֹמֵם ;
נִשְׁאַרְתִּי נוֹאֵשׁ , אֲבָל וַיּוֹרֵשׁ קִלְכָּה
וּבְכָל דְּוֵי גַפְשֵׁי נָקָם , נָקָם זֹמָם .

.....

זְמַן רַב שָׁכַבְתִּי שְׂכּוּל וְעֵרִירִי
וְאַבְךָ עַל גִּוִּית אָחִי הַנִּקְפָּאָה ...
וּבְקוּמִי לְשֵׂאת אוֹתָהּ לְבֵית עוֹלָמָה ,
נִשְׁבַּעְתִּי שְׁנִית – בְּיָמֵי הַצְּנוּאָה !
וּבִיּוֹם יְהִי לְשׁוֹנֵי טָבוּל בְּאַרְם פְּרָאִי ,
וְעַל שִׁפְתַי תִּבְעֵר אֵשׁ אֲבֵרוֹן זָרָה ,
אִז אֵצִיא לָסֵב מַחְנֵה הָעֶבְרִים
וְשִׁפְךְ עַל רֵאשִׁים קִלְלַת אָח הַמָּרָה ...

ורשה , תמוז .

* * *

חַן־חַן לָךְ, אַחֲזֹת, עַל הַרְעַל,
הַטְּפֹת לְלִבִּי טַפָּה אַחֲרֵי טַפָּה
וְהוֹסַפְתָּ לִּי פָצַע עֲמוּק, חֲדָשׁ,
אִם כִּי גַם קוֹדְמָיו לְבִי מָרַם רַפָּא.
לֹא אוֹכַל לְהִיּוֹת, בַּת עֲדִינָה,
בְּלִי מְרִירוֹת לֵב, בְּלִי רַעַל הַיְסוּדִים;
הֵם אֶרְחוּ, רַעוּ לִי בְּיַלְדוֹתַי
וַיְהִיו מְלֹוֵי תַמִּיד גַּם בְּנַעֲוִדִים.

וַיְהִיו לִי כְמוֹ רַפְאוֹת נַפְשׁ,
כְּמוֹ כּוֹכַב מוֹרָה רָרָךְ בַּיַּם הַצָּרָה;
וּכְשֶׁבוֹר עַל כּוֹס יַיִן חֲרִיף,
אֶתְעַנֵּג עַל עֲצָבֹתַי בָּם הַמָּרָה.
וְלֹא אֵירָא, אַחֲזֹת, גַּם יוֹם מְחָר,
פֶּן יָבִיא לִי בְּכַנְפָיו אֲשֶׁר חָיִי;
עֲמוּקִים, גְּדוּלִים רַגְשֵׁי כְּאֲבִי,
וּגְבוּהִים כְּהַרְרֵי עַד הֵם גַּם מְאוּיִי.

וְעַד אַחֲרִית חַיִּי בְּזֶה גֵּיא בְּכָא
עוֹד אֶמְצָא לִי מְכַאֲבֵי לֵב דַּיְיִי —
בְּכָל יָמַי אֶסְבֵּל עִם כָּל גַּעֲנָה,
וְעִם כָּל בְּרִי צָדֵק נִרְדָּף אֶהְיֶה שְׁנֵי!
ורשה, אב.

הַפְּרָדָה.

(לאחד הנוקמים בימי המדברים.)

בְּרַכְתִּי לָךְ, מְעַרַת סְתָרַי,
 בְּרַכְתִּי אוֹלֵי הָאֲחֵרוּנָה!
 בְּרַמִּי פְּנֵתֶךָ הָאֵפֶלָה,
 לֹא עוֹד אֲנִקּוֹתֵי תִשְׁמַעְנָה!
 הַנְּקָמָה גְּמֵלָה כְּבֹר, אֵימָה,
 כְּבִחְשֵׁפֶת לֵילֶךְ בְּרַק עֵין לְבִיא,
 בְּחַרִּיקַת קֶדְקֶד בְּפִי הַנְּמַר,
 בְּפֶרֶר טְרַפוֹ בֵּין צַפְרָנָיו!
 הַנְּקָמָה גְּמֵלָה כְּבֹר! הִיא אוֹרְכָה
 כְּעֵנַן הַסּוּפָה בְּאוֹפֶק מְדַבֵּר,
 שֶׁבְּכֹל הַמְּרַחֵק אֵין מְצֵא מַחְבֵּא
 מְקַדְרוֹת וְעַפּוֹ הַמְּתַרְתְּחָה.
 לְקָרֵב, לְקָרֵב עַל אוֹיְבֵי אֶרְצִי!
 הַשׁוֹפֵר קוֹרֵא כְּבֹר בְּהָרִים,
 הַנוֹקְמִים לְשׁוֹ כְּבֹר חֲרִבוֹתָם
 וּמִן הַנְּקִיקִים יִתְקַבְּצוּ.
 הֵי בָטוֹב, מְעַרַת סְתָרַי!
 הֵי בָטוֹב וְקַחֵי בְּרַכְתִּי,

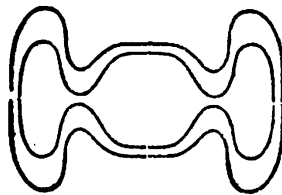
על אַספּף אותי נואש, נדבּה,
וַאֲזוּר הַנָּקָם הוֹצֵאתָנִי!
בִּימֵי שְׁמֹמֶן, בְּלִילֵי נְדוּדִים,
בְּמִצֵּץ בִּי לִבִּי מִכְּאוֹב אֵלֶם,
עַת עֵיפָה נִפְטֵי הָאֲמִין, יחל.
וּלְשׁוֹנִי – קָלֵל בּוֹגְדֵי עַמִּי, –
בְּרַחֲמֵי לַתְּעוֹת בֵּין הַהָרִים
וּלְחַפֵּשׁ נִקְרָה לִי בּוֹדְדָה,
לְהַסְתֵּר בָּהּ מִמְּאָרֵב אוֹיֵב
וּמִרֶךְ בּוֹז כָּל נַעֲנֵי אָחִי ...
וְאִז נִגְלִית אֶתְּךָ מִמַּעַמְקִים –
וּכְעוֹלָל חֲרָשׁ אֶל חֵיק אִמּוֹ,
אֶל חוֹל קִרְקֶסֶף זֶה הִיבֵשׁ
נִפְלְתִי עָלוֹב וְכוֹבֵשׁ פָּנָי ...
אִז חָרַבִי זוֹ הִשְׁלַכְתִּי הַלָּאָה,
לְבַר אֶתְּךָ עוֹד תְּהִי לִי קֶבֶר נִשְׁפָּח,
וּכְאִשָּׁה מִצָּרָה רַק נִאֲנָקְתִּי –
מַה מֵר, מַה נּוֹאֵשׁ אִז נִאֲנָקְתִּי!
דָּם אָב, לֹא נָקָם, וּכְבוֹד אָחוֹת,
דְּמֵי עַמִּי, כְּבוֹדוֹ, כְּבוֹד כָּל בְּנוֹתָיו
אֵלַי מִמְּרָחֵק יוֹם וְלַיְלָה
אֵךְ נָקָם, נָקָם אִז צָעֲקוּ –
וְאִנִּי הִדְּקִיתִי רַק אֲגֵרוֹתַי,

עזי תחוב צפּרני בכשד כפי,
 ובחַרְקִי שְׁנֵי עַד לְהַשְׁתַּגֵּעַ,
 בְּהַתְּפַלְּטִי בְּחֹלְדֵי רֶק נְאֻנְקָתִי ...
 אִךְ אֲזוּ שְׁמַעְתִּי הַמְּיָה כְּבוּשָׁה
 גַּם בְּחַגֵּי סִלְעָף תַּחַת רֵאשִׁי ...
 זו בְּכַתָּה דוּמָם בְּמִסְתָּרִים
 כָּל אֶרֶצִי, אֶרֶצִי הַעֲשׂוּקָה ...
 זֶה אִסְפוּ כְּבֹר אֶל תַּחַת אֲזוּנֵי
 כָּל גְּנִיחוֹת עַמִּי וְהֵד עֲלֵבוֹנוֹ;
 לֹא גְנִיחוֹת מִרְךָ שֶׁל עַם עֶבֶד –
 עַם נִבְחָר אֲמַלֵּל פֹּה כְּבֹר גְּנַח ..
 וְאֶרְעֵד פְּתָאם כְּרִי, כְּלִי,
 כְּרַעַד הָאָרֶז בְּפֹרֶץ סַעַר –
 וְאָמַר: דִּי! הִבּוּ לְהַסְתֵּתֶר!
 הִבּוּ לְהַתְּבוֹרֵד עִם הַזַּעַם!
 וְאַצֵּא מִדֵּי לַיִל בְּרִילוֹ
 לְזֹרַע נְקָם בֵּין הַנְּקִיקִים,
 לְהַפִּיחַ אֵשׁ בְּרַבֵּב הַנוֹקְמִים
 וְלִרְקַע חֲרָב עַל רֵאשׁ אֹיֵב.
 וּכְבֹר הַשׁוֹפָר עֲתָה קוֹרָא,
 הַשְּׁבוּעָה צְלִלָה עַל הַהָרִים,
 וּבְרֵאשׁ צָבָא נוֹקְמִים מְרִי נֶפֶשׁ
 עוֹד מַעַשׂ לְקָרֵב, לְקָרֵב אֲצֵאָה!

ט. ב. לזבניק,

הָיִי בְּטוֹב, מְעַרְתַּת כְּהַרְי!
וּבְחַגְוֵי סְלֵעַךְ נָא הַצְּפִינִי
לְדוֹר יָבוֹא רְחוּק גַּם אֲנִקוֹתִי,
אִם אֲרָצִי שְׁנִית בְּךָ תִּתְחַמָּה...
הָיִי בְּטוֹב! מְעַתָּה אוֹלֵי
לֹא אֲרָאֶךָ יוֹתֵר וְלֹא תִרְאֵנִי –
בְּשִׂרָה הַקָּרֵב עַל פְּגַרִי אוֹיֵב
אֲמוֹתָהּ, נוֹקָם נִקְמַת עַמִּי!

ורשה, תנכה.

הַיְהוּדִי הַנְּצַחִי .

חזיונות .

מקדש לבילויים החדשים .

* * *

לְכֶם, מֵלֵב וּבְרַעַד תִּקְוָה,
פֹּה אֲשָׂא שְׁלוֹמִי וּבְרַכְתִּי
וּפְרִי עֲמָלִי זֶה הַנְּאֻמָּן,
בּוֹ עֲנֵג מִכְּאִיב לִי מִצְּאֹתַי.
בּוֹ אוֹלֵי גַם לְכֶם תִּמְנְאוּ
דְּבַר מַה, יִרְעִידְכֶם עַד לְדַמְעוֹת—
הַקְּפִיאוּן אֲזוֹ, וּבְטָפוֹת מְרוֹת
תִּהְיֶינָה שׁוֹב בְּלֵב נִשְׁקָעוֹת.
וּבְרַגְעֵי מִרְדָּה וְרַפְיוֹן רוּחַ
בְּכֶם תִּשְׁלַח מְרִירוֹת פְּנִימָה;
וּבְשִׁיר גְּבוּרִים גְּלֹהֵב, גְּלֹהֵב
עוֹד פַּעַם תִּלְכּוּ — אֵךְ קְדִימָה!

לֹא אֵדַע, אִם חֵלוֹם זֶה הִיא מִתְּשֵׁה,
אוֹ אוֹלֵי דְמִיוֹן נַפְשֵׁי הַנְּרַעְשָׁה,
וּבְזַעַם וְיָגוֹן עֲצוּר עֵת הַתְּעַנְתָּה,

לַפְּנֵי חַלְפָּה חֲזוּת וּזוֹ תִקְשָׁה.
 אֵךְ אֶזְכֹּר, עַד מִדְּבַכְךָ בִּי לְבָבִי יַחֲדֵי,
 אֵיךְ דָּפַק אָז, אֵיךְ רָעַד, בָּכָה, הִמָּה,
 וְאִסּוּנִי, קָפָא בִּי מֵעֶצֶר יְגוֹן,
 הַתְּלַקַּח, שָׁאֵג, רַחֵשׁ לֵב וּנְשָׁמָה...
 וְלֹא אֶשְׁבַּח, עַד אֶאֱנַח לְאַחֲרוֹנָה,
 אֲנַחְתִּי אָז, שְׁבַרְתִּנִּי כֹה וְהִרְעִילָה,
 לֹא אֶשְׁבַּח, כִּי כִרְעַמִּי לְשִׁפּוֹךְ שִׁיחַ,
 אֲנִי, אֲשֶׁר זֶה כְּבֹר שְׁכַחְתִּי תִפְלָה...
 יוֹם תָּמִים אָז שׁוֹטְטִמְתִּי בְּפִנֵּת יַעַר,
 שְׁבָה זֶה כְּבֹר כָּל רֶגֶל לֹא עָבְרָה,
 וְכִמוֹ הַמְּנוּחָה, חִסְרָה אָז לְלִבִּי,
 יִגְעַתִּי מִצֵּא בְּנִדּוּדִים בְּלִי מִטָּרָה.
 וְכִמוֹ דְּלִקְנִי צֵל מִתְּנַקֵּם אֶכּוֹר,
 בְּלִי הַבְּחִין מַה מִּסְבִּיב, רָצַתִּי הַלְּאָה.
 וְתָהִי לִי דְרָכִי בְיַעַר שָׁלוֹ, רַעְנָן
 כְּבַתּוֹךְ עֲרָבָה צְחִיחָה וּמְקַלְלָה.
 וּמְנוּחָה לֹא מְצֵאתִי, רֶגְלִי עֵיפוֹ
 גַם מְרוֹר הַיְגוֹן קָהָה מְעַט בְּדִמְמָה;
 אֵךְ עָמַק, עָמַק, כְּפִתּוֹן אֶכּוֹר רָעֵב,
 כְּאֵב עָגוּם יִנְק, מְצַץ בִּי הַנְּשָׁמָה.
 וְאִשָּׁב תַּחַת עֵץ בְּעֵבִי הַיַּעַר
 עַל גְּבוּל קַרְחַת קַטְשָׁה מְכֻסָּה דְשָׁאִים.

תִּמְכַתִּי הוּמָם רֹאשִׁי עַל בֶּהַ יָדֵי
וְהוֹסַפְתִּי לְתַעוֹת הַלְּאָה בְּעֵינַיִם.
הַשָּׁעָה הִיְתָה שְׁעַת בֵּין הַשְּׂמָשׁוֹת
בְּיוֹם שׁוֹקֵט חָם וְרַקִּיעֵי תְּכֵלֶת בְּהִירִים,
הַשְּׂמֶשׁ שָׁקָעָה, וְאֵךְ עַל הַצְּמָרוֹת
הַתְּעַכְּבוּ קוֹי פִּרְדָּה עוֹד עֲרִירִים.
וְבוֹהֵר נוֹגֵה בְּלִישׁוֹת, בְּלִישׁוֹת עָלִים
בְּחֵלֶל הַתְּכֵלֶת הוּמָם שָׁם רָעְדוּ,
וּכְאִיוֹן נְשָׁמָה צָפְתָה שָׁם וְהַתְּאַנְחָה
עַל רִגְעֵי אֲשֶׁר, אָבְדוּ כְּבָר, אָבְדוּ...
מִתַּחַת נְשָׁמָה כְּבָר הוּמִית לִיר,
בְּנִבְעוֹת צְפוּפוֹת נִתְּלוּ גְדִישֵׁי עָלִים,
וְקֹהֵל הַגּוֹעִים, עָמְדוּ בְּמֹו טְעוּנִים,
כְּמֹו כְּפֹו גֵב וְהִסְתַּתְּרוּ תַּחַת צְלָלִים.
אֵךְ וְכֵרוֹן אֹרֶךְ הַיּוֹם, כִּתְּפֵלָה כְּבוֹשָׁה,
בְּכָל פְּנֵה כְּבוֹיָה רָעַד עוֹד וְהַתְּלַבֵּט;
בְּכֹל אֹו רָעַד עוֹד דְּבַר מָה, לֹא יִדְעֵתוּ,
וְרַק גִּפְשֵׁי רִתַּת הַקְּשִׁיבָה לוֹ וְתַבֵּט —

.....

אֵיךְ נִגְלָה „הוּא“ וּמָתִי, וְאֵת לֹא אֶזְכֹּר;
אֹו עָרַבְּב הַכֹּל מִדְּבַר יוֹם וַיַּעַר,
בְּעֵלְמָה שְׂמֶשׁ, הָוָה וְעָבַר מְרוּפִים,
וְדַמְמָה מְלֵאָה נְהִימוֹת קָרָב וּסְעַר.

אז ערבב כל גם בי, התגעש, נאק
והתפרץ זרם והטביע כל הדורות
במארת עד, בשריקות הרם פראי,
בדתיחת שאגות איכה, בוז ומלרות...
אז חרדה נפשי, חרדה, כלשבו איב,
בהפגשו פתאם אחרי לב שנות צרה
את אביו את השב, גם הוא בשביה,
והוא נענה דך וללעג צר מפרה.
אז חרדה, בכתה נפשי, אך ראתהו,
לי צעק לבי, נטף ונטף בדמי:
צל עמך הוא, הגולה הירשלמי,
היהודי הוא, הנצחי, העולמי!

— — —
בין בפנים וסלעים בדמי מדבר חשוך
השתרע שביל לחוץ מלא בעתה ופחדים,
את רבו החניקה עלטה אימה,
ואור חרבן התנוצץ במקומות אחרים.
זה עשנו שם אודים באור אדם, אור הרם
על אנמי דם קרוש, על גופות מחרכות;
ולמעלה התגובבו המון בפנים אורבים
להתנפק על ראש בא שפך דמע ואנחות.
בעלטה ואור חרבן פה אבד תלפוח
לביד זה מאחוריו בלי קץ, בלי התחלה;

וּלְפָנָיו עוֹד פַּעַם דָּם חַם, גְּוִיזוֹת טְרוּפוֹת,
 עוֹד חֲרָבָן, אֵךְ הָיָה, עוֹד עֵי טַפְּלָה...
 וְעַל יַד חֲרָבָן זֶה, מוֹל הַשְּׁחַר הַחֲזוֹר,
 שְׁעָלָה בְּדַמָּה עַל קִצָּה שְׁמֵי הַקָּדִים,
 עַל יַד חֲרָבָן זֶה עָמַד, הוּא" בְּנָצִיב מְלַע,
 נָצִיב יְגוֹן וּבְעָתָה, שְׁקָפְאוֹ נִצְמָדִים.
 כָּל פָּנָיו הַחֲזוֹרִים הַתְּעוֹתוֹ בְּבִהְלָה,
 שְׁתֵּי עֵינָיו הַתְּבִטָּה, וּבְרָקָן בְּךָ קָפָא;
 גְּבוּתָיו הַלְּבָנוֹת הִסְתַּמְרוּ אֶל מַעְלָה,
 וַתְּהוֹם אֲבָל שְׁחוֹר מִתְחַתֵּן נִשְׁקָפָה.
 הִסְתַּמְרוּ וּפְרוּעוֹת לְכָל עֶבֶר הַתְּפִירוֹ
 עַל רֵאשׁוֹ, בּוֹקְנוֹ גַּם קוֹצוֹת שׁוֹבְתוֹ;
 סוֹדְרוֹ הַתְּמַתַּח, הַתְּגוּלָּל עַד עָפָר,
 וּכְמַצְבַּת שְׁחוֹר אֵלִים הַתְּבִטָּה גְּוִיָּתוֹ.
 וְרַק יָדוֹ הָאֶחָת בְּנִשְׁכָּחָה נְבִדְלָה
 מְגוּפּוֹ, הַדּוּמִים בְּאֲבָל הָעוֹלָמִים,
 הִיא אֶחָזָה מִשְׁעֵנָתוֹ הַגְּבוּהָה וַיִּשְׁנָה,
 הַשְּׁרוּטָה מִחֲרָבוֹת וּכְתוּמָה מִדְּמִים.
 וּפְתָאֵם הוּא כָרַע אֶל מוֹל פָּנָיו הַמְּזוֹרַח,
 וְכֹל פָּנָיו הַתְּכִפָּה בְּדַמֵּי חוֹרָה מְהוֹרָה,
 רוּם מְצַחוֹ וּזְקָנוֹ הַפִּיקוֹ גְּאוֹן קְדוּמִים,
 וּבְעֵינָיו לָן יְגוֹן הַמְּלֵא הוֹד נוֹרָא.
 מִשְׁעֵנָתוֹ הַגְּבוּהָה הוּא הַשְּׁעִין אֶל בְּתַפּוֹ

וַיִּפְרֹשׂ אֶת כַּפָּיו לַשָּׁחֲקִים הַחֲזָרִים,
וּבְשֹׁפְכוֹ דְוֵי נִפְשׁוֹ בְּתַפְלָה חֲרִישִׁית,
הוּא נִדְמָה לְקַדְמוֹנֵי הַנְּבִיאִים הָעֶבְרִים:
אֲדָ קָרְנוּ פָּנָי שֶׁחֵק, וְאוֹר חֲמָה צוֹהֶלֶת
הַשְּׁתַפְּף וַיִּלְעַג לְאָסוֹן וְלַתְּפִלָּה,
הַשְּׁתַפְּף שִׁיר צַפּוֹר עַל גּוֹפּוֹת חֲלָלִים,
רְבוּאוֹת הַבְּרִיקוֹ בְּדָם קָרְנֵי גִילָה.

.....

וְאִז רָעַד פְּתָאם כָּל הָאֲוִיר,
שְׁאוֹן בְּקָר נִפְסֵק כּוֹ וַיָּקָם —
מִשְׁבִּיל הַמְדַבֵּר בֵּין הַכְּפִים
הַרְעִיטָה הַרְחֵק שִׁירַת נָקָם:

מְלֵאֵי אָסוֹן וְקִלְקָה
לְסֶבֶל עוֹד לֹא נֹכְלָה —
הָאָסָפוֹ, הָאָסָפוֹ שְׁכוּלִים!
יּוֹם הַשְּׁלוֹם זֶה בָּא,
גּוֹרָה, גּוֹרָה צָר רָע —
דְּמִינֵנו לֹא יִהְיוּ לָךְ מְחוּלִים!

אָפְסָה תִקְוָה מִמַּעַל
וּבִלְב יִרְתַח רַעַל,
נִשְׁתַּגַּע אִם לֹא נִנְקָמָה!

אם אין ישע ופדות,
דָּרָךְ אַחַת - לְמוֹת!
וְהִנֵּקֶם בְּעַד הַכֹּל נִקְם אִימָה!

תְּהוֹם אֶל תְּהוֹם מְגוּר קוֹרְאָה:
בָּא כְּבֹר אַחֲרוֹן יוֹם נוֹרָא,
יוֹם נִקְמַת אָסוֹן הָעוֹלָמִים!
שִׁנְאָה קָשָׁה בְּשָׂאוֹל!
אֵין חֲנִינָה לְכֹל
בְּאַרְץ הַשְּׂרִייה מִדְּמִים!

בְּרַד יִרְיֹת קָרֵב וּמְחִי מִפְּצִים
הַסְתַּעְרוּ, רִפְקוּ שִׁיר הַנִּקְמָה,
הִתְאַבְּדוּ פְתָאם עֲשֵׂן מִחֲנִיק,
וְחַמּוֹנֵת כֹּל בּוֹ חֵישׁ נִעְלָמָה.

.....

— — — בְּכָר שְׁתִּקּוּ הַיְרִיֹּת, הַתְּפִזֵּר הָעֲשֵׂן,
הַתְּגַלֶּה וְהַתְּתַרַע שְׂדֵה קָרֵב לְמִרְחָקִים:
בְּהַמּוֹן גּוֹמוֹת דָּם טָבְעוּ גּוֹיֹת מְרִסְקוֹת,
וּפְצוּעִים הַתְּגוֹלְלוּ בּוֹ גּוֹסְסִים וּנְמָקִים.
וּמְחַנּוֹת אֲפֵרֵי הַמְּרַף הַשְּׁחֹרֹת,
בְּחִרְטָמִים מְשֻׁמְנִים וְרַגְלִים מְאֻדָּמוֹת,

בו צָרְחוּ עַל מַרְפֵּן, מִכֶּתֶב בְּבוֹת וּמִנְתָּרוֹת,
וַיִּנְקְרוּ הַגּוֹסֵס עוֹד בְּמַרְם הוּא יְמוֹת.
וּלְרִגְלֵי כֶּף בּוֹדֵד, בְּיַד חוֹמֶלָה מְשֻׁבָּבִים,
שָׁם דָּמְמוּ גְוִיּוֹת וּפְצוּעִים נִאֲנָחוּ;
עַל יָדָם כְּעוֹד כֶּף עֶמֶד „הוּא” וּמְשַׁעֲנָתוֹ,
וְצַפְרֵי הַדָּם מִשָּׁם הִרְחִק בְּרָחוּ
זְמַן רַב עֶמֶד כְּפוֹף עַל שׁוֹרוֹת הַחֲלָלִים,
וּפְנֵי הַחֹרִים הִפִּיקוּ כְּאֵב קְפוּא,
שְׁתֵּי דְמָעוֹת לוֹ נִתְּלוּ בְּרִיסוֹ הַלְּבָבִים,
וּתְהוֹמוֹת כָּל יְגוֹנוֹ מִבְּרָקָן נִשְׁקָפוּ.
אֵךְ הִנֵּה בְּלֹאט הַרִים רֹאשׁ וַיֵּאָנַח
וַיִּשְׁלַח לְמַרְחָק מִבְּמַיִם מְעַצִּיבִים,
כְּמַחֲפֵשׁ שָׁם אֲשֶׁרוֹ, שְׁאֵבֵד זֶה כְּפָה,
כְּמִיחַל שָׁם מִצֵּא שְׁרִידֵי עֶבֶר חֲבִיבִים...
וּכְאֵלּוֹ שָׁם רָאָה דְבַר מֵה יִקְרֶי-יִקְר
מִתְחַלֵּל וּמְחַרְבַּב בְּיַד אוֹיְבוֹ הַשָּׁנוּא —
הַזְדַּעֲזַע בְּכֹל גּוֹפוֹ וַיִּחַר עוֹד יוֹתֵר,
יְעוֹד פַּעַם בְּעֶפְרַר מִבְּמִיּוֹ נִצְפָּנוּ...
זְבַּגְתָּנוּ עוֹד פַּעַם עַל שׁוֹרוֹת הַגְּוִיּוֹת,
הַתְּפָרֵק מִלְּבָבוֹ קוֹל רוֹעֵד, מִשְׁוֹע,
וּכְאֵלּוֹ הוּא חֲפִיץ בּוֹ לְשַׁפֵּךְ כָּל נַפְשׁוֹ,
לְצַרְחַת וּבְכוֹת אִם גַּם אֵין שׁוֹמֵעַ — — —
צַפְרֵי הַדָּם פְּתֹאוֹם חֲדָלוּ אִזּוֹ נִקְר,

וְכַמְלֵאוֹת חֲרָטָה עַל שִׁרְפֹן דָּמָיו,
 גַּם אֲנָקוֹת הַגּוֹסְסִים כְּמוֹ קַפְאוֹ בְּגֵרוֹנָם,
 וְעַל כָּל שִׁדְּהַ הַקָּרֵב רַק קִינוּתָיו אִזּוֹ הָמוּ:
 עֲצָמוֹת, עֲצָמוֹת חֲבִיבוֹת וּמַעֲנוֹת!
 גְּבוּרֵי, גְּבוּרֵי, הַפְּרוּפִים בְּלֹא יוֹמְכֶם!
 מָה אָעִיד וְאֲדַמָּה לְגוּרְלְכֶם וְאֶבְדְּנֶכֶם!
 וְאֵל מַה הַשּׁוֹת אוֹכֵל עֲנוּיֵי גַסִּים תְּכֶם!
 מִנְפְּשׁוֹת אֱהוּבוֹת, בְּכֶם כָּל מִלְוֵיָנָן,
 הַדְּחָתֶם אֶל אֶרֶץ, לֹא יִדְעֶתֶם מֵעוֹדְכֶם —
 לְשִׁפְךָ פֹּה דָמֵי עָם, לְכֶם רָעָה לֹא עָשָׂה,
 לְכַרְעַ גַּם אֶתֶם בְּבִקְרִים לְטַבַּח...
 גְּבוּרֵי, גְּבוּרֵי, כָּל רַעַל הַנִּקְמָה,
 טַפְּהֶתֶם בְּקִבְכֶם בְּנִחְמָה אַחֲרוֹנָה,
 מְטֹרְפֵי אִסּוּנְכֶם, בְּגִמְרִים אֲבוּרִים,
 עַל מִי אוֹתוֹ שְׁפַכְתֶּם וְעַל מַה אוֹתוֹ שְׁפַכְתֶּם ?
 כִּיּוֹם בְּגַסִּים תְּכֶם בְּלִי מַחֲסֵה תִשְׁכְּבוּ,
 מְשֻׁלְכִים לַחֲיָה וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם,
 וּבְרִגְעֵי אַחֲרֵיתְכֶם הַמְּעֻנִים וְאֵימִים —
 בְּמָה, הָהָ, בְּמָה לְכֶם נַחֵם תִּמְצְאוּ ?
 בְּמָה, הָהָ, בְּמָה לָהֶם נַחֵם יִמְצְאוּ
 יְתוּמֵיכֶם הַקְּטָנִים וְהוֹרֵיכֶם הַזְּקֵנִים ?
 לֹא יוֹכְלוּ הַשְּׂכוּלִים גַּם בּוֹא לְשִׁפְךָ דָּמַע
 עַל תִּלְיֵי קִבְרֵיכֶם — אֵי יִהְיוּ קִבְרֵיכֶם ?

מְחֵי רַעַם נִפְל וַיִּתְגַּלְגֵּל,
הַתְּפִרָּץ סַעַר שׁוֹרֵק, נוֹהֵם
וַיְהִים סָבִיב כָּל הַמְּרָחֵק
וַיִּכֶם עַל הַבַּל בְּעֵנָן זֹעֵם.

— — — הִרְעַמְתִּים כְּבֹר שְׁתִּקּוּ, הַפֶּסַעַר בְּלִבְדוֹ
הַתְּנַעֲשׂ וְהַתְּהוֹלֵל בְּעֵרְבוּבִיָּה נוֹרְאָה —
וּפְתָאֵם בְּעֵבִי הָאֶפְלָה הַכְּבֵדָה
הַתְּנוּצֵץ אֹר אָדָם וְהַמְלָה נִשְׁמָעָה...
הַתְּבַקְעָה הַחֲשֵׁכָה, וְעַל פְּנֵי מְגִרֵשׁ רָחֵב
הַתְּגַלּוֹ וְהַתְּנוּצֵעוֹ הַמּוֹן שׁוֹרוֹת אָדָם;
רְאִשֵׁיהֶם מוֹרְמִים, עֵינֵיהֶם מְבִרִיקוֹת,
שִׁיר מְרֹד בְּפֶה, לַפִּיד אֵשׁ בִּימִין יָדָם.
הַפֶּסַעַר הַשְּׁתַנֵּעַ וַיִּנְהֵם כְּדָב שְׂכּוֹל
וַיִּחְכַּט וַיִּדּוּ פְתִינֵי אֵשׁ הַלְּפִידִים;
אִדּוּ גְבֵרָה הָאֵשׁ וְתִתְפַּתֵּר וְתִסְאֵן
וְתִשְׁלַד לְכָל צֵד הַמּוֹן גְּצִים מִפְּחִידִים...
וּמְחַנּוֹת הָאָדָם הַתְּרֵבוּ וּבָאוּ,
הַפֶּסַעַר הַנוֹהֵם כְּבֹר הַבְּלַע בְּשִׁאֲנָתָם,
לְפִידִים כְּפִים אֵשׁ הַכּוֹ גְּלִים עַל רִאשֵׁם,
עַל פְּנֵיהֶם — הַנְּקָם חוֹתְמוֹ שֵׁם חֲתָם!

וּבְלֵהָב וּשְׂאֵנָה כֹּה זָרְמוּ וְהִשְׁתַּפְּכוּ
 אֶךְ הַלָּאָה, אֶךְ הַלָּאָה לַחֹמֶה הַשְּׁחוּרָה,
 שְׁחִסְמָה הַדָּרֶךְ לְמַרְחָקֵי הַחֹפֶשׁ
 וְהַתְנַשְּׂאָה לָרוֹם מִלָּאָה אֶפֶל וּמִזָּרָא—

.....

וְעַל גִּבְעָה בּוֹדְדָה מֵאַחֲרֵי הַמַּחֲנֶה
 לְבֵן פָּנִים פֶּשִׁיד עָמַד, הוּא" צוֹפֶה כָּלוּ,
 בְּרַק עֵינָיו בְּבִהְלָה הַשְּׁתַּנָּה לְרִגְעִים:
 לְגִדּוֹד אֶחָד נוֹאֵשׁ הַתְּבוּנָן מִמּוּלוֹ.
 וּכְאֵלֹו כְּבָר רָאָה הָאִיד קְרוֹב־קְרוֹב,
 וְלִהְצִיר וְהוֹשִׁיעַ אֵין יָדוֹ, אֵין זְרוּעוֹ—
 וַיִּשְׁלַךְ מִשְׁעֲנָתוֹ וַיִּגּוֹ טְעַר רֹאשׁוֹ
 וַיִּקְפֹּץ אֲגָרוֹפָיו מוֹל עוֹלָם וּמְלֹאוֹ...
 הוּא כִרַע מוֹל שְׁחַק, הוּא נָפַל לְאֶרֶץ,
 הַתְּחִינָן וַיִּרְעַד וַיִּבְךְּ בְּכֹל אֵיבָרָיו...
 וּכְאֵלֹו הוּא נִזְכָּר, כִּי שָׂוָא כָּרַ תְּפִלּוֹתָיו,
 הוּא קָם קוֹדֵר, מִבְּהִיל, כְּמִקְדָּשׁוֹ עֵת הַרֵב...
 הוּא רָץ הִנֵּה הִנֵּה וַיּוֹשֵׁט אֶת יָדָיו
 וַיִּקְרָא לְגִבּוֹרָיו, הֵה, אֹרְלֵי יִשְׁמְעוּ?
 אֶךְ שָׂאג הַגִּדּוֹד, הַלְּפִידִים סָאָנוּ,
 וּקְרִיאוֹת הַיָּאוֹשׁ בְּשֵׁאוֹן גְּבֻלְעוֹ.
 עַד לְפָנָי הַחֹמֶה כְּבָר קָרְבוּ הַגִּדּוֹדִים,
 בְּאוֹר אָדָם כְּדָם כְּבָר סְלָעִיהָ אָדָמוֹ—

זפתאם, כשעירים ממתת לארץ,
המון גדודים שחורים מסביב שם קמו

.....

וברר אבנים ונפץ יריות
ושריקות פרא התלכדו,
לפידים עשנו, מבוילי דמים,
נוטאיהם כשלו וימצדו...
כבר אחרון לפיד שכול דעך,
עוד פעם אפל הכל עטה,
ורק שריקות פרועות ואנקות טבוחים
להשמע יספו גם בעלטה...

— — — השריקות כבר חדלו, רק שחור העלטה,
כמכונן ממגור וכאב בלי ארוכה,
עוד רעד, עוד יבה בגניחות עצורות,
באנקות עמומות כמעמקי פי שוחה...
זפתאם השתתקה העלטה הכבדה
בדמי אכל שחור, השואג בלי שפה,
רק אחד שדה קברות לאור חור התנלה,
ותמונה מקוננת בין עיני נשקפה.
זה צעד שם, הוא עם משענתו השרוטה
ובחורה מזהירה שם האיר סביבותיו —

וְהָיָה קִבְּרָן בּוֹ צִדְקוֹ וְיִסְדָּרְיוֹ הַקְּדוֹשִׁים ,
 וְהָיָה קִבְּרָנוּ כּוֹ מַעֲשֵׂים גַּעְגּוּעֵי תְּקוּתָיו ...
 וְעַל יַד קִבְּרָ גְדוֹל , הַמְּכַסֶּה עֵי רַעְעָן ,
 חֵישׁ צָנַח בְּבִבְי , כּוֹבֵשׁ פָּנָיו בְּאַדְמָה ;
 בְּדַמִּי לֵיל הַשְּׁחֹר , הַמְּתֵאֵבֵל בְּהַחְבֵּא ,
 רַק קוֹלוֹ הַרוֹעֵד , רוֹוֵי אָסוֹן , אִו הַמָּה :
 אִין דְּמַעַ עֲלֵיכֶם , אֲמַלְדֵי גְבוּרֵי ,
 אִין בְּעֵינֵי תְּהוּם דְּמַעַ הֵי בְּבוֹת גּוֹרְלְכֶם !
 בְּכָל קִבְּרֵי הַרוּגֵי וְהָיָה כְּמָה שְׁנֹת דּוֹרִים
 אִין קִבְּרָ כְּוָה , מַגְבִּיר אֲבָל גְּלוּתֵי !
 רְאִיתִיכֶם בְּחַיִּים , בְּגִבּוֹרָה נוֹאֶשֶׁת
 נִלְחָמִים בְּצָר עַל כְּבוֹד וָרִים וְדִרוֹרָם ,
 רְאִיתִיכֶם , וְלִבְבִי בִי אֶעֱקֹב וּבְכָה :
 מַה מְקַלָּל בְּאַרְצָ גּוֹרְלֵי וְגוֹרְלְכֶם !
 וְכִרְתִּי אִו אֲרִצֵי הַקְּדוֹשָׁה וְחִרְבָה ,
 וְכִרְתִּי גְבוּרֵי עֲלֵיהָ מִלְּפָנִים :
 לָהֶם הָיָה מְקוֹם , אִי עֲרוֹת אֶת נַפְשָׁם ,
 וְלַעֲמָם – נִצְחוֹן אִו שֵׁם לוֹחֵם קְדוֹשׁ .
 אֲדָ אַתֶּם מְנַת זוּ , בְּנֵי שְׂכוּלֵי , חִסְרָתֶם
 וְלֹא בְּחִיק אֲרָץ אֲבוֹת הַעֲרִיתֶם חַיִּיכֶם ;
 לֹא הָיָה , לֹא הָיָה לַעֲמָכֶם הָאֲמַלָּל
 מְקוֹם שְׁפָךְ בּוֹ גְבוּרָתְכֶם וּמְרִירוֹת אָסוֹנְכֶם !
 וְלִשְׂוֹא אֲבָדוֹ אֲבָדוֹ יִסּוּרֵי חַיִּיכֶם ,

לְלֹא הִצִּיל מֵאֶסוֹן. לְדֹא זְכוּרֹן תַּנְחוּמִים,
וּבִיּוֹם הַרְג רַב, בְּרוֹת אֶרֶץ דְּמִי עִמְכֶם,
„רֹא יִכְלְתֶם בְּמוֹתְכֶם גַּם לְנִקְמָחוּ —

.....

קוֹל שְׁרִיקָה פְּרוּעָה פִּתְאֹם אֵימ
וּבְזַעַף רֶסֶק כָּל הַעֲלָטָה —
וְעוֹד יוֹתֵר שְׁחַר לֵיל הָאֵבֶל
וּבְדַמְמַת מוֹת הַכֹּל עָטָה ...

— — —
בֵּין עֲבֵי הָאֵפֶל צֶעַן שְׁחַר מְלֵא עֲנָמָה,
וּלְאוּרוֹ הַחֹר שֵׁן סֶלַע הַתְּרוּמִים,
יָם וּזְעַף וּמְעֵנֵן הַתְּגֹלָה מִתְחַתִּיו,
מִלְּפָנָיו הַשְׁתַּרְע שְׁבִיל עֲצָב וּמְשׁוּמִים.
וְעַל שֵׁן סֶלַע זֶה עֶמֶד „הוּא“ חוֹר, כְּפֹנֶף,
מִשְׁעֲנֵתוֹ הַשְּׂרוּטָה תוֹף יָדוֹ רָעָדָה;
הוּא הַבַּיִט לְשִׁבִיל, וְדִימֵי עֵינָיו רְשָׁבוּ,
הוּא הַבַּיִט לַיָּם, וְדַמְעָה כְּבֵדָה יִרְדָּה...
עַל רֶכְסֵי הַגְּלִים הַמְּכֻסִּים צְחֹר קֶצֶף
אַנְיָה קוֹדֶרֶת בְּכִבְדוֹת טְלִמְלָה,
אַנְשִׁים כְּצִלְלִים אֲבֵלִים וּכְפֹפִים
בָּהּ יִשְׁבוּ לְכָל אֶרֶץ סְפוּנָה מְלִמְעָלָה,
לֹא דְבָרוּ, רַק עֵת מִבֶּט שְׁלַחוּ לְמֶרְחָק
בְּאַנְחָה פּוֹלְחַת וְעִמּוּקָה נְאֻנְחוּ;

לַפְעָמַיִם עוֹד נִשְׁמַע קוֹל גְּנִיחַת פְּצוּעַ ,
 אוּ בְחִיק אַמוּתֵיהֶם עוֹלָלִים שָׁם בָּבוּ ...
 גַּם לְאַרְךָ הַשָּׁבִיל שׁוֹרֵת נוֹדְדִים כְּפוּמִים
 מִתַּחַת צְרוּרוֹתֵם בְּכַבְדוֹת צָעֲדוּ ;
 הֵם הָלְכוּ רוּמְמִים וְהַבֵּיטוּ לְאַרְץ ,
 וְעֵנְיִי כְּאֵב חֵד בְּנִשְׁימָתֵם רָעֲדוּ .
 וּפְעָמַיִם עַל הַרְכָּם מִלְכַת נִעְצְרוּ
 וְנִשְׁעֲנוּ עֵינַיִם עַל מַקְלוֹת הַגְּדוּדִים ,
 וּבְנִשְׁאֵם עֵינֵיהֶם — כְּמוֹ רַחֲמִים שָׁאֵלוּ :
 אֵי מִמֶּלֶט לְשִׁדְיֵי הַגּוֹלִים הַשְּׂדוּדִים ? ...
 וְעַל צֶק שָׁם בְּרוֹם עָמֵד , הוּא חוֹר , כְּפוּת .
 מִשְׁעֲנֵתוֹ הַשְּׂרוּטָה תוֹךְ יָדוֹ רָעָדָה ;
 הוּא הַבֵּיט לְשָׁבִיל , וְרִימֵי עֵינָיו רָטְבוּ
 הוּא הַבֵּיט לַיָּם , וְדַמְעָה כְּבִדָּה יִרְדָּה ...

ורשה—סוידר .

שִׁירַת הַחֹזֶה .

הֲרַחֵק, הֲרַחֵק מִכֶּם, קְהֵל גִּמְרִים אֲמֶלְלִים,
אֲחַפֵּץ לַחַיּוֹת אֶת חַיִּי, הַנוֹשְׂאִים בָּם סְעָרוֹת —
צַר בֵּינֵיכֶם לִי שֶׁבַת! לִי מַחְנֵק אֲוִירְכֶם,
אֲוִיר מִרְדָּךְ וְאֲבֹרִיּוֹת וְאוֹוִי עֲבָדִים!
רַבִּים, רַבִּים הֵם אַחֵי לְשִׂאֵיפֹת הַגָּאוֹת,
שֶׁבְלִי מִצֵּא לָמוֹ אֶתְכֶם הִי אֹרֶה וּמְרַחֵב,
נִפְלוּ, טָבְעוּ בְּבִצְתְּכֶם וּמְתוּ בְּלִי כְבוֹד,
מְתוּ חוֹטְאִים לְנַפְשׁוֹתֵם חֲשָׂאָה נוֹרְאָה.
הִיָּה יוֹמְכֶם אִזְּ חֶבְרָה הֶדְיוֹטִית וְרִשְׁעָה,
הִיָּה יוֹמְכֶם אִזְּ לְנִקְם נִקְמַתְכֶם הַשְּׂפֵלָה
מִגְּבוּרִים אֲמֶלְלִים, שְׁחָטְאוּ לְחַנּוּכֶם
וְלֹא רָמְסוּכֶם בְּרִגְלֵי כְּתוּלַעַת נִתְעַבָּה.
כָּכָה תָּמִיד תִּנְקְמוּ מִנְּשָׂרֵי שָׁמַיִם
עַד שִׂיא מְעוֹפֹם הַגָּא, עֵת בִּבְקֹ זֹחֲלִים אַתֶּם;
בְּכָלוֹב צַר כְּנִפְי דְרוֹרֵם הֲרַחֲבוֹת תִּמְחָצוּ,
וּבְעֵינֵיהֶם הַחֲדוֹת דְּמִי יְגוֹנֵם יַעֲנִיגְכֶם.
כָּכָה תָּמִיד מִמּוֹשְׁלֵי הַמְּדַבֵּר הָאֵיתָן,
מֵאֲרִיּוֹת וּנְמִרִים וְכֹל גֵּא בְּגִבוּרְתוֹ
הִנֵּכֶם נוֹקְמִים בְּכָלוֹב, בְּחַיִּי עֲבָדוֹת כְּחַיִּיכֶם,

כִּי גַמְדִים אֲכֹרִים וְנִמְבֹיִם הֵן כְּלָכֶם !
 הֶרְחַק , הֶרְחַק מִכֶּם אַחְפֵּץ לְשִׁיר שִׁיר חַי ,
 אַחְפֵּץ שְׁפָךְ סְעֵרוֹת רוּחִי וְגַעְגּוּעֵי אֶל-מוֹתִי :
 כִּי לֹא אוֹכֵל זֶה נַפְשִׁי וְשִׁלְהֶבֶת אֶהְבֵּתִי
 רַק הַשְּׂקִיעַ בְּקֶלְלָה וּבְבוּזִי לְעֵדֶתְכֶם .
 וְלֹא אֶרְצֶה לָכֶם הֵן עַד אַחֲרוֹן נִיד לְבָבִי !
 לֹא אֶרְצֶה וְלֹא אוֹכֵל , לֹא אוֹכֵל הֶרְצוֹת
 גַּם בְּעַד כָּל תַּעֲנוּגֵיכֶם וּכְבוֹדְכֶם הַכּוֹזְבִים ,
 בְּעַד כָּל חֲנֻף עֲבֹרוֹתְכֶם , בּוֹ רַבִּים שְׁחָדוּ .
 עַל רֹאשׁ הַר , בְּמַעוֹף עוֹ אֵלָיו עָף רַק הַנְּשָׁר ,
 עַל רֹאשׁ הַר , בְּגֵאוֹן שִׂיאוֹ , כְּעַל נְמָלִים וְתַלְיָהִם ,
 הוּא מְתַנַּשֵּׂא עַל כְּדָכְכֶם וְכֹל כַּפּוֹת מְקַדְשֵׁיכֶם ,
 שֶׁבָהֶם לְאֵלֵיכֶם בְּלִי אִמֵּן תַּסְגְּדוּ —
 עַל רֹאשׁ הַר , עַל כְּוָה אַחְפֵּץ מִצֵּא לִי מְקַלְטִי
 וּמִשֶּׁם גִּלְגֹּל וְעָמִי בְתַהֲמוֹת עַד עוֹלָם ;
 אַחְפֵּץ לְחַעוֹת שֵׁם יוֹמָם בְּמֶרְחָקִי הַזֶּהר ,
 וּבְדִיָּקָה לְהִתְבוֹדֵד עִם כּוֹכְבֵי הַנִּצָּח .
 אִו אֲבִקֵּשׁ צִלְצוּלִים בְּמֵרָא רַחֵב שְׁחָקִים
 לְהַמִּית נַפְשִׁי הַמְּקוּה , וְלִמָּה לֹא יוֹרֵעַת ,
 הַעוֹרֶגֶת בְּרַעְדָּה אֵל אֲשֶׁר , אֵל אֶהְבֵּה
 וּמְחַבֶּקֶת בְּלִי מֶרֶדְךָ קוֹץ אַחֲרִית הַיָּמִים ...
 וּבְגַעְגּוּעֵי הַגְּדוּלִים אִו אוֹלֵי גַם אֶתְכֶם
 מֵרָא רַחֲמִים וּסְלִיחָה עוֹד פַּעַם אֲזַכְּרָה

וּמַעַל לְכֶם אֶקְרָא כְּבָר חוֹמֵל וּמְנַחֵם,
אֶקְרָא לְנַחִיל אֶת כְּלֵכֶם שִׁיר חַיֵּי הָאֲחֵרוֹן.
וְקוֹרֵי יִצְלַל בְּאֲזוּנֵיכֶם כְּמוֹ רַעַם הָאֲבִיב,
הַמְתַּגְּלָגֵל כְּבִשׂוּרָה בְּדַמֵּי יַעַר רַעֲנָן;
הוּא יִתְפַּרֵּץ לֵלֵב כְּבָרֵק שׁוֹרֶף וּמְצַרֶף,
וְאֲחֵרָיו יִשְׁאִיר לְנֹצֵחַ אֹרֶךְ תְּקוּהָ מְזוּהָרָה.
וּבְהַעֲלָמִי... גַּם אֲזוּ כְּלֵכֶם רַב עוֹד תְּכִיטוּ
אֶל הַהָר, הַמְתַּנְשָׂא מְלֵא גְאוֹן לְשִׁחְקִים —
יּוֹמָם תֹּאמְרוּ רְאוּתָנִי בְּמִרְתְּקֵי הַזֶּהָר,
וּבֵין כּוֹכְבֵי הַנֹּצֵחַ בְּלִילָה, בְּלִילָה...

נרשח, כסליו.

פָּרַח נָבֵל עַל חַלּוֹנֶיךָ,
 וּלְנִגְרוֹ תִשָּׁבִי תַתְּעַצְבִּי —
 מַה דִּלֵּת נֶפֶשׁ אֶתְּ בִּיגוֹנֶיךָ!
 מַה עָנִי לְבָבְךָ לְעַמַּת לְבָבִי!
 בְּחַיִּים אֶרְאֶה עַל כָּרַשׁ שֵׁעַר —
 אֵךְ נוֹבְלוֹת, נוֹבְלוֹת נִשְׁמוֹת צְעִירוֹת!
 כִּיֵּד נִימִים פּוֹקְעוֹת אֵלַי יַעַל
 צְרִיל נִפְלֵן מְעַנּוֹת וְעִרְרוֹת...

וְאֲנִי הָעֵר וּבְנֶפֶשׁי דוֹאֵב
 עַל כָּל תְּקוּתָן, עֲלֵפוֹ, גּוֹעוֹ,
 וְגַעְגּוּעֵי לְבָבָן — חֵם וְאוֹהֵב,
 לְשִׁיחַד אֶתֵּן בְּלֹא עֵת כָּבוֹ, —
 אֲנִי — לֹא יְגוֹן נֶפֶשׁי תִשָּׂא,
 כְּמוֹךָ לֹא אֲשֵׁב נֶאֱנַח, הַיּוֹמָם;
 לְמִרְרוֹת צְעָרָם אֶתֵּן מְשֻׁסָּה
 כָּל רִגְשׁוֹת נֶפֶשׁי בִּי עַד תִּמָּם!

כִּשְׂבוֹר אָמֵן מְרוֹר הַצְּעֵר,
 וּכְאֶרֶם יִבְעִיר, יִרְתַּח דְּמִי;
 וּבְשִׂאֲנַת קֶרֶב וּבְרַעְמֵי סַעַר
 אֲשַׁפְּכֵנוּ שְׁפֹךְ כָּל יְמֵי עוֹלָמִי!
 עוֹרֶשָׁה, אֵדֵר א'.

כָּךְ הָיָה, כָּךְ יֵשׁ עַל כָּל פְּסִיעָה וּפְסִיעָה
בְּעוֹלָמְכֶם הַמְקַלֵּר, בְּחַיֵּיכֶם הַשְּׂפָלִים;
כָּל נַעֲלָה וְגַא בְּתֵהוּם יִמַּק תַּחְתָּיה,
וְעֵלְיוֹ נִצְחוֹנָם רַק נוֹכְלִים וְנִבְלָיִם.

כָּךְ הָיָה, כָּךְ יֵשׁ, אֵךְ לֹא יְהִי בֵּן בְּבָאִים —
לְקָרֵב הַתְּעוֹרָרָנוּ אֲמִיצִים, גְּאִיוֹנִים!
זְרִינוּ כְּבָר הַלְּאָה הַסְּלִיחָה לְחַטָּאִים,
לְתַחֲנוּנֵי הַנְּקֻלִּים לֹא נִהְיָה עוֹד פּוֹנִים!

זְרִינוּ כְּבָר הַלְּאָה, כְּשֶׁשְׂשׂוּעֵי יְלָדִים,
הַתְּקוֹת הַבוֹגְדוֹת וּמְרַשְׁלוֹת יְדֵינוּ!
לְמָה קוֹת נוֹכְלָה? לְמַזְבוֹת, לְחֻכְדִּים,
שְׂאֵתֶם בְּשִׁפְלוֹתְכֶם עוֹד תּוֹכְלוּ תַתְּנוּ?

לֹא לָנוּ, הַגָּאִים, מִכֶּם דְּבָר קוֹת!
לֹא עוֹד כְּבָר תִּרְאוּנוּ אֵךְ חוֹלְמִים וּמְנַחְמִים!
בְּשִׂאָגָה וּבְעוֹ לָכֶם נִבּוֹא לְצוֹת!
וּבְזַעַם יַעַת נִרְעִים לֹא נִדַּע כָּל רַחֲמִים!

כָּךְ יְהִי, עַד שְׁפִלוֹתְכֶם תַּחֲתָנוּ נִכְנִיעַ
וְנַעֲזֹרר בְּלִבְבְּכֶם גְּאוֹן אָדָם בֵּין חוֹרִים;
אִז שְׁנִית שִׁירָנוּ בְּרֶךְ עָנוּג יִרְיעַ
עַל אֶהְבֵּה וְעַל חַיִּים, הַמְּבוֹלִים בְּאוֹרִים...

ורשה, אדר א'.

* * *

בְּכָר בָּאֵת, צִעַר, לְמַצֵּן לְבָבִי
וּלְהַשִּׁיר אֶרֶם הַוּוֹךְ הַנְּשֻׁמָּה –
אֵן אָנוּם, אֲבֵרַח מִפְּנִיךָ?
אֵי מְקוּם, לֹא תְבוֹאֵנִי שָׁמָּה?

בְּעֶלְמוֹת חֲזוֹרוֹת עוֹשׂוֹת שְׁחוֹרִים
בְּעֵינַיִם, אֲבָלָן תּוֹכֵן קָפָא,
אֵלֵי תַבְּטְנָה מְכָל פְּנָה,
אֵלֵי תֶאֱנַקְנָה שָׁם בְּלִי שָׁפָה...

בְּלֵב זֶה בְּכָר הַדְּמָעוֹת יִבְשׁוּ,
וּמְקוֹמָן יִרְשׁוּ שְׁאָגוֹת מְרִירוֹת;
עוֹד נוֹתְרוּ בְּחֻבֵי רַק אֲנַחוֹת,
אֲנַחוֹת רַפּוֹת וְעֲרִירוֹת.

אֵךְ אֵין בְּחִיק מִי אֲנַחוֹתִי לְשִׁפְךָ,
אֵין רַעִיִת הֵם, אֲנַחוֹתִי תִבְּנֵן;
וּבְכָר בְּמְקוֹמָן, אֲרֻנֵּשׁ, יִלְד
כְּאֵב אֵלֵם, קִשָּׁה וְקָר כְּאֵבָן...

ורשה, אדר א'.

הַמְשׁוֹרָר .

בוֹעֶרֶת אֵשׁ מְמִירָה בְּלִבֵּב בֶּן הָאָדָם ,
וּמִלֵּאָה נִשְׁמָתוֹ גְּעֻנוּעִים נִסְמָרִים —
וַיִּבְקֶשׁ , אֵךְ יִבְקֶשׁ וְלֹא יִמָּצֵא לוֹ מְנוּחָה ,
וּכְתוּעָה יִתְנוּדֵד כָּל תְּיִו הַקְּצָרִים .

בוֹעֶרֶת אֵשׁ מְמִירָה — וּלְכַבּוֹת , רַק כַּבּוֹת
אֵשׁ נֶפֶשׁוֹ זֶו יַחֲפֹץ הָאָדָם כָּל יָמָיו :
הָאָחֵד בְּאֵמֶן וְתַפְלָה נְכַנְעַת ,
הַשְּׁנִי בְּמִרְיָדָה , בְּחִיּוֹ וּבְדָמָיו ...

וַיֵּשׁ — שֶׁבִשְׁפִלּוֹתָו אִישׁ עָמַר כְּבוֹתָה
בְּתַעֲנוּגִים בְּנִי רָגַע וּבְתַאֲוָה מִשְׁפָּרֶת ;
גַּם יֵשׁ , שֶׁכְּמִטְרָף בְּחִטָּאִים וּזְרוּנוֹת
מִתְאֵמֶץ אִישׁ כְּבוֹת אֵשׁ זֶו הַבוֹעֶרֶת .

אֵךְ עוֹלָה דְרִיק כָּל עֵמָרִם הַנִּבְעָוִי ,
וּלְכַבּוֹת אֵשׁ נֶפֶשָׁם לֹא יוֹכְרוּ דְעוֹלָמִים ;
כָּל עוֹד חַיָּה יַחֲיוּ , לֹא יִדְעוּ כָּל שְׁלֹוָה ,
וּבְמִוְתָם יֵאבְדוּ כִּצֵּל לֹא מְנַחֲמִים .

רק אחד המשורר את נפשו לא יירא
 ובעצמו בלבבו עוד יגדיל המדורה;
 לה יקריב בלי מרד תקותיו ומשואו,
 בכל רגע ורגע הוא חי רק בעבודה.

ולא אשר ומנוחה הוא מבקש בעולמו,
 הוא מבקש החיים הגדולים, הבהירים,
 בם עומים הוד נורא גם יגון וענויים,
 בם דמעות ופרחים בתן אחד מזהירים.

את הכל הוא מצרף באש נפשו העורגה,
 על הכל הוא שופך ממונה לב אורות,
 ובגועו ביום אחרון מלא תוגה ונענועים —
 גם אז אורו יגה עד סוף כל הדורות.

גרשה, אדר ב'.

פְּנֵקָם הַחַיִּים .

פְּתוּחַ הַפְּנֵקָם, וְעַל דְּפִי הָאֶפּוֹרִים
בְּנֵי תְמוֹתָה מְבַהֲלִים אֶדְּ רוּשְׁמִים בְּלִי מְנוּחָה;
בְּדָם לָבָם הִרְעָנָן הֵם רוּשְׁמִים בְּנִעֻרִים,
בְּדַמְעוֹת וּדְאָבָה – עַל עֵבְרִי פִי שׁוֹחָה...

וּבְעֶרְהָ קוֹדֶרֶת תְּתַחֲוֹלֵל מִמַּעַר
וּבְזַעַף אֲכֹרֵי הַדְּפִים קוֹרְעֵת;
עִם קְרִיעֵת כָּל דָּף מִן הַסְּעָרָה חִישׁ יַעַל
קוֹל נִפְלוֹ שֶׁל גּוֹף וְאַנְקַת נֶפֶשׁ גּוֹעֵת...

וּמְרִשָּׁה הַסְּעָרָה כְּתִלְיִנִית עוֹרֶת,
בְּלִי הִבְחִין בְּדַפִּים בֵּין בָּלִים וַחֲדָשִׁים;
יֵשׁ מְנוּלֵי הַפְּנֵקָם, וְהִיא אוֹתָם מְשֹׁאֶרֶת,
וְיֵשׁ אֶדְּ זֶה הַתְּחִלּוֹ, וְעַל יָדָהּ נִתְלָשִׁים.

וְיֵשׁ – שֶׁעַל דְּפוֹ אִישׁ רוּשִׁם שִׁיר חִיּוֹ
בְּדָם לָבוֹ וּבְרֵעַד נִשְׁמָתוֹ וַיְגוֹנָה,
וְרֵאוֹת שִׁירוֹ נִגְמָר – זֶה רֵאשִׁית מְאֻוִּיו,
כָּל חֶלְקוֹ בְּעֵמְלוֹ וְנַחֲמָה אַחֲרוֹנָה, –

וּפְתָאֵם הַסְּעָרָה, עוֹרֶת וְאֲכֹרֵיהָ,
תּוֹלְשֵׁת אֶת דְּפוֹ מִמֶּנּוּ וְהִלָּאָה –
מֵה מְרִירָה, מֵה מְעֻנָה אִזּוֹ אֲנַחַת הַגְּוִיעָה!
כָּל נִשְׁמוֹת בְּנֵי תְמוֹתָה לָהּ עוֹנוֹת בִּילָלָה!

ורשה, טדר ב'.

בגולה.

מקדש לדאובן בריונין.

גַם דַעַת לֹא תִכְלֹוּ, מָה רַבּוּ הַפְּחֹות,
שְׂבָעִים אֲמָלַל זֶה הִמָּה אוֹבְדִים לְשׂוֹא;
מָה רַבּוּ בּוֹ נַפְשׁוֹת, שְׁסֻתֵר הֵן בּוֹכוֹת
עַל אֲבֵדֵן עוֹלָמָם הַשְּׁנִיָּא וְרַב...

עִם נִבְחָר בְּקִדּוּמִיו, עִם חַיִּים וּמוֹרִים,
וּמְעֵנָה וּבֹוֹי, בְּאֲשֶׁר הוּא שָׁם —
וּמְנוּ לֹא פָרַץ זֶה כְּמָה שְׁנוֹת דּוֹרִים
קוֹל מְרַעִים כְּלִפְנֵימִים מִיָּם אֵלַי יָם.

גּוֹרְלוֹ, מְלֵא אֶסּוֹן, הַשְּׂוֹאֵג בְּלִי דְבָרִים,
גְּאוֹן דְּרוּרוֹ, לוֹ יִקְוֶה בְּיִסּוּרִים בְּלִי דִי, —
בְּהוֹד עוֹרָא כְּלִפְנֵימִים וּבְרַעַם הַהָרִים
לֹא מְצֵאוּ, לֹא מְצֵאוּ עוֹד נִבְיָאָם הַחַי.

כִּי מִבְּחָר גְּבוּרִיו וּנְבִיאָיו בְּגוֹלָה
עוֹד גּוֹעִים בְּרֵאשִׁיתָם כְּפָרְחִים בְּקָר —
אֵין מְקוֹם בֵּין קְבָרִים לְמַעוֹף נֶפֶשׁ גְּדוֹלָה!
אֵין מְרַחֵב בְּפִלָּא לְרַעְמֵי הַדְּרוּר!

ורשה, אדר ב'.

הַנִּלְחָם בַּגֵּלִים .

מִמֶּתְעַר יָם וּזְעַף לְכָל רַחֲבֵי מִרְחָקָיו ,
בְּשִׁרְיָקָה סוֹאֶנֶת אֶל עַל יוֹרֵק גֵּלִים ;
בְּרַכְסִיָּהִם הַצִּפּוּפִים מִתְאַבֵּד אַחֲזוֹר קֶצֶף ,
תַּהוֹם קוֹדְרָה בְּשִׂאוֹל תַּפְעֵר לֹעָה מִתַּחַת .

וּפְלִיטֵי אֲנִיָּה , שְׁנִפְצָה בֵּין סְלָעִים ,
בְּסִירָתָם הַדְּלָה בָּיָם זֶה יִקְלָעוּ —
לְכָר קְלִיעָה לְבִין תְּהוֹמוֹת יֶאֱמִינוּ רְאוֹת קֶצֶם ,
יֶאֱנָקוּ בַחֲלָחֵלָה וַיַּעֲצֵמוּ עֵינָיִם ...

רַק אַחַד בְּסִירָה לֹא נֶאֱנָק , וּבְעֵינָיו
בְּרַק גְּבוּרָה אֵימָה לֹא יוֹעֵם אֵף רָגַע ;
בְּמִשׁוֹמוֹ הוּא מְרַשֵּׁשׁ לְבַב גֵּלִים עֲנָקוּם ,
בְּקַלְלָה וּשְׂאָגָה הוּא נִלְחָם בֵּין תְּהוֹמוֹת — — —

וּכְבָּר אֶל הַחֶף בְּמִנְצַח הוּא קָרַב ,
בְּיַד בְּרוֹל בַּחוּץ יִתְקַע מִשׁוֹמוֹ הַכְּבֵד —
הַסִּירָה נַעֲכָבֶת , וַיּוֹשְׁבִיהָ הַפְּלִיטִים
יַעֲזוּבוּהָ בְּרֹדוּפִים נִתְקָלִים וּמְקַפְּצִים .

וּכְעֶדֶר שְׁהֲבַעַת יִתְפֹּזְרוּ , יִבְרָחוּ
לְצָרִיפִים הַדְּלִים , הַבוֹלְטִים בְּמִרְחָק ,
בְּלִי זְכוֹר הַחֲבָרִים , כְּבָר נָמִים בְּמִצּוֹלָה ,
בְּלִי רְאוֹת , אִי מְצִילָם , שְׁנֶאֱבַק בְּפִעֲרָה .

על עמרו בסירה, ככה בלוי קורר,
 זמן רב עמד דומם הנלחם בנלים;
 הוא הביט לצריפים, שם נראו כנמלים
 נחפזות, מסתובבות קהל נקודות משחירות.

ממחי גלי קצף, לחף התפורר,
 הסירה בשחיה מעלה מטה מלמלה,
 והוא עמד בה זקוף, ואף הדק באגרופו
 המשוט, בחול עמק, עמק תחבהו.

ופתאם, בשלף חרב קרב מן התער,
 ביד עזה חיש שלף המשוט הכבד,
 ובהדפו בו זועם הסירה ממקומה,
 עוד פעם הוא הפליג הימה הסוער.

וכאלו מצא אפשר נחמה אחרונה
 בקרב בלי מטרה, בלי הציל או נקם,
 עוד פעם מול רכסי גל סואן, מתאבד
 הסתער מלא מרד בקללה ושאגה — — —

על רמה בחף שנית אפפו הפלמים,
 בעיניהם לשוא חפשו עקבות מצילים —
 רק פעם בין רכסי הקצף הרחוקים
 ראות רגע הם יכלו בנקודה משחירה...

ורעה, סוף אדר ב'.

משירי לוחם.

I

אל נא, אחותי, אל אותי תשאלי,
מדוע בי שירי כזה נפסק לפעמים?
לב לוחם ומבשר לי עלה בגורלי,
לב עורג ברעדה לנצחונות עולמים;

אך שירת נצחון, אחותי, את פעם,
את פעם לא שר לי עוד לבי בהומה,
במקום גיל הבשורה בי קרחה אש ועם,
וכבודך בקרב גם פיוס אני דומה:

דמי קברים מחוץ ויגון עולם בנשמה,
ובהסתר גבל אלם יאבל בי שירי...
בלב — תפת יוקדה לה מעון בו שמה,
אך סובל מכאביו הוא דומם וערירי...

כי אבחר החנק, תלש בידי זו לשוני,
משפך לפני זר אנקות נפשי ויאושה...
יסתער, יתקצף ים צרה ועני —
משפתי לא יגול קול נאקה חלושה!

.II .

אַל בַּחוּץ, בַּת עֲדִינָה, אֵל שָׁם עוֹד תִּגְדִּי,
 כִּי מִצֵּאתַי שָׁקוּעַ בְּגַעְנוּעִים חֲרִישִׁים –
 בְּצָחוֹר גַּם בְּשִׂדָּה קָרַב הֵם לְאוֹחַם הַיְחִידִי!
 כִּבְכִי שָׁב וּמִתְחַרֵּט עַל מַעֲשָׂיו הַמְּבִישִׁים!

זֶה רַק פֶּעַם קָרַנִּי, וּבְמָרָד וּנְקָמָה
 עַד הַיְסוֹד קָרַבִּי אֶרְעִיל מוֹרְשֶׁת זו שְׁנוּאָה:
 שָׁבַת עָצַב וְהִתְאַנַּח וְהִתְגַּעְגַּע בְּדַמָּה
 עַל שִׁהְיָהּ אוֹ זֶה, לֹא בְלֵב נִימָה פְּצוּעָה;

יִשְׁבוּ הֵם, הַנִּכְנָעִים, וּבְלֵב מְלֵא עֲוֹבָה
 יִקְנְאוּ דוּמָם בְּנִבְלִים וַיֵּאֲנַחוּ בְּגַעְנוּעִים,
 יִבְקְשׁוּ נוֹגִים בְּצָר אֹ אוֹ נַחֲמָה עֲלוּבָה,
 כִּי בְּצַדְקָתָם הֵם אוֹבְדִים וּבִישָׁרָם הֵם לְקוֹיִים;

אֵךְ לֹא לִי, שְׁשִׁיר קָרַב תָּמִיד הָמָּה בְּלִבִּי,
 שְׁנִסְוֹגוֹתֵי מְלֵא בּוֹ מִכָּל אֲשֶׁר עֲבָדִים,
 לֹא לְכַמוֹנִי, עֲדִינָה, הִתְגַּעְגַּע בְּהַחְבָּאִי –
 שְׁרִידֵי עֲבֹדוֹת זֶה הָיוּ, רַק שְׁרִידִים אֶחָדִים!

ורשה, איר .

נַעֲנֵי סִפְרָד.

I.

הַפְּרָנִית.

בְּשִׁזְלֵי עֵץ תָּמַר מְלֵא חֵן קָדָם
יִתְנַשֵּׂא גַא בְּעֵצֵי הַיָּעַר,
בְּבָנוֹת סְרִגוּסָה בֵּין מְנַעַר
הַצְּמִינָה קְלָרָה דִּי עֲבָדִיָּה.

בְּלִבֵּב כָּל אִישׁ כְּמוֹ רַעַד מִיָּתֵר,
אוֹ עָנָה הַד שֶׁל שִׁירָה עוֹרָגָה,
בְּעֵבֶר עַל פְּנֵי בְּגָאוֹת חֲנָה
בַּת דִּי עֲבָדִיָּה הַמְּרָנִית.

בְּנִגְהוֹת שִׁחַר חוֹרִים, זָבִים,
הָעוֹלִים אִם מְקַצֶּה הָאֶפֶק,
מִתַּחַת שְׁחֹר תִּלְתְּלֵי שְׁעָרָה
כֹּה נִשְׁקָף מִצָּחָה רָם וְלָבָן.

(* בן הקרבנות הראשונים של האנקביויציה
בסרנוסה, במרם המית יואן די עבדיה את האנקביויסור
הראשי ארכועס ביום 15 ספטמבר שנת 1485, אנו
מוצאים את אחותו של יואן זה ושלושה אנשים עמה, —
על פי ההסטוריה של גרץ.

וְאִם תִּכְלִים, בְּהִירִים וְעַמּוּקִים
שְׁמִי בְּקֶר אָבִיב בְּאַרְצוֹת מוֹרַח –
בְּתִכְלֵת עֲמָקוֹן וְרֹדֶן מִכַּפְשָׁן
מֵהֶם עוֹד נִהְדְּרוּ עֵינֵי קַלְרָה.

לְשֵׁנֵי שֹׁפְתֶיהָ הֶעֱנָנוֹת
רַק יִכְלֶה דְמוֹת שׁוֹשֵׁנֹת עֲמָק,
עַת לְקִרְאֹת בְּקֶר תִּמְשׁ בַּחוּלְמָה
וְרוֹוִית טַל מוֹל שְׁמֵשׁוֹ תוֹהִיר :

וּלְעֲדַנֵּת אִפְּהָ וּלְחִיָּיהָ,
הַמְלֵאוֹת תָּם וְזֶךְ נֶעַר רַעְנָן,
לְיָפִי צִוְּאָרָה וְהוֹד גְּזֻרְתָּה –
לְדְמוֹת רַק יִכְלֶה קַלְרָה שְׁנִיָּה.

אֵךְ נִסּוּף הָיָה טָמִיר, טָמִיר
דְּבַר מַה מְאֹד עוֹנָה עַל פְּנֵי קַלְרָה,
וּבְזֹהַר אַחֲרוֹן בָּבוֹא הַשְּׁמֵשׁ
עוֹד חֵן לֹא אֲרִצִּי שֵׁת עַל חֲנָה.

וַעֲזוּיִם, גַּאִים עוֹד מְנַעַר
בְּסֶרְנוֹסָה הָיוּ בְּנֵי רוֹזְנִיָּה :
בְּנֵי עֶשֶׂר רָכְבוּ כְּבָר עַל סוּסִים,
וּבְנֵי שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה יָדְעוּ נָשִׁים.

וּבְנֵי שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה כְּאֲבִירִים
כְּבָר פָּגְשׁוּ אוֹיֵב בְּשׂוּדָה קָמֹל;
וּלְעֵתוֹת שָׁלוֹם אֵל כָּל עֲלֻמָּה
עַל אֲהַבָּה דִּבְרוּ בְּלִי הַכָּלִים.

רַק אַחַת הִיְתָה דִי עֲבָרִית,
לָהּ בָּלָם נִגְשׁוּ מְלֵאֵי מַרְדָּךְ,
לָהּ דִּבְרוּ וְהִירִים כְּמוֹ לַמְּלָכָה,
אוֹ נוֹגִים, שׁוֹתְקִים רַק נִאֲנָחוּ.

וְאִם הָיָה מִי, שֶׁגָּבַר לֹא יָכֹל
עַל עוֹ אֲהַבְתּוֹ הַיּוֹקֶדֶת,
וּבְכָרְעוּ נוֹאֵשׁ לְפָנָי קִלְרָה,
בְּרַעְדָה בְּקִשָּׁה שְׁמַע דִּבְרָיו, —

עָלְיוֹ אִו קִלְרָה רַק עֵינֶיהָ
הַעִיפָה רוֹמֵם בְּגִאוֹת עֲצָבָה,
וּכְרָגַע קָם זֶה הַבוֹרֵעַ
מִלֹּא נַחֵם עוֹ וְעַל עֲצָמוֹ וּזְעַף.

עֲלוֹבִים, אֵךְ בְּלִי קִצְף עַל קִלְרָה,
כְּבָר חָדְלוּ בְּקִשׁ תָּם קִרְבָּתָהּ
כָּל בְּנֵי הָרוֹזְנִים הַקְּתוּלִים,
שִׁדְרְעוּ לְחַמּוֹד, אֵךְ לֹא לְאַהֲבָה.

רק תלשעה היו בני מרנים,
שכקדם נותרו לה נאמנים,
שדבר מה אהוב, יקר, קדוש
הרגישה נפשם גם בעצבתה.

ובעדם היו גם לקלרה
מבטי זך אחרים צפונים,
גם בת צחוק רפה על ספתיה
הופיעה תמיד רק בגללם.

בעד מבט בהיר מעיניה
או בעד בת צחוקה, לב מרנינה,
בלי מרף היו להקריב נכונים
כל למו יקר תחת שמש.

ברגעים אלה המאשרים
לא ידעו נפשם המרנים:
אם שירת אהבה בם כה הומה,
או תפלה תושר בם חרשית...

אך כחיה טורפה, משתגעת
האנקביוציה, צמאת דמים,
הבקיעה גם אל עיר מרגוטה,
גם בה הציתה מוקרי רשעה.

וּכְמוֹ עָב קוֹדֵר הַשְּׁלִיף צֵלוֹ
עַל זֶה פָּנֵי קִלְרָה דִּי עֲבָדֶיהָ ;
אִם-אִם עַל מִצְחָה נִרְאוּ קִמְטִים
וּבְזַעַף הַבְּלִטוֹ גְּבוּתֶיהָ ;

עֵינֶיהָ צָפוּ רַק לְמִרְחָק ,
וּבְרַק מוֹר מֵהֵן אָרְבִּי ;
מִיּוֹם לְיוֹם שְׁפָתֶיהָ חִירוֹ
וּבְמִכְאוֹב אֵלֶם צַר הִדְקוּ ...

וּפַעַם בְּפִנֵּת גֵּן מִרְחָקָה ,
מוֹל שְׁמֵשׁ צוֹלֵל בְּפֶאת מַעְרֵב ,
בְּחֵן חֲדָשׁ גָּא וְנִשְׁמָה מִרְעִיד
הוֹפִיעָה קִלְרָה לְמַרְנִים .

גַּם עֲצָבָה לְפָנִים גּוֹ כְּבָר כְּלוֹ ,
אֵף תַּחֲתֵיוֹ קָרְנוֹ כֵּל פְּנֵיהָ
בְּהוֹר נוֹרָא , שְׂגִיא וּמְלֵא רַחֲמִים ,
הוֹד גְּבוּר , יוֹצֵא לְחִרְף נַפְשׁוֹ .

הַפַּעַם גַּם יוֹאֵן אָחִיהָ
לֹא סָר אֶף רַגַע מִקְרִבָתָהּ ,
וּכְמוֹ כֵּל יִתֵּר הַמַּרְנִים ,
אֵלֶיהָ הִבִּישׁ הוֹמָם , נֶאֱנַח .

אף הִגָּה קָמָה קָלָה חוֹרָה
 וּבְמִבְטָם עָדִין מִלֵּא גַעְגּוּעִים,
 כְּחֻפְצָה נִשְׁק אֶת הַכֹּל סְבִיבָה,
 זְמַן־רַב עַל כָּל, עַל כָּל הַבֵּיטָה —

וּפְתָאם רְמִטָה, נִצְבָה זְקוּפָה,
 בְּעֵינֶיהָ הֵצֵת זֹהַר נֶאֱדָר,
 לְחַיֵּיהָ תִלְעוּ, יָדָה הוֹרְמָה
 וּבְרִיעַד סוֹעַר צָלַל קוּלָה:

הַקֶּץ! עֲנִיתִי רִי בְעוֹלָמִי!
 בְּכָר קוֹרְאָה, קוֹרְצָה לִי הַמְדוֹרָה!
 זָאם אָבְדוּ שׁוֹא עֲנוּיִי חַיִּי —
 זְמַן רַב יִרְעִידְכֶם יוֹם אַחֲרִיתִי!

עֲמִדוּ! אֵל אֵלֵי תִגְשׁוּ!
 אֵל הַצִּיל חַיִּי חָנָם תִּגְנֶסוּ!
 מִן תַּחַת בְּרָכָה לְפָנַי מוֹתִי
 עַל כָּלְכֶם אֲשַׁפֵּן בּוֹז וּקְלָלָה...

בְּעַד בְּגִידַת אֲבוֹת מוּנִי לִבִּב:
 לְנִשְׂא נִם צָר, בְּדָם אַחִים מְאֹדִים,
 זְעוּב נִם עַמָּם, נִאֲזוּנו, עֲצָבוּ,
 כָּל זֶה, לוֹ נִפְשָׁם כֹּה בְלָתָה, —

בְּעַד בְּגִידָהּ זוֹ אָנִי, בַּת רָפָה,
שְׁלֵמֹתַי בְּחַיִּי, חַי עַלְוָמִי,
שְׁבַנְחָם מֵר וּבִיגוֹן כְּמוֹם
לֵלֵא גִיל וְאַהֲבַ עָלַי עֲבְרוּ!

וּבַעֲת זוֹ אַתֶּם, מְלֵאֵי עֲצָמָה,
וַיְכוּלִים נֶקֶם בְּעַד דָּם וּכְלֵמָה,
בְּעֵת זוֹ רַק יָפְיִי בִי חֲמַדְתֶּם
וַיְגוּנֵי-מֵר לֹא הָיָה יְגוּנְכֶם!

אֵךְ יָפְיִי זֶה עוֹד מְעַט וּרְאִיתֶם
בֵּין לְהַבּוֹת אֵשׁ בְּהוֹד קַרְבֵּן רֵאשׁוֹן,
וְאִזּוּ בְּכָר תִּשָּׁבְעוּ: נֶקֶם עַד מְדוּרָה! —
זֹאת אֵרַע, אַחֵי הָאֲמִדָּדִים!

הָיוּ לִי בְרוּכִים, אַחִים נוֹקְמִים!
יְהִי נֶקֶמְכֶם אִים!... סֶלַח לִי אַחֵי! — — —
וְשׁוּ הִנֵּה, בְּלִבִּי אֲנִקְבִּיזִיץ!
לְפָנֵיכֶם קִלְרָה הִיהוּדִיָּה! — — —

וּבְמָרָם זָכְרוּ נוֹד מְמִקּוֹמָם,
בְּכָר קִרְאָה קִלְרָה הַרְחֵק, הַרְחֵק — — —
מְרַנִּים שְׁלֵשָׁה יָצְאוּ לְרִדְפָה,
אֵךְ לִיתְרָם רִדְף יוֹאֵן לֹא נָתַן.

בְּקוֹל צְרוּד, רוֹעֵד מִבְּכֵי חָנוּק
הַזְּכִירֵם חוֹבֵם, חוֹב הַנְּקָם,
אֲשֶׁר־בָּיָעֵם בּוֹא לַיּוֹם שְׂרֵפֶת קִלְרָה
וְעַמֹּד שָׁם אֱלֹמִים, קוֹדְחֵי נְקָם...

II

בְּלֵב יָם (*).

מִנְּבֵי יָם בְּקֶצֶה הָאֲמָק
הַנִּיחַ, עָלָה אֹר אֲרֻגְמָן,
וַיִּכְרַבֶּם הַרְחֵק רִכְסֵי גֵלִים
וּבְחֹרֶת שַׁחַר קִצּוֹתָיו טָמֵן.

בַּמַּעֲרָב טָם עוֹד עָב קְרוּעַ,
עוֹד נִפְרוּ עֵקְבוֹת סַעַר עֶבֶר;
בַּיָּם הַתְּאֵבֶד קִצְף סוֹאֵן,
וּבְזֹעֲף גַל עַל אֲחִיו גִּבֹּר.

(* גולי ספרד, שהתעכבו זמן מה בפורטוגליה, נורשו אחרי תלאות רבות גם משם. הם ישבו באניות לנסוע לאפריקה, אך רבי החובלים בוזו אותם בדרך, חששישום ערומים והורידום על אחד האיים השוממים.

זָאָל חוֹף אֵי קוֹרֵד, שְׁכֵמוֹ אָבוֹד
בְּרֵאגָה בְּלֵט מִן הַמְצוּלָה,
כָּל אֲבָא הַגְּלִים נִפְצוּ, רְסָקוּ
בְּשִׁרְיַקַת יַלֵּל וּמְחֵי הַמְלָחָה.

הֵם רְתֵחוּ, לְקָקוּ פְּצִימֵי סְלֵעִיו,
וּכְמוֹ מִי קָרְאוּ לְמַלְחָמָה;
אִךְ אֵלִים, שׁוֹמֵם אֵי זֶה הָיָה,
כָּל קוֹל, כָּר נִיר לֹא נִשְׁמַע שָׁמָּה.

מִתַּחַת כֶּף כְּסוּי אֲזוּב, נְמוּי,
בְּסָנִים הָאֵי לַיִד רָמָה זְקוּפָה,
רְאוּת יָכְלוּ שׁוֹכְבוֹת גִּיפּוֹת אָדָם,
שׁוֹדְרָאֵי חֲבָאוּ שָׁם בְּסוּפָה.

שָׁם הָיָה שָׁב, עַד חֲצִי עִירוֹם,
גַּם נְשִׁים, לְבוֹשׁוֹת בְּלוּיֵי שִׁקִּים,
בְּלֵי כֶסֶת שָׁם שָׁכְבוּ גְבָרִים כְּחוֹשִׁים,
בְּרִשְׁתּוֹת קְרוּעוֹת — יְלָדִים רַבִּים.

מִנְשָׁמֵי לַיִל וּשְׁלוֹלֵיזוֹתָם
מִתַּחַתָּם נִקְוּ מַיִם דְּלוּחִים.
וּבָם בְּלוּ נוֹעַ שָׁכְבוּ כְּלָם,
מְכוּצִים צָר אוֹ בְּרִפּוּן מְתוּחִים.

וְרַטְבֵי רָפֶשׁ, יְרוֹקֵי פָּנִים
 וְצַפּוּדֵי עוֹר עֵת כֹּה דָמָו,
 מְאֹד הָיָה קָשָׁה לְהַגִּיד בְּרוּר,
 אִם גִּיעוּ כֶּבֶד אוֹ רַק נִרְדָּמוּ –

בְּעַד מֵתִים חָיו עוֹד בְּפִנְיָהֶם
 עֲנִיִּי מִכְּאוֹב חַדִּים, מָרִים,
 וּכְחַיִּים – מִי הוּא בְיָמָיו רְאוּהוּ,
 שְׁמַעְנִים כִּכָּה וְחַיִּים עוֹד נִשְׁאָרִים!

כֶּבֶד עֲמָדָה שְׁמֶשׁ בְּרוֹם רְקִיעַ
 וְהִצֵּף הָאֵי בְּבָרַק אֹר חֲמָה,
 כֶּבֶד חֲרָבוֹ נִקְיָיו, וְגִלְיָ חָפוּ
 הִתְלַחֲשׁוּ אִט בְּדַמִּי תַעֲלוּמָה.

לְכָל מְלֵא הַמְרַחֵק אֵל כָּל עֶבֶר
 הַשְּׂתַרְעֵי מְלֵא זִיו מְתָרוֹצֵץ,
 וְרַק אֶחָד בּוֹדֵד אֵי זֶה חֲשׂוֹף
 בְּחִלּוּקֵי סְלָעֵיו בּוֹ הַתְּנוּצֵץ.

מִחוּם הַיּוֹם גַּם בֵּין הַגּוֹפּוֹת,
 שְׁבִצָּל הַיָּפֶף עוֹד שָׁכַב נִשְׁאָרוֹ,
 הִתְחִילוּ קִצְתָן הַתְּנוּצֵעַ,
 וְגִנִּיחוֹת דְּוִי מֵהֵן גִּעְקָרוּ.

בְּחִלְחֻלַת גּוֹ וַיְגִיעָה מְעַנָּה
הַשָּׁב וְעוֹד שְׁלֹשָׁה מִן הַגְּבָרִים
אִמ־אִמַּי מִמְעַפֵּר הַתְּרוֹמָמוֹ
וּבְמַגוֹר קָרְאוּ לְנִשְׁאָרִים.

אֵךְ בְּלִטּוֹ הַדּוֹמָם שְׁאָר הַגְּנוּיּוֹת,
מְעַקְמוֹת, כְּפּוֹפּוֹת הַנֶּזֶק סְחָבוֹתָן,
וְעוֹיֵי פְּנִיָהּ בֶּן הַעִירוֹ,
כִּי נוֹרָא, נוֹרָא הִיא מוֹתָן.

בְּלִי בְּכִי וַיִּלֵּל הַשָּׁב וְחִבְרִיו
בְּגוּיּוֹת נִעְצוּ מִבְּטֵי אֵלִים,
אֵךְ נִפְרָה הִיא, שְׁמִבְטָם
כְּבִרְעַל חַד בְּלֵב יִרְעִיָם.

הֵם יִשְׁבוּ הַדּוֹמָם, וְרַק זְרוּעוֹתָם,
שְׁבָרְפִיּוֹן רַב בְּהֵן נִסְעָדוּ,
בְּלִי הֶרֶף מְלֻמְלוּ אֵל כֶּסֶף עֶבֶר,
וְכָל עֲצָמוֹת גְּזוּם בָּם רָעָדוּ.

אֵךְ הִנֵּה רֹאשׁ הַשָּׁב הַנִּיַּע
וְלִצַּד הַיָּם בְּיַד אֹת עָשָׂה,
אִמ־אִמַּי לְאָרֶץ שְׁנִית שָׁכַב
וּבְחִלְחוֹל צָרוּד קוֹלּוֹ נִשְׂא:

לא אֵדַע, בְּמָה עוֹד הַמּוֹת
 לִי הַשְּׂאִיר בְּכָה סִבֵּל עַד גּוֹעֵי -
 אֲמַהֵר אֲשַׁפֵּךְ נָא בְּיָדַי
 כָּל זֶה, כֹּה עֲתָה צוֹרֵב לְבָבִי!

לֵאלֹהֵי וְהוֹי לֹא יִרְצֶה,
 וּבְעָרוֹ - גַּם לְתַפְתָּה אִם יִדְיִנֵנִי,
 לֹא אִירָאָנָה אֲתָרִי עֲנִי,
 בְּלִי מִרְךָ אֲמַר לָהּ: הִגִּנִי!

כִּי מָה הֵן אֶלְךָ אֲלֵפֵי תַפְתּוֹת
 מוֹל רְגַע מֵר, עוֹד אֵין כְּמוֹהוֹ,
 בְּהַכִּירְךָ גּוֹסֵס, שְׁחִיבְךָ
 כֹּה נוֹרָא עָנּוּ אֵךְ לַתְּהוֹ? !..

אֵךְ רֹא, רֹא חַיִּי לְבָבִי עֲתָה
 חֲשׁוֹבֹנִים הַדְּרָשִׁים בְּצִאת הַשְּׁמָה -
 אֵלַי, הֵה, אֲלֵפֵי צְלִילֵי מְעֻנִים
 כֹּה פוֹרְשִׁים יָד: מַדּוּעַ? לְמָה?

הֵם שָׂרְפוּ חַיִּים עַל הַמְדוּרָה,
 בְּאֲמָרֵי רִסְקוֹ בְּבוֹר תַּחֲתֵיּוֹת,
 וּמְאוֹם לֹא קָרָה, רַק צָר פָּרָא
 יוֹם טֹבָחִם חָגַג בְּרֹאשׁ הַזֹּמִיּוֹת...

עם אַמֶּלֶל, אוֹבֵד, לוֹ הַחֲצִי
מִדְמָה, חָנֵם נִשְׁפָּךְ כְּכֹה,
לוֹ רַק הַחֲצִי, אוֹחוֹ חֶרֶב,
שִׁפְכָה לֹחֵם בַּמַּעֲרָכָה —

הֵן אִזּוֹ פְּתִירָה גּוֹרְלָהּ:
לְהִיזוֹת עוֹד פַּעַם עִם בֶּן חוֹרִים,
אוֹ נֶקֶם אִים נֶקֶם בְּצָרִים
וּמוֹת בְּקֶרֶב בְּכִבוֹד גְּבוּרִים!

אֵךְ, אֶסּוֹן, אֶסּוֹן, הַיָּמִנִת:
בְּשִׁחָקִים גְּאֵלָה לָךְ כְּבָר שְׂמוּרָה,
וְעַד אִזּוֹ שֵׁם אֵל עָלֶיךָ לְקֹדֶשׁ,
לְהַשְׁרֵף חַיִּים עַל הַמְדוּרָה —

גּוֹי מִסְבֵּן, מִרְמָה, אִם לֹא תִרְאֶה:
בְּכָל יוֹם אֵךְ יִגְדֵל אֶסּוֹנְךָ,
וּכְאֵלוֹ רִיקִים הַשָּׁמַיִם,
עַד כֹּה לֹא חָמְלוּ שָׁם עָלֶיךָ!

אוֹ שֵׁם מִי קֹדֶשׁ יִכְלוּ אֵלָה,
שְׁעֵנוֹ סִתָּר, וְאִישׁ לֹא רָאָה,
שְׁשָׂרְפוֹ בְּקִלּוֹן, וְכָל רוֹאֵיהֶם
עוֹד קָלְלוּם קִלְלָה אִזּוֹ גּוֹרְאֶה?

עם ילדים רבים אל אי שומם
ערומי גו ביד צר השלכנו;
ובסער ורעב אט פי נגוע,
שם מי בשממה נקדש נחנו?!

בְּבָר סָר, בְּבָר קָרַב רָצַע מוֹתִי,
מוֹל עֵינַי שְׁחֹזר, הֵלֵב לְחֹץ קָרָה...
עוֹד מְעַט, וּבְבָר בְּלִי קָבַר אֶרְקַב
בְּשָׂאֵר אֱהוּבֵי וְאֲחֵי לְצָרָה...

אֵךְ לֹא עַל זֶה, שֶׁשָׁב וּמְעָנָה –
בְּכָלֵב אֶבְלַט פֹּה בְּנִבְלָתִי,
הֵה, לֹא עַל זֶה כֹּה תְהִי מְרַעֲלָה
עוֹד מְעַט... אֲחֵרוֹנָה בִּי אֲנִתִּי...

לֹד שְׁפֹךְ, לֹד מְסַר לְמִי הָיָה זְעִמִּי! –
וְעַם צֵאת הַנְּשָׁמָה – צָרַח, צוֹת:
גַּם קָרַב וּנְקָמָה פָּרַשׁ לְנוֹלִים!
כִּי שׂוֹא כָּל עֲנָנִים, וְאִין לְמָה קוֹת!...

אֵךְ בְּרַחֲבֵי יָם בְּבָר אָבַד, נִבְלַע
כָּל וְהוּי נִפְשֵׁי הַבּוֹאֲבֹת...
וּכְמוֹ עֲנִיתִי שׂוֹא וְתָהוּ...
כֵּן גַּם... בְּמֹת... מֹת... מְרִירַת...

ט. ב. לובניק.

בְּחֵלֶל הָאֵי זְמַן מָה עוֹד רָעַד
קוֹל חֲלָחוּל גְּסִיסָה מְעֻנָּה, מְדַבָּא,
וּמְהַרָּה יִגְּזֵית שְׁקַע כְּלוֹ
בְּדַמָּה פְּרָאִית וְעִמּוּקָה.

כִּי שְׂאֵר הַשְּׁלֵשָׁה עוֹד מְקַדְּמִים
בְּלִי שְׂאוֹן עֲלָפוֹ וְכֹה גִּעְוִי,
וּבְכָל הָעֵת רַק סְלִיעֵי שְׂמָמָה
לְשׁוֹב וּדְבָרָיו שָׁם שְׁמָעוּ.

ברווי, תמוז—אב.

בְּכָלוֹת קִיץ .

עַל גֹּזַע מְכַרֶּת בְּצַד הַיַּעַר
 בְּלִי נוֹעַ יִשְׁבָּה לַפְּנוֹת עָרֵב —
 וּבְעַד מְרַחְקֵי שָׂדוֹת קְצוּרִים
 אֶל רֶכְסֵי חֲרָשָׁה, בְּדַרְךְ גְּזוּרִים,
 מְבַטְּמִים נוֹגִים וְאַנְחוֹת מְתָר
 אִם שְׁלַחָה, שְׁלַחָה שָׁם בְּלִי הַרְףּ.

בָּיִם זֶו וּפֹזוֹ שֶׁל שָׁמַי הַשְּׁקִיעָה
 הַחֲרָשָׁה בְּלִמָּה שָׁם מְזוּהָבָה,
 וּבֵין צִמְרוֹת, עָטוּ נְהַרְהָה,
 בְּחַלְלֵי הַדָּרְךְ הַמְשֻׁתָּרְעָה,
 בְּהוֹד קָסֵם, מְרַעֵיד לֵב וְנַפֶּשׁ,
 הַשְּׁמֶשׁ שֶׁקַּע שָׁם מֵעֲרָבָה.

קֹהֵל עָבִי זֶה בְּבְרָטֵט טָמִיד
 מִמּוֹל הַמְעַרֵב הַתְּאֵסְפוֹ —
 וּבְאָדָם זְהֵרִי סוֹד עֲנָנִים,
 כַּמְבְּלִיגוֹת עַל גַּעְגּוּעִים נוֹגִים,
 אֶל מְקוֹם הַשְּׁמֶשׁ הַשׁוֹקֵעַ
 בְּהַלְוִיָּה שׁוֹתֵקָה אִם שְׁאֵפוֹ.

וּפְתָאם הַצִּיץ שְׁמֶשׁ כָּלוּ
מִבֵּין הַנּוֹעִים שֶׁהִפְרְדוּ –
זִבִּין שְׁתֵּי שְׂדֵרוֹת עֲצִים רָמִים,
שֶׁעָמְדוּ דוֹמָם כְּמוֹ נִפְעָמִים,
לְכָל אֶרֶץ הַרְבֵּה שֶׁל הַחֲרֻשָּׁה
צָרוּר קִנֵּי פִרְדָּה אִם רָעְדוּ ...

וְעִרְיָרִים הִלָּאָה עֵת שָׁם תָּעוּ
עַל תִּלְמֵי שְׂדוֹת רִיקִים, קְצוּרִים –
בְּנִתִיב אֹרֶז זֶה, מִלֵּא הוֹד וְעֲצָבָת,
לָהּ נִדְמָה רוּחַ רָז נוֹשֶׁבֶת,
הַנוֹשָׂאָה הַרְחֵק תּוֹר אֲבִיבָה
וְחֵלּוֹם הַתָּם מִיָּמֵי הַנְּעוּרִים ...

עַל גִּזְע מְכֻרָת בְּצַד הַיַּעַר
בְּלִי נוֹעַ יִשְׁבָּה בְּרָמִי עָרֵב –
וְאֵל שְׂרִידֵי זְהָרֵי יוֹם, הַנְּמַקִּים
בְּחֵלֶל הַדָּרֶךְ בְּמַרְחָקִים,
מְבֹטָיִם נוֹגִים בְּעַד הַחֲשֵׁכָה
אִם שֶׁלְחָה, שֶׁלְחָה שָׁם בְּלִי הָרֶךְ ...

מרוזי, תחלת אלול.

משירי הנרד.

אָפּאַ עיני אַל העבים:
 בוֹמְחִים טָסִים הֵם בְּרָמָה;
 הִמָּה דְרָכָם שָׁם יִדְעוּ,
 רַק מִמְּנֵי דְרָכֵי פֹה נַעֲלָמָה...

*

כָּל הַדְּרָכִים, כָּל הַשְּׂבִיבִים
 מְלֵאִים עוֹבְרִים, מְלֵאִים תְּשׁוּאוֹת;
 רַק אֲנֹכִי בָּם מְאַכְתִּי,
 גַּא סְלוֹתֵי דְרָכִים עוֹד לֹא יִדְעוֹת.

אִךְ הוֹגִיעָה רַק כַּחוֹתִי
 זו עֲבוּדָה קָשָׁה, קָשָׁה,
 וְגַם כָּל דְּרָכֵי לֹא הוֹבִילוּ
 לְאַרְץ אֲשֶׁר חֲפָשִׁית וַחֲדָשָׁה.

*

עַיִף אֶהֱב לֹא לָנוּחַ,
 אֶהֱב הַבֵּיט לְדַרְךְ גְּדוּלָה,
 הַמְשַׁתְּרָעָה הַרְחֵק הַרְחֵק
 וְשָׁם עַל גְּבֻעָה בֵּין אֶלְנוֹת עוֹלָה.

על הגבעה, בין הגזעים
דרוך זו שם יפה ככה!
היא שם אוברה כמו בשחקים
או על גבולות ארץ דרור מברכה...

*

בצד הדרך אראה בתים,
שלוים יושבים בם אפרים —
מי זה אותי מגרש ככה?
מי שם תיי לחיי נודד מרים?

תמיד, תמיד אתע גלמוד,
במה האחו לא אוכלה;
רגע אביט שלות זרים,
חיש אתאנח ואחו דרבי הלאה...

ובכל יער, בהוגי חמלה
לנפשי, נפש נודד מרה,
שורות עצים בכר הפרדו,
בכר לי פנו דרוך נודד משתרעה...

ורשה, חשן.

וְהוֹי.

צִלְלִים נַעֲנִים, צִלְלִים קְדוּשִׁים,
 תָּמִיד תַּעֲלוּ רַק אֵלַי;
 הַכֹּל, הַכֹּל פְּכָר שְׂכֻחוֹכֶם,
 וְרַק בְּלִבֵּי פְּאֻבְכֶם חַי.
 הוּא, רַק הוּא כֹּה בְּנַפְשֵׁי הַרְעִיל
 הַרְבֵּה, הַרְבֵּה צְלִילֵי תָם;
 הַרְבֵּה, קָרַע נִימִים עוֹרְגוֹת
 וַיִּצְוֵנִי: סֶבֶל וְדָם! ...
 גַּם הַפַּעַם בְּיָגוֹן שְׁחֹר
 בִּי תִבְיֹטוּ יוֹם וָלַיִל —
 מָה עֵינֵי תִי סֶבֶל מִבְּטוֹכֶם,
 הוֹפֵךְ הַכֹּל לְקִדְרוֹת צֹל!
 שְׁפֹךְ נָא, שִׁירִי, שְׁפֹךְ עוֹד פַּעַם
 יָגוֹן הַנְּשָׁמוֹת, עֲנֵנו שׁוֹא,
 אוֹלֵי מַמֵּי בְּרִגְשֵׁי נַחֵם
 יִתְקַן צִעְרֵךְ וְהוּא הַרְבֵּי?

אוֹרֵי מַעַט גַּם לִי אֶז יוֹנַח,
אֶחָדֶל רְאוּת רַק יוֹרְדֵי בּוֹר,
נִימֵי רֶךְ בִּי שִׁיר יִתְחִילוּ
שִׁירֵי תִקְוָה, שִׁירֵי דְרוֹר!

בְּיוֹם חֶרֶף קָר, מוֹל מַצְבַּת „עֵי הַהֲרוּגִים“
מְצֹאוֹהוּ שׁוֹכֵב בְּשֹׁלֵג שׁוֹדֵה הַקְּבָרִים;
מִתְעַלֵּף, נִעְצָב הוֹבֵא לְבֵית הַחֹלִים,
וְגַם אַחֲרֵי בֵן לֹא נִמְצָאוּ לוֹ מִקְבָּרִים.
שְׁנֵי יָמִים פְּטִיט, שָׁכַב בְּלִי הַכְּרָה,
בְּשִׁלְיֵי שִׁי פִתְאֵם דַּעַתוֹ אֵלָיו שָׁבָה;
זֶה חֲמַל אוֹ הַתְּאֵכֹר בְּכָר הַמְּוֹת
לְהִרְאוֹתוֹ חֲשׁבוֹן נִפְשׁוֹ לְפָנָי גּוֹעָה.
בְּקוֹל רָפָה, רוֹעֵד אֶז לְכָל הַבֵּיעַ
אֶת אַחֲרוֹן חֲפָצוֹ עוֹד עָלַי אֲדָמוֹת:
רְאוּת רַב הָעִיר עַל יַד מִשְׁתּוֹ לְבָדוּ,
וּלְפָנָיו שִׁפְךְ וְהוּי בְּמָרָם יָמוֹת.
וּרְצוֹנוֹ נִמְלָא. בְּאוֹתוֹ יוֹם בְּעָרֵב
עַל יַד מִשְׁתּוֹ לְפָנָיו הוּא כְּבָר רָאָה:
אִישׁ שִׁיבָה נִכְבָּד יוֹשֵׁב וְאֵלָיו מִבֵּית
בְּעֵינָיִם חוֹמְלוֹת, נוֹגוֹת, בְּתַב וְהַכְנָעָה.
וְאֶז גָּבַר, אָסַף שְׁרִירֵי כָּל כַּחוֹתָיו

וַיַּחֲבֹק יָד הַשָּׁבִיב, אֵיךְ עַל הַבְּרָכָה
 לֹא עָנָה כְּלוּם לְשָׁבִיב, הַתּוֹמֵךְ רֹאשׁוֹ.
 וַיִּרְק לְשֵׁנֵי חֶבֶק יָדוֹ בְּאַנְחָה.
 אֵיךְ עַל אֵז נִשָּׂא מִבֶּט רֶךְ וּמִעֵנָה,
 וַדְּבַר מַה לְשָׁכּוּל בְּכָה בּוֹ בְּלִי דְמָעָה;
 דְּוֵי עֵמֶק רְגַע רָעַד בְּחֹרֶת פָּנָיו,
 וּמִהֲרָה שָׁב הַתְּחַבֵּא בְּנִפְשׁוֹ פְּנִימָה.
 גַּם חֹרֶת פָּנָיו חָלְפָה פְּתָאִים. וְאָדָם
 חוֹלְנֵי, צוֹרֵב כְּגַל בְּלִחְיָיו עֲלָה;
 תּוֹךְ עֵינָיו הֵצִיחַ בְּרֶק חַד וּמְרָעַד,
 בְּנֵר בְּאַפְלָה בְּטָרָם יִדְעֵךְ כְּלָה.
 וּבְקוֹל, בּוֹ רָעַדוּ פְּנִימוֹת שְׁבָר כְּמוֹם,
 בְּקוֹל צְרוּד, פְּעָמִים הֶפְסֵק בְּאַנְחָה,
 לְפָנֵי הַשָּׁבִיב, הַמְּבִיט בּוֹ מִלֵּא עֵצֵב,
 אֶת וְדוֹי נִפְשׁוֹ הַתְּחִיר לְשִׁפְךָ בְּכָה:

— שְׁמַעְתִּי, רַבִּי, לְבָךְ עַר וּמְרָגִישׁ,
 וְלִמְהָרַךְ בְּוִנָה תִסְלַח כֹּל וּתְרַחֲמוּ,
 שְׁמַעְתִּי, צְרוּת עֲמֵךְ גּוֹלוֹ שְׁנִתְךָ,
 כְּעוֹל יָמִים תִּיגַע לְעוֹר לּוֹ וּלְנַחֲמוּ, —
 וְאָמַר, שְׁבִי, אֲשַׁפְּךָ נָא לְפָנֶיךָ
 וְדוֹנֵי, עֲנֵי וְאַחֲרוֹן כְּבֹאב הַנְּשָׁמָה,
 לְשָׁכּוּם, הָהָ כְּלוּם, לֹא מְצָאָה לָהּ בְּעַמְלָה

וְעִרְיֵית, שְׂכוּלָה תִלְוֶה לְבֵית עוֹלָמָה...
בְּכָל גּוֹי אֲרָגִישׁ נְשִׁיבַת קוֹר וּמָוֹת,
כָּבֵד זֶר אֲנֹכִי בְּוַה גִּי בְּכִי לַיִּשְׂרָאֵל,
אֵךְ לֹא עַל זֶה בְּרָגַעִי אֵל הַסְּפֹרִים
בִּי נִפְשֵׁי דוּוֹיָה בּוֹכָה בְּמִסְתָּרִים...
הָה, צַר לִי גַם בְּמָוֹת, כִּי יִסּוּרֵי
לְשׂוּא, בְּלִי זִכָּר עָמִי יֵאָבְדוּ בְּנוֹעֵי;
הֵם יִהְיוּ כָּל וְדוּוֹי, וּבְרָבִים
כָּל דְּבָרֵי מָסֹר – לִי זֹאת הַבְּטִיחָה, שְׂבִי:
וְאִם אָמְנָם קָדָם, בְּחַיִּי, חִישׁ כֹּה קָבְדוּ,
מִדְּרָבָה אַתָּה הַרְבֵּי הִיָּתָה שׁוֹנָה,
רַק אַחַת, הָאֲמֵן, אַחַת, גְּדוּלָה, קְדוּשָׁה.
מִטָּרַת שְׁנִינֵנו הִיָּתָה הָאֲחֵרוֹנָה!
וְאִם קוֹרוֹת יָמֵי לָךְ פֹּה אֲכַפְּרָה,
הַקְּשִׁיבָה הַיָּטִב וְאֵן, רַק אֵן תִּדְרָעָה,
מָה רַבּוּ בְּעַמְּךָ כַּחוֹת, אוֹבְדִים חַנּוּם,
מָה גְּדוּלִים הֵם, וְאַחֲרֵיתָם מָה נִזְרָאָה...
בֵּין כְּתָלֵי בֵית הַמְּדַרְשׁ, בְּעִיר נְדָחָה,
יְלֻדוֹתֵי וּבְחֵרוֹתֵי שָׁם עָבְרוּ;
בְּאֵרוֹן הַסְּפָרִים לְכֹלֵא אֵן דְּמִיתֵי
כָּל כַּחוֹת נִפְשֵׁי, סָתַר בִּי סָעָרוּ.
זְבִשְׁבִתִּי בּוֹדֵד בְּלִילֵי קוֹר בְּחֹרֶף,

על יד התנור, לְפָנַי גִּמְרָא פְתוּחָה,
 לא למוד פְּשׁוּט הַרְעִיד אֹן הַדְמָמָה —
 מִלֵּב זוּ הִיְתָה אֲנִקַּת נַפְשִׁי לְשׁוֹכָה!
 כָּל בֵּית הַמְדָרֵשׁ טָבַע אֹן בְּצִלָּלִים,
 כְּאֲנַחוֹת כְּבוֹשׁוֹת רָעְדוּ אִט בְּחִלְלוֹ,
 וּכְבָר עוֹד אֹן בְּלִי דַעַת כְּמוֹ נִשְׁבַּעְתִּי:
 כָּל חַיִּי לְעַמִּי הַקְרִישׁ וּלְגוֹרְלוֹ!
 אֲךָ צַר לִי מִהֲרָה הִיָּה בֵּית הַמְדָרֵשׁ,
 כָּל עִירֵי הַשׁוֹקֵמַת הִיְתָה צָרָה;
 אֵלַי אֹן גְּנָבָה נְשִׁיבַת דְּרוֹר מִמְרָחֵק,
 וּבְלִבִּי דְבַר מַה פָּרַץ כְּמוֹ בְסֻעָרָה.
 בִּי הָמוּ, שְׁקִקוּ וְרַמִּי עוֹ, וּבְרַעַד
 תֵּאבְתִי לְשִׁפְכֶם בְּעוֹלָם יְהִי הַרְחָב
 וּבְעַדְם רָכַשׁ נִצְחוֹן וְחַיִּי תְהִלָּה,
 רָכַשׁ שֵׁם גְבוּרִים בְּעַמִּי וּבְנִדְחָיו.
 בְּלִי תוֹמֵךְ, רַק מְלֵא שְׁאִיפּוֹת דְּרוֹר כְּבִירוֹת
 יִצְאֵתִי גְלִמּוֹד לְסִבֵּל וּלְהִלָּחֵם;
 כְּבִשְׁתִּי בִי גַעְגּוּעֵי לְרַחֲמֵי הוֹרֵי,
 כֹּה בְיוֹם הַפְּרִדִּי בָּכוּ בְלִי הַנְחָם...
 כְּבִשְׁתִּי נוֹגָה לָמוּ בִי דְאֲגָתִי
 וּבְלַחַץ רַב עוֹבְתִים לְעֵת וּקְנָתָם;
 כְּחוֹב קְדוֹשׁ, שְׁגִיָא דְרֵשׁ בִּי אֹן קְרָבָן
 וּבְאֶמֶץ מַר רַב רְגִישֵׁי רֶךְ בִּי סָתָם...

מ. ב. לובניק.

יום חם בְּסֶתוֹ יום עֲזָבִי עִירִי הָיָה,
נִסְעָתִי בְּיַעַר כְּמוֹשׁ, שְׁקוּף צִמְרוֹת;
מִמָּעַל שָׁמַי וְזֶה הִרְעִידוּ מִיְתְרֵי תִקְוָה,
וּמִמָּה כֹּל רַק נִבָּא קוֹר וּסְעָרוֹת.
וּבְרִטְשׁ לֵב, מְלֵא תִפְלָה וְעֲצָמָה מָרָה,
שָׁם לַיְנִית כְּמוֹ נִשְׁבְּעָתִי שְׁבוּעָה גְדוּלָה –
הָיִיתִי בְּעֵינַי כִּיּוֹצֵא לְחֶרֶף נִפְשׁוֹ:
אוֹ נַחַל נִצְחוֹן אוֹ בְּלֹא יַעַת הַשְּׂאוּלָה!

אֶךְ עָבְרוּ שָׁנִים שֵׁשׁ בְּנֹדֶד בְּנִכְר
וּכְאוּם לֹא בָּא מְזֶה, לֹא כֵךְ שְׂאֵפְתִי;
הוֹסְפְתִי לְמֹד, הוֹסְפְתִי דַעַת רַבָּה
וּבְיַחַד לִי גַם מְכֹאֹב רַב הוֹסְפְתִי ...
וְרַק אֲזוֹ לִי נִגְלָה זֶה הַסּוּד הַנּוֹרָא,
כִּי תִהְיֶה עוֹלָיִם מְבַחֵר כַּחוֹת עָמִי,
רַק אֲזוֹ רֵאשׁוֹנָה בְּיֹאשׁ קָדְרוֹ פָּנִי,
וּכְלַבֵּת גְּפָרִית בְּלִבִּי הִצַּת וְעָמִי ...
חֲבֵרִים רַבִּים הָיוּ לִי בְּנִדְוֵי,
מִנֵּת עֲנִי מֵר סְבִלְנוּ בְּלִי כֹל תִּלְנָה,
שְׂאֵפְנוּ גְדוּלוֹת, גְּדוּלוֹת, אֶךְ גַּם אֶחָד
לֹא הִשְׁיֵג זֶה, שְׂעָלְיוֹ כְּכָה עָנָה.
בְּלִי דַעַת אֵיךְ וּמִתִּי, גּוֹרְלֵנוּ
עִם גּוֹרֵל כֹּל הָעָם קִשְׁרֵנוּ יַחַד;

אֲזוּרֵי עוֹ, לֹא לָנוּ, רַק לְדָרוֹר
 הֵינּוּ נְכוּנִים לְהִקְרִיב כֹּל בְּלִי פֶחָד.
 אֶךְ בְּעַט בְּקֶרְבָּנֵנוּ עִם זֶה אֲמַלֵּל,
 בְּצַחֲוֹק אֲוִילֵי לָנוּ נִדְּ בְּלִשׁוֹטִים;
 בְּכֹל מָקוֹם בָּאֵנוּ, פָּנוּ לָנוּ עֶרְף
 אוּ גַם גִּרְשׁוֹנוּ בְּחֶרְפָּה, בְּגִרְשׁ חוֹטָאִים.
 וּבְאוֹתָהּ שָׁעָה עֲצָמָה בָּנִיו בּוֹזִיו,
 שִׁדְעַת דְּרָכָיו לָמוֹ הִיָּתָה וְזוּעָה,
 עִם עֶבֶד זֶה הֵן תָּמִיד, תָּמִיד פִּגְשׁ
 בְּצַחֲוֹק חֲנֻפָּה שְׁפָלָה וּבְהִכְנָעָה!
 גַּם דַּעַת, שָׁבִי, דַּעַת זֹאת לֹא תוּכַל,
 מַה קָּדַח אִו בְּלֵב מְרוֹר יֵאוֹשׁ נוֹרָא;
 לֹא כָּל חֲבֵרֵי עָמְדוֹ אִו בְּגִנְסִיּוֹן
 לְסִלַּח חַטָּאת עִמָּם זוּ הַשְּׁחֹרָה...
 עֵת קִצְרָה עֲבָרָה, וְעַל שְׂדֵה קָרֵב לֹא לָנוּ
 חֲבֵרִים לִי מִתְנַבְּרִים עֵינֵי רָאוּ;
 שָׁם יֵצְאוּ לְחֶרֶף נַפְשָׁם לְקוֹל שִׁיר גִּבֹּר,
 כְּמוֹ שִׁירָם הֵם מֵעוֹדָם לֹא יִדְעוּ...
 בְּבַעֲוֵתִי קָרֵב חֲרִיפִים שָׁם, בֵּין זָרִים
 בָּם חֲפָצוֹ הֶרְעִיל, חֲפָצוֹ שָׁכַח, שָׁכַח
 כָּל זֶה, כֹּה יָכֹל לְהִיּוֹת יָקָר, קְדוֹשׁ —
 וַיְהִי אֲסוּנָם, לְסִבְלוֹ חָסְרוֹ כֹּחַ.
 גּוֹאֲשִׁים שָׁשׂוּ נַפְשָׁם שְׁפָף הַמָּרָה

וּבְצַעַר מְמִיר חֲסָא בְּגִידְתֶּם פָּדוּ,
אֲךָ הָיוּ עוֹד חֲבֵרִים — בְּמִטְרָפִים
בְּעַד תְּאֹת שְׁפִלוֹת אֹז בְּכָל בְּגָרוֹ,
וְאֲנִי תָעִיתִי אֹז, בְּמַחֲפֵשׁ אוֹיְבוֹ,
וּמִוִּקְרֵי חֶרֶבֶן עַד בְּלֵב נְשֹׂאתִי ;
עַל כָּל, עַל כָּל כְּאֶבְתִּי גִלְמוֹד, מִתָּר
וּבְזַעַף מֵר חֲנֻקְתִּי בִי דְמָעָתִי ...

אֲךָ כָּא הַיּוֹם הָאֵיִם, וְעַם זֶה אֲמִלָּל
הַתְּעוֹרֵר תַּחַת קִרְדֵּם הַמְּבַחִים ;
אֲסוֹנו, עַד כֹּה דָמַם בְּחֵי שְׁפִלוֹתוֹ,
הַסְתַּעַר, זָרֵם בְּנַחֲלֵי דָם נְשֹׁפְכִים ;
וְאֹז קִמְנוּ, מְרִי נֶפֶשׁ, וּבְשֹׂאָגָה
יִצְאָנוּ לְמוֹת מוֹת גְּבוּרִים שְׂכוּלִים —
נוֹרְאָה, קְרוּשָׁה הִיתָה שְׂאֲגָתֵנוּ,
מִכָּל עֲבָרִים לְשִׁמְעָה אֲסָפוּ בְּהוּלִים ...
כְּאִבְנוּ וְעִנּוּתֵנוּ, שָׁנִים רַבּוֹת
כֹּה אֲבָדוּ חֲנָם, חֲנָם בְּלֵי מִמְרָה,
יִצְאָנוּ עִתָּה שְׁפֹף עִם כָּל חֵינּוּ
בְּקִרְבַּ הַזֶּה וּשְׂאֲגָה זֹאת הַמְרָה ...
כָּל טוֹב בְּעַם הַתְּחִבֵּר אֵל מִחֲנֵנוּ,
וּבִיחַד ... מִתְּנוּ אֹז, כֹּה נוֹרְאָ מִתְּנוּ !
לֹא הַחִישׁ יִשְׁע גַּם לֹא נָקָם הַסְּפָקְנוּ,

וּבְכָר יָד צָר לְטַבַּח הַכְרִיעָתָנוּ.
 וְרַק אַחַת הֵיחָה לָנוּ אִזּוּ נַחֲמָה,
 לְגֹועִים בָּהּ הַמְתַקֵּנוּ מֵר הַמְּוֹת,
 הַמְעֻנִים בָּהּ הַשְּׁקִימוּ מִכְּאוּבֵיהֶם,
 מְלַבְּבוּ לֶוְחֵם הַנִּים בָּהּ עֲצָבַת —
 נַחֲמָנוּ אִזּוּ: עֲמָנוּ כְּבָר הַתְּעוֹרֵר
 וְהוּא אֲרַר חַי אֱמוֹנוּ, חַי הַשְּׁדוּדִים,
 הוּא יִלְחֵם הַלָּאָה, וְזוֹכֵר קֶרְבָּנֵנוּ,
 וּמְעֻנִים, שְׁכוּלִים שָׂוֵא לֹא נְהִי אֲבוּדִים,
 הֵהּ, מָה אֶקְנֵא בְּאֲחִי, אִזּוּ הֲרָגוּ:
 אֲנַחֲתֶם הָאֲחֵרוֹנָה לֹא הֲרַעְלָה,
 כְּלָמוֹ מֵתוֹ קְדוּשִׁים וּמְנַחֲמִים,
 וְרַק בְּחֻלְקֵי אָנִי גוֹרֵל אִים עָלָה...

בְּיוֹם אֶחָד מֵר בְּרָחוּב, עָלְיוֹ שְׁמֵרְנוּ,
 הַקְּפָנוּ פְתָאם וְתַחַת מְטַר בְּדוּרִים
 בְּחֵרוֹן אִין אוֹנִים, בְּזַעַם רְצוּץ, גַּעְנָה,
 כְּגֵדוּעִים שָׁם נַפְלָנוּ מוֹרִים, מוֹרִים...

— — — — —
 וּבְפִקְחֵי עֵינֵי מֵתוּד מִכְּאוּב עָמֵק,
 שְׁכַבְתִּי כְּבָר עַל תְּבוֹן בְּחֵדֵר קָטָן;
 שְׁתִּי נְעֻרוֹת שָׁם לִי צוּוֹ שְׁתַּק, לֹא לְשֵׂאל,
 אִזּוּ אֱמוֹן רַב לִי הַגִּיד כְּבָר מְבַטָּן...

וּפְתָאֵם בְּאוֹתוֹ חֶדֶר קָרוֹב, קָרוֹב
הַקְּשֵׁבֵתִי: עוֹלָה גְּנִיחַת דְּוֵי מְרֻפָּקָה,
וְאַרְעֵד ... וְאַתְרוֹמֵם קֶצֶת, אֵךְ מֵהַר
נִפְלְתִי אַחֲזֵר בְּמִכְאוֹב תֵּד וְאַנְקָה.
וְאַקְרָא אֲזוֹ לְנִעְרוֹת וְאַתְחַנֵּן:
עוֹד חֶבֶר נוֹפֵל פֹּה מִרְחוֹב הַדְּמִים,
הָהָה, תְּנִינָה, תְּנִינָה לָנוּ עוֹד הַתְּרֹאוֹת,
עוֹד לְדַחֵק יָד וְהַפְּרֵד בְּכָר לְעוֹלָמִים ...
וְאֲזוֹ סָחֲבוּ זְהִירוֹת לְאַרְךָ כָּל הַרְאָפָה
אֶת מִצַּע תְּבִנִי עַד הַקִּיר הַשֵּׁנִי,
וְאַרְא שָׁם ... תְּלִמִּידִי, בֵּן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה,
בְּכָל לַיב אֶהְבֵּתִיו כֹּה וַיֵּאֱהָבֵנִי! ...
הוּא גַם־ס בְּכָר, אֵךְ מֵהַר הַכִּירְנִי
וַיֵּאֱמֶן כָּל כַּחוֹתָיו בּוֹ הַגּוֹעִים,
וְכִרְאוֹתָיו אוֹתִי נִחְנַק מִדְּמֵעוֹתָי,
הוּא הוּא אֵלַי אֲזוֹ דְּבַר דְּבָרִים טוֹבִים:
"הַקֵּץ" הַגְּדוֹל בָּא בְּדַבְּרֶךָ, מוֹרִי,
מִלְּאֹתֵי חוֹבֵי, שׁוֹקֵט אֶפְגֵּשׁ מוֹתִי,
עֲמִנּוּ עִתָּה יִפְרָק עַל גְּלוֹתָיו!
חַיֵּה, חַיֵּה וְלֶחֶם ... וְזוֹכֵר ... גַּם אוֹתִי" ...
שָׁב רְחֻמָּן, הֵן גַּם שְׁעַר לֹא תוֹכְלָה,
מֵה בְּעֶרְהָ בּוֹ לְעֲמִנּוּ אֶהְבָּה מְהוֹרָה;
לְגְדוֹלוֹת נוֹצְרָה נִשְׁמָה זוֹ, אֵךְ בְּנוֹ

רק יכלה קדושה סבל סוף מענים נזרא...
 עם עבד מקדש הוא עמנו עתה:
 כל בחירי בניו קרבו אובדים, כלים,
 נותרים רק היכולים סבל שפלותם,
 נותרים ומצליחים רק הנבלים...

הוא מהרה גוע אז, ואני עלפתי
 מעצר יגון עו ויסורים גדולים,
 ובפקחי עיני שנית, פקר שכבתי
 בכל גופי דואב בערש בית החולים.
 ערירי שם עניתי ירחים שלשה,
 על כל שאלותי לי לא ענו דבר;
 מפל הנעשה מאומה לא ידעתי,
 ודבר מה שכול גבר קרבי וגבר.
 מכאובי לא הרגשתי, ונגד עיני
 קהל צללים קודרים רק עברו;
 זה היו צללי אחי, אתי ענו,
 שלא זכיתי ראות, איך הם נקברו.

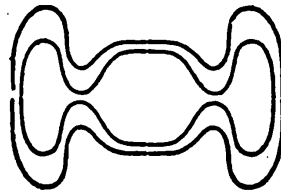
איך הנה אבלי, מדכא ורפה כח
 עזבתי ערשי, אצתי לנעני עמי —
 זה, מה אז מרעיל, מרעיל בא היאוש
 מה חשכה נפשי, מה בי רצק ועמי

כִּמּוֹ אַחֲרֵי נְנִיף גְּדוֹל הַכּל נֶאֱלָם,
הָעַם עוֹד יוֹתֵר הַשְּׁפֵל מִבְּתַחֲלָה;
כִּפְעַל דְּבַר קְדוֹשׁ חָרַד עַל עֲבֹדוֹתוֹ,
הִתְמַכֵּר לָהּ וּבְעֵדָה נָטָא תַּפְלָה:
חַיֵּשׁ שָׂכַח כָּל חֲרָבָנוּ וְזוֹכֵר בְּנֵינוּ,
שֶׁבְעֵדוֹ מְעַנִּים נַפְשָׁם כֹּה מְסֻרוֹ...
וְעוֹד פַּעַם רַבּוֹ חוֹרְקֵי שֵׁן מֵיֵאוֹשׁ
בֵּין צְעִירֵי בְּנֵי לְוַחְמֵינוּ שֶׁנִּשְׁאַרוּ...
בֵּין צְעִירֵי בְּנֵינוּ... הֵיא, שֶׁב רַחֲמָן, סֶלַח!
אִם רַבָּם שׁוֹבְבוֹ כֹּה, לֹא הֵם יֵאָשְׁמוּ!
לֹא יֵאָשְׁמוּ אֱלֹהִים, בְּאִם אָסוֹן כְּבִיר,
אִם תַּחַת סִּפְדָּם בְּרַעַם צָחוּק יִרְעֻמוּ...
כְּמִטְרָף אִו הִלְכֵתִי בֵּין הָאֲנָשִׁים
וּפְעָמִים רַבּוֹת, סֶלַח גַּם לִי, הֵיא שְׂבִי
לְבוֹא צָרוֹת רַבּוֹת עַל רֵאשׁ עַמִּי לְשִׁנִּית
אִו הִתְפַּלֵּלְתִּי מִמַּעַמְקֵי לְבָבִי...

זֶה כְּבָר בְּתַיִם לִי רַק נִשְׁאַר קְדוֹשׁ
הַקֶּבֶר, בּוֹ חֲבֵרֵי מְצֵאוֹ מְנוּחָה;
עָלְיוֹ אֲהַבְתִּי שְׂבֵת אַבֶּל, הַיּוֹמָם,
שֶׁם גַּם הִמְעַתִּי סִתֵּר הַיְיִתָּה שְׁפוּכָה
אִךְ לִפְנֵי שְׁלֹשָׁה יָמִים שֶׁם הַמּוֹת
כְּבָר שֶׁלַּח לִי אֶת צִירֵיו הַנְּמַהֲרִים,

ועוד מעט – ומתי אמלל כמו חיותי ...
אין נחם לי ברגעי אל המרים !...
הה, צר לי גם במוות, כי יסורי
לשוא, בלי זכר עמי יאבדו ברגועי ;
הורעתים לך בזהווי, וברבים
על צערי ספר – לי זאת הבטיחה שבי !

ורשה, טבת – שנת.

* * *

תְּכַדֵּים, וּפִים שְׁמֵי הַמְּרַחֵק,
כְּבָר בָּם שְׁקוּפָה עֲדַנֵּת אָבִיב,
וּבְלֵב כְּמוֹ יֶרְעֵד מִיָּתֵר,
יַעְרֹג, יִתְאוּ דְבַר מֵה חָבִיב...

עוֹד מְסָבִיב צָבוֹר שְׁלֵג,
קָרַח סוּגֵר עַל הַנְּהָרוֹת,
וּכְבָר נִשְׁפַּח כָּל הַחוֹרֵף
עִם הַקָּרָה עִם הַסְּעָרוֹת —

תְּקוֹת זְכוּת וּמִזְהִירוֹת,
אֲמִצְתוֹנֵי כֹה בְּעֵלּוּמִים,
שׁוֹב אֵלַי, הָהָ, בְּאֵנָה, בְּאֵנָה,
נוֹשְׂאוֹת בְּשׂוֹרָה וְגִיל נְחוּמִים!

וְאִז עוֹד רַבּוֹת אֲשַׁפַּח, אֶסְלַח,
אֲשָׂא עֵינַי רַק לְבָאוֹת,
וְשִׁיר נִשְׁמַתִּי, עוֹד לֹא שְׁרַתִּיו,
יִנְבֵּא גַּא — עֵת דְּרוֹר וּפְלָאוֹת!

ורשא, אדר.

